

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 30 maj.

2 § Anmälan om extra suppleant i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet

Talmannen meddelade att sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet anmält att *Anna Kinberg Batra* (m) valts till extra suppleant från och med den 31 maj.

3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträden fredagen den 20 april och fredagen den 11 maj inkommit.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:549

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:549 En fördelningspolitisk redogörelse och fördelning utifrån genus som särtryck i budgetpropositionen 2008 av Monica Green (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 juni 2007.

Prot. 2006/07:120
5 juni

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte har gått att ändra på.

Stockholm den 1 juni 2007
Finansdepartementet
Anders Borg (m)
Enligt uppdrag
Lilian Wiklund
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:581

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:581 En sammanhållen landsbygdsolitik av Ann-Kristine Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 15 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är ministerrådsmöte i Luxemburg.

Stockholm den 31 maj 2007

Jordbruksdepartementet
Eskil Erlandsson (c)
Enligt uppdrag
Mats Wiberg
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:603

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:603 Tillväxt i Afrikas jordbruk av Staffan Danielsson (c)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 21 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 31 maj 2007

Utrikesdepartementet
Gunilla Carlsson

Interpellation 2006/07:609

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:609 Strandskydd av Kent Persson (v)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 juni 2007. Skälet till dröjsmålet är att miljöministern har redan tidigare bokade externa engagemang.

Stockholm den 30 maj 2007

Miljödepartementet
Andreas Carlgren (c)
Enligt uppdrag
Egon Abresparr
Rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:610 Äldre med psykosjukdom
av Elina Linna (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 15 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokad tjänsteresa utomlands.

Stockholm den 30 maj 2007

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:613

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:613 Public services framtid

av Margareta Israelsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 31 maj 2007

Kulturdepartementet

Lena Adelson Liljeroth

Interpellation 2006/07:614

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:614 Kulturmålen och demokratin

av Margareta Israelsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 18 juni 2007.

Skälet till dröjsmålet är resa.

Stockholm den 31 maj 2007

Kulturdepartementet

Lena Adelson Liljeroth

5 § Svar på interpellation 2006/07:491 om direktiv för styrelser samt representation i statliga bolag

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag beklagar att jag är någon minut sen. Jag har ägnat mig åt att försöka regelförenkla för småföretagen och beskriva regeringens handlingsplan.

Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att uppnå en mer jämställd representation i de statliga bolagen.

Jag vill börja med att definiera frågan. Jag uppfattar att Eva-Lena Jansson med sin fråga avser styrelsesammansättningarna i de statligt ägda bolagen.

Jag har redan tidigare här i riksdagen sagt att arbetet med jämställdhets- och mångfaldsfrågor är såväl självklart som viktigt för den här regeringen. Det gäller i alla verksamheter, såväl privata som statligt ägda företag eller för den delen myndigheter.

Precis som vi behöver ta till vara både kvinnors och mäns kompetens i styrelser och ledningsgrupper, behöver vi också personer med olika erfarenheter och bakgrund. Det tjänar vi alla på, både ur affärs- och kompetensperspektiv.

När vi rekryterar ledamöter till styrelserna i våra statligt ägda bolag utgår vi från en bred rekryteringsbas som omfattar kvinnor, män, personer i olika åldrar och personer med såväl nordisk som utomnordisk bakgrund. Vi tror nämligen på att utgå från varje bolags behov. För att få fram kompetenta styrelser är det ett absolut krav med en bra och balanserad sammansättning av ledamöterna där varje individs styrkor tas till vara.

Vi har i år genomfört ett större antal förändringar i styrelserna. Till grund för förändringarna har noggranna analyser gjorts av kompetensbehoven i respektive styrelse. Det är den samlade kompetensen i respektive styrelse som avgör. Det innebär att behovet av politisk kompetens inte har funnits i vissa styrelser och då har personer med sådan kompetens inte valts in, medan behovet av politisk kompetens i andra fall har bedömts mycket viktigt för sammansättningen.

Nu när nästan alla årsstämmor har genomförts kan jag konstatera att styrelserna har samma andel kvinnor som i fjol, 47 procent i de helägda bolagen och 44 procent i de hel- och delägda bolagen. Även om jag inte är nöjd med att andelen inte har ökat vill jag lyfta fram att antalet bolag med mer än 40 procent kvinnor i styrelserna har ökat från 33 till 35.

Arbetet med att tillsätta kompetenta styrelser med en balanserad sammansättning avseende bland annat kön inleddes omedelbart efter att regeringen tillträdde i höstas och fortsätter med oförminskad styrka. Jag kommer att fortsatt se till att förbättra jämställdheten i de statligt ägda bolagens styrelser.

En utmaning för oss är också att säkra att kvinnor vill vara med i styrelserna. Av dem som tillfrågats men tackat nej till uppdrag är ca 70 procent kvinnor. Det innebär att vi måste börja ett steg tidigare med jämställdhetsarbetet.

Den 9 maj i år tog jag senast upp frågan kring ökad jämställdhet och mångfald på det styrelseseminarium Näringsdepartementet anordnade för styrelseledamöter och vd:ar i de statligt ägda företagen. Jag betonade vikten av att öka jämställdheten och mångfalden i bolagsledningarna och därigenom bredda rekryteringsbasen av tänkbara styrelseledamöter. Ett antal olika initiativ kommer att påbörjas under hösten. Jag kommer bland annat att ta upp frågorna med ordförandena i de träffar jag har med dem i början av hösten, inför årsstämmorna 2008.

En annan åtgärd är att genom riktade informationsinsatser runt om i Sverige beskriva hur staten arbetar med styrelsenomineringsfrågor i de statligt ägda företagen. Därigenom kan vi attrahera kompetens från större delar av landet och bredda rekryteringsbasen.

Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Tack, näringsministern, för svaret.

Jag ska repetera den fråga som jag har ställt för dem som nu bara har fått höra svaret.

I en interpellationsdebatt om vd-bonusar beskrev näringsministern Maud Olofsson sin syn på hur hon avsåg att styra statliga bolag så här: Jag kommer att ge mycket tydliga ägardirektiv. Jag kommer att ge ett mycket tydligt ansvar till styrelserna i fråga om hur man ska sköta fögderiet. Jag ska inte vara med och peta när jag väl har lämnat ifrån mig ägardirektivet och när jag väl har tillsatt styrelserna. Om jag är missnöjd med styrelsen kommer jag att byta ut den. Om jag vill ha andra ägardirektiv kommer jag också att skriva dem.

Jag poängterade i min fråga att man faktiskt har fördubblat arvodena för styrelserna samtidigt som man har minskat styrelserna och den politiska insynen.

Vid Telia Soneras bolagsstämma fanns det ett förslag från Telia Soneras aktieägarförening att stämman skulle besluta att valberedningen i sitt arbete särskilt skulle beakta kravet på ökad jämställdhet mellan kvinnor och män.

Trots att staten, och därmed regeringens representant, som majoritetsägare hade möjlighet att ge valberedningen den uppgiften avslog man förslaget.

Därför har jag ställt frågan till Maud Olofsson om hon avsåg att vidta åtgärder för att uppnå en mer jämställd representation i de statliga bolagen. Frågan kommer sig också av att den borgerliga regeringen faktiskt avskaffade det gamla jämställdhetsmål som den socialdemokratiska regeringen hade satt upp om att hälften av nya statliga toppchefer ska vara kvinnor. Man kan se ett mönster i detta. Om man inte tycker att jämställdhet är viktig kan man ta bort målen för den.

Förutom att man nu har tagit bort detta mål har man också tagit bort den politiska insynen, det vill säga riksdagens insyn. Sedan säger man att det innebär att behovet av politisk kompetens ej har funnits i dessa styrelser. Och då har personer med sådan kompetens inte valts om, det vill säga att man faktiskt har tagit bort den politiska insynen från riksdagen i dessa statliga bolag. Vi från Socialdemokraterna har tyckt att det har varit viktigt.

I styrelserna i de statliga bolag som nu är föremål för utförsäljning är det två kvinnor och fyra män i Vin & Sprit, två kvinnor och fyra män i SBAB, tre män och tre kvinnor i Vasakronan, två kvinnor och fem män i Telia Sonera, som jag nyss nämnde, och åtta män och tre kvinnor i Nordea. Det är klart att detta påverkar hela bolaget. Om man bestämmer sig för att en styrelse inte behöver vara jämställd kommer det att fortsätta att påverka hela bolaget.

Veckans Affärer redovisar att nästan vart tredje börsbolag inte har lyckats hitta en enda kvinna till sin styrelse. Jag menar att staten har ett särskilt ansvar i detta sammanhang att via sina statliga bolagsstyrelser faktiskt gå före.

Prot. 2006/07:120

5 juni

---

*Svar på
interpellationer*

Min fråga till Maud Olofsson är: Varför tog man bort målet om en jämställdhetsplan? Och på vilket sätt, mer än det som du nu har redovisat, kommer du att vara tydlig? Kommer det att vara bara informationsinsatser, eller kommer du att sätta upp några särskilda mål? Och har Regeringskansliet någon jämställdhetsplan för hur man ska fortsätta att se till att kvinnor får sin beskärda del av makten?

Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först ska jag säga att den styrning som jag gör av de statliga bolagen sker framför allt via styrelserna. Det var därför som jag också informerade om att vi vid det senaste styrelseseminarieret hade en diskussion inte bara om styrelserepresentation utan också om kvinnor i ledningsgrupper, kvinnor i chefsbefattningar och annat.

Jag vill också tillägga att när det gäller mångfald handlar det också om etnisk bakgrund. Om vi tittar på de statliga bolagen kan vi också säga att vi har väldigt få personer med annan etnisk bakgrund än den svenska i dessa styrelser och i ledningsfunktionerna. Jag tror inte att det handlar om någon *quick fix* i detta sammanhang, utan jag tror att det är fråga om ett tålmodigt arbete. Och den dialog som jag har med både ordförandena och styrelserna syftar just till att öka medvetenheten.

Detta arbete visar också att vi har haft en massa kvinnor på listan som vi har ställt frågan till, men en majoritet av dem har tackat nej, vilket jag kan beklaga. Olika skäl har angetts i detta sammanhang. Men jag tror att vi måste söka mycket djupare för att få svar på varför vi har färre kvinnor i de offentligt ägda bolagen men också i de privata bolagen. Där ser jag att vi behöver göra mycket mer riktade insatser till nätverk som rekryterar kvinnor till ledningsfunktioner och styrelseposter. Vi måste söka mycket mer över hela landet eftersom det geografiskt har varit en koncentration. Vi måste också ha bättre kontakter med sådana som jobbar med dessa frågor. Det är en ambition som jag har.

När det gäller den politiska insynen är det intressant att titta tillbaka. När Eva-Lena Jansson talar om riksdagens möjlighet att kontrollera de statliga bolagen är det rätt intressant att det är så många socialdemokrater som skulle stå för den insynen. Det är verkligen inte en överrepresentation av borgerliga representanter i dessa styrelser, utan det har varit väldigt många socialdemokrater. Det som jag har försökt att göra är att mer se till bolagets bästa. Vad är det för kompetens som jag vill ha där? Och ibland är den politiska kompetensen verkligen en kompetens som tillför något. I andra sammanhang är den inte det. När den inte har gjort det har jag bytt ut dessa personer mot annan kompetens som vi behöver få in i dessa bolag. Jag tror att det är väldigt viktigt att om vi ska få en hög avkastning från dessa företag, till fromma för medborgarna så att vi kan göra andra saker för pengarna, investera i bra saker som vi vill göra gemensamt, så måste vi ha krav på hög avkastning. Då är det viktigt att vi definierar vilken kompetens som vi vill ha och också tillsätter styrelseledamöter därefter.

Den instruktion som valberedningarna har grundar sig på en svensk kod för bolagsstyrning. Det är möjligen en kunskapsfråga. Men det är så det fungerar. Och enligt denna kod ska det vara en jämnare fördelning mellan könen vid sammansättning av styrelser. Det är precis den instruktion som valberedningarna har. Det var av den anledningen som vi inte

tyckte att det fanns anledning att lägga till något ytterligare som den här koden innebär. Valberedningarna har detta mål för sitt arbete. De ska titta på dessa saker, och de ska följa den kod som finns för deras arbete.

Prot. 2006/07:120
5 juni

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag ställde frågan om Regeringskansliet har någon jämställdhetsplan. Den andra frågan som jag ställde till näringsministern var: Varför var det så viktigt för regeringen att avskaffa jämställdhetsmålet? Om man nu tycker att det är viktigt att kvinnor och män har lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter i vårt samhälle och därmed också kan ta del av makt och inflytande, tycker jag att det rimmar illa med att man tar bort jämställdhetsmålet.

När det gäller insynen i de statliga bolagen kan jag inte se att det skulle vara någon nackdel att vara folkvald. Jag lägger ingen betoning på att det måste vara socialdemokrater. Men jag kan inte heller se att det skulle vara en försvarande omständighet att vara socialdemokrat och sitta i en statlig bolagsstyrelse. Det är riksdagen och regeringen som bestämmer vilka som ska sitta i dessa statliga styrelser.

Telia Soneras aktieägarförening sade att man tyckte att det var viktigt att man särskilt beaktar kravet på ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Och man skulle faktiskt kunna utöka kravet, det vill säga att man särskilt skulle beakta detta krav. Jag tycker att det är viktigt. Sedan såg man resultatet i Telia Sonera. Där är det en övervägande representation av män i styrelsen men också i bolagets ledning. Och detta får efterverkningar överallt, därför att om de statliga bolagen inte föregår med gott exempel, varför ska då det privata näringslivet göra det?

Efter att tidigare jämställdhetsminister Margareta Winberg hotade med kvotering har det faktiskt hänt något. Och det som vi har sett är att andelen kvinnor har ökat i näringslivet. Men när man till och med avskaffar sina egna mål från regeringen tycker jag att det ger en signal om att regeringen inte tar detta på allvar och att det inte är viktigt. Vi har till och med en statsminister som säger att det är kompetensen som ska betonas. Det kan tolkas som att man är kompetent bara om man är man. Det har jag svårt att se. Jag tror att problemet är att valberedningarna ofta består av män som bara känner andra män och som kommer att nominera män. Därför är det viktigt att valberedningarna får dessa tydliga regler. Jag skulle därför önska att näringsministern ger valberedningarna i de statliga bolagen mycket tydligare styrning och också ställer lite större krav på sina egna styrelser om hur det ska se ut och sedan gå vidare i bolagen.

Mina frågor var alltså: Har Regeringskansliet någon jämställdhetsplan? Och varför var det så viktigt för regeringen att ta bort jämställdhetsmålet?

Anf. 5 FREDRIK LUNDH (s):

Herr talman! Det är en intressant debatt. Och jag är glad över att Eva-Lena Jansson har ställt denna viktiga interpellation till näringsministern så här dagen före nationaldagen. Om det är någonting som Sverige är känt för, förutom vår öppenhet och vår välfärdsmodell, så är det nog vårt arbete för jämställdhet mellan män och kvinnor.

Mycket har gjorts, och jag tycker att vi har kommit en bit på väg. Men det finns mycket kvar att göra. För mig är det viktigt att staten, våra bolag och den offentliga sektorn ständigt går steget före eller längre och vågar utmana de patriarkala strukturerna och visa att det går och att det rentav blir bättre med ökad jämställdhet både resultatmässigt och arbetsmiljömässigt.

Det var därför som jag blev både förbannad och ledsen när jag i förra veckan tog del av TT:s granskning av de 27 största statliga bolagen. Och bara var fjärde toppchef inom dessa bolag är kvinna. Sämst är jämställdheten i LKAB, vilket jag som norrbottning tycker är pinsamt. Samtliga nio chefer i ledningsgruppen är män. Och den första kommentaren från företagets vd Martin Ivert är: ”Vi utser människor efter kompetens.”

Viktigt är dock att säga att han sedan tillägger att LKAB har ett målmedvetet arbete för att underifrån bygga en rekryteringsgrund för framtida befattningar. Det är ett bra, seriöst och målmedvetet arbete där man har tillsatt några lägre chefstjänster och där man har ett samarbete med skolan för att skapa ett bra och attraktivt utbildningsprogram som också kan locka till sig kvinnor. Det här är bra, men det räcker definitivt inte.

Mina funderingar till näringsministern, herr talman, är: Ser näringsministern en koppling mellan de ojämslidda styrelserna och den otroligt dåliga fördelningen av män och kvinnor bland statliga bolags toppchefer? Vilka konkreta åtgärder kommer näringsministern att vidta för att jämställdheten i styrelser men också bland toppcheferna ska förbättras?

Anf. 6 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först och främst måste varje stor arbetsgivare ha en jämställdhetsplan – så också Regeringskansliet. Det är en självklarhet.

När det gäller det här med att ha folkvalda i styrelserna och om det är en nackdel att vara folkvald kan jag säga: Nej, det är det inte. Men den kompetens som man har som folkvald måste passa in i den styrelse som man ska sitta i. Om man sitter där bara för att man är folkvald så är inte det en tillräcklig kompetens för att man ska platsa i styrelsen.

Däremot måste man se till att där det finns ett stort allmänintresse i bolagen finns det också ett större motiv för att ha politiskt valda. Men det finns andra bolag där det inte är så, och då måste vi söka den kompetens som är bäst för bolaget.

Jag kan som sagt konstatera att den politiska kompetens som Eva-Lena pratar om i mycket har handlat om socialdemokratisk kompetens. Jag är inte säker på att det är den yttersta kompetens som alla de här bolagen behöver och efterfrågar.

När det gäller kraven på att särskilt beakta det här för valberedningar är det precis som jag säger: De har redan uppdraget att särskilt beakta detta. Det står i koden för den valberedning som de ska jobba för. Jag tror inte att det spelar någon roll om man lägger till detta en gång till, två gånger till eller tre gånger till i något slags förstärkningsord. Det viktiga är att det finns en ägarstyrning i form av dialog med de utsedda styrelserna och med de ledningar som vi har så att man också ser och följer upp vad som har skett.

Den upprördhet som både Fredrik Lundh och Eva-Lena Jansson visar här är också en ganska svidande kritik mot det socialdemokratiska regeringsinnehavet. Det är trots allt under tolv år som Socialdemokraterna har styrt den här verksamheten medan jag har suttit i åtta månader. Det finns naturligtvis en upprördhet över att man inte har kommit längre. Men möjligen borde man sända någon tanke till de socialdemokratiska ministrar som har varit ansvariga för det här området under så lång tid och som inte har kommit längre.

Det viktiga är att se att jag i mina kontakter med styrelserna och med ledningarna måste ha ständiga uppföljande diskussioner, och det är precis det jag har. Om vi tar LKAB som exempel är det precis denna diskussion som jag har fört med företaget. Det handlar inte bara om hur styrelser ser ut där vi har gjort saker, utan det handlar lika mycket om vilka ledningsfunktioner som finns, vilka möjligheter kvinnor har att göra karriär och hur det ser ut i bolagen.

LKAB verkar inom en ganska manlig bransch. Det är inte alla gånger så enkelt att få tag på metallurger och andra; det har jag provat. Men jag tror att det är viktigt att se hur de typiskt manliga branscherna rekryterar både i ledningsfunktioner och i styrelsearbete.

Vi har en lång handlingsplan för vad det är vi ska göra. Vi har en kandidatpool som finns på olika ställen som vi ska jobba tillsammans med för att få fram goda kandidater. Det är ju många kvinnor som tackar nej. Vi har planer på att anordna seminarier runt om i landet för att få bättre kontakter med olika typer av företag och andra som kan hjälpa oss med rekryteringen. Vi ska ha en kontinuerlig dialog, som jag redan har påbörjat, med bolagen. Vi ska också försöka lyfta fram de goda exemplen där företag som har varit duktiga kan få tjäna som exempel för andra företag.

Det finns inte ett enda svar på det här. Vi är alla angelägna om att vi ska förbättra situationen. Men det gäller att söka lite olika lösningar. Jag är mycket tacksam för konkreta förslag också från er. Vad tycker ni skulle behöva ske i det här sammanhanget för att förbättra situationen?

Anf. 7 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag ska komplettera, Maud Olofsson, med att säga att de statliga bolagen aldrig har gett så stor avkastning som nu. De är välskötta och vinstdrivande trots eller tack vare att det har suttit folkvalda i deras styrelser. Man pratar om behovet av politisk kompetens. Det bedöms som mycket viktigt i vissa sammanhang och i andra sammanhang inte. Jag är ganska säker på att man vill ta bort den politiska insynen; det var därför man plockade bort de folkvalda ur just de här bolagen.

Som jag har försökt poängtera är det viktigt att ge signaler som minster. Det är också viktigt för en regering att ge signaler. Det man tyckte var absolut viktigast i december och som man också gjorde var att avskaffa den gamla regeringens jämställdhetsmål för statliga bolag. Det ger en signal om att det här inte är viktigt. Vi sätter kompetens före kön, säger man – ungefär som om kvinnor inte skulle kunna vara kompetenta! Det är detta jag har vänt mig emot.

Det är bra att Regeringskansliet har en jämställdhetsplan. Du tvekade några gånger med att svara på den frågan. Men återigen skulle jag vilja ha svar på varför det var så viktigt för den borgerliga regeringen att avskaffa jämställdhetsmålet om vi nu är överens i sak om att det är viktigt att få kvinnor i bolagsstyrelser och kvinnor i ledande befattningar inom staten men också i politiken.

Vi hade en jämställd regering. Vi har 65 kvinnliga och 65 manliga ledamöter för Socialdemokraterna i riksdagen. Det visar att vi tar frågan på allvar. Jag hoppas att den borgerliga regeringen också ska göra det. Men det finns ingenting som talar för det när man börjar med att avskaffa jämställdhetsmål.

Anf. 8 FREDRIK LUNDH (s):

Herr talman! Martin Ivert, vd för LKAB, är långt ifrån ensam i den statliga bolagsfamiljen om att sitta i en mansdominerad ledningsgrupp. Jag tror definitivt att detta hänger samman. Ojämställda styrelser leder till en tragisk könsfördelning i toppskiktet i de olika bolagen. Det är viktigt med signaler både från regering och riksdag om att jämställdhet mellan män och kvinnor i våra bolag leder till bättre arbetsmiljö, till bättre resultat och framför allt till att vi inte behöver höra att vi inte har nog med kompetenta kvinnor när nya poster ska tillsättas.

Om man tar de 27 största företagen ser man att bara tre av dem har kvinnliga vd:ar. Det är SBAB, Samhall och Systembolaget. Det är också viktigt att man har kvinnliga vd:ar som på det sättet kan hitta de här nätverken.

Jag tycker att det var ett bra batteri med åtgärder som näringsministern räknade upp – allt ifrån kandidatpooler till stöd i olika nätverk. Men jag tror också att det behövs ännu mer.

Min fråga till näringsministern är om hon är beredd att peka med hela handen och tydligt ge alla bolag i uppgift att ha utvecklingsprogram för att bygga upp en egen rekryteringsgrund för framtida befattningar. Jag tror att vi är många som definitivt är less på att höra att det inte finns nog med kompetenta kvinnor såväl inom politiken som inom bolagssfären.

Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tror att det är få som tvivlar på min ambition att öka den kvinnliga representationen både i statliga styrelser och på annat håll. Jag tror också att jag med viss trovärdighet kan ha den här dialogen med våra statliga bolag.

Man kan konstatera att även om Eva-Lena Jansson är tveksam till att vi har tagit bort målet så har jag förbättrat representationen jämfört med den socialdemokratiska regeringen. Det visar väl ändå att jag har en ambition att göra det här bättre även om jag tycker att det skulle kunna bli ännu bättre. Men jag har också angett förklaringen.

När jag ser att det är 70 procent som tackar nej inser jag också att man måste jobba mycket bredare. Vi måste jobba med en rekrytering både i ledningsgrupper för att få kvinnliga vd:ar och med nätverk runt om i landet för att få fler kvinnor att ställa upp. Vi kan behöva ordna utbildningar så att det är fler kvinnor som tar på sig den här typen av uppdrag.

Men en annan sak som är viktig och som vi inte diskuterar här är mångfalden i övrigt när det gäller den etniska bakgrunden. Det är samma sak där; vi har många styrelser som inte har några människor med en annan etnisk bakgrund än den svenska.

Det är ett arv som Socialdemokraterna har lämnat efter sig till mig att försöka göra någonting åt.

Jag tänker fortsätta den här dialogen med våra bolag och ledningar. Vi kommer också att ha en ständig uppföljning av vad man uppnår för resultat. Jag tror att det är i dialog med de här bolagen som vi kan nå det bästa resultatet. Men det måste naturligtvis också finnas ett statsråd som vill göra något och som hela tiden pekat med hela handen – så tror jag att Fredrik Lundh sade. Ja, jag pekar med hela handen därför att jag menar att det handlar om goda affärer med kompetenta människor som ska se till att det blir ett värdeskapande i de här bolagen.

Var så säker på att det här arbetet kommer att fortsätta med oförminskad styrka. Jag har nått en bit på vägen, men jag har en högre ambition än så.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:523 om *barebacking* och smittorisker

Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Elina Linna har frågat mig vilka åtgärder som jag avser att vidta för att öka kondomanvändningen bland män som har sex med män samt vilka åtgärder som jag avser att vidta för att öka kondomanvändningen bland alla unga.

I Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar, vilken antogs av riksdagen i december 2005, fastslås att det förebyggande arbetet utgör grunden för vårt gemensamma arbete mot hiv/aids. Socialstyrelsen har, i linje med sitt ansvar för det totala smittskyddsarbetet, ansvar för att genomföra den nationella strategin mot hiv/aids.

Socialstyrelsen har påbörjat sitt arbete, och bland deras prioriterade områden är en handlingsplan mot klamydia vilken inkluderar insatser för att öka kondomanvändning och motverka det ökade sexuella riskbeteendet bland unga vuxna.

En förutsättning för ett framgångsrikt arbete mot hiv/aids är att det hivförebyggande arbetet på ett bättre sätt integreras i de lokala huvudmännens ordinarie arbete i enlighet med det landstingskommunala åtagandet. Ett sätt att stimulera till intensifierat arbete mot hiv/aids på lokal nivå är de medel som regeringen avsätter för att fördelas i enlighet med en årlig överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting.

För år 2007 omfattar överenskommelsen 95 miljoner kronor. Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting har i årets överenskommelse bland annat fokuserat på insatser för att minska förekomsten av oskyddat sex, för att förebygga förekomsten av klamydia och andra sexuellt överförbara sjukdomar samt oönskade graviditeter.

Vid Socialstyrelsen finns även Rådet för samordning av insatser mot hiv/aids, och ordförande för rådet är Ewa Björling. I rådet sitter representanter för Sveriges Kommuner och Landsting, Statens folkhälsoinstitut, Smittskyddsinstitutet, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling och Socialstyrelsen samt för frivilligorganisationerna Somaliska hälso-teamet och Hiv-Sverige. Dessutom deltar frivilligorganisationerna Riksförbundet för sexuell upplysning, Riksförbundet för sexuellt likaberättigande och Noaks Ark-Röda Korset som adjungerade.

Rådet kommer att kunna utgöra ett viktigt forum för dialog mellan nyckelaktörer inom både den statliga sektorn och det civila samhället. Genom närheten till sina medlemmar har de ideella organisationerna unika möjligheter att nå ut med ett förebyggande budskap till människor med gemensamma intressen och livsvillkor. Genom denna roll har de även en viktig uppgift att fylla för att öka kondomanvändningen samt påverka attityderna till sexuellt riskbeteende.

Sammantaget pågår alltså en mängd insatser för att öka kondomanvändning och minska sexuellt riskbeteende.

Anf. 11 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret. Statsrådet avslutar sitt svar med konstaterandet att det pågår en mängd insatser för att öka kondomanvändning och minska sexuellt riskbeteende. Det vet jag. En del av insatserna beskrivs också i svaret.

Mina frågor var direkt riktade till statsrådet. Jag menar självklart inte att Maria Larsson ska i väg till ungdomsmottagningar eller Venhälsan för att informera om kondomanvändning. Men jag menar att Maria Larsson som ansvarig minister borde lyfta upp frågan på den politiska agendan.

Det finns anledning till oro. Socialstyrelsen rapporterar om liten kondomanvändning hos ungdomar. Venhälsan i Stockholm märker en kraftig ökning av syfilis, gonorré och klamydia. Också antalet insjuknade i hepatit C ökar, och mer än dubbelt så många nya hivpositiva har påträffats i år jämfört med förra året.

Jag tycker att det finns all anledning för oss politiker att fundera över vad detta kan bero på och vad som kan göras för att påverka attityderna så att användandet av kondomer ökar.

Jag är ingen expert på *barebacking* men har lärt mig en del av att studera synpunkter som delas ut på nätet. Staffan Hallin, utredare på Socialstyrelsen, uttrycker sig så här på en sida: ”Denna form av barbackaridande i bland annat amerikanska storstadsgaymiljöer, där betydande andelar av homo- och bisexuella män har hivbehandling, riskerar att sprida resistenta hivstammar inte bara till tidigare osmittade personer utan också till män som har framgångsrik behandling. Begreppet superinfektion med resistenta hivstammar är bevisligen något som har verklighetsgrund. Om barebacking skulle ha eller få den spridning som man kan befara av gaypressens skrivelser om företeelsen finns det risk att vi som hitintills endast ser någon enstaka patient då och då som blivit superinfekterad med multiresistenta hivstammar ... utan att hela situationen för hivbehandling till en del kan åttotaliseras i den meningen att behandlingsalternativen blir färre i stället för fler. Det skulle i så fall innebära många steg bakåt.” Så säger Staffan Hallin.

Folkhälsoarbetet handlar också om påverkan av attityder, eller hur, Maria Larsson?

Min fråga i interpellationen är fortfarande obesvarad: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att öka kondom användning bland män som har sex med män och bland unga?

Prot. 2006/07:120

5 juni

Svar på
interpellationer

Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Ja, Elina Linna, regeringen arbetar väldigt mycket via sina myndigheter. Det kan inte ha undgått Elina Linna trots allt. Här har jag i svaret redogjort för en mängd uppdrag som vi har lagt på våra myndigheter. Det är vad statsråd vanligtvis brukar göra. Vi har myndigheter som står till förfogande för att genomföra uppdrag. Det är självklart att vi använder myndigheterna för den här typen av uppdrag.

När det gäller attityder kan jag bara hålla med om att ökad kondom användning är en viktig faktor för att också minska klamydiasmittan och för att minska risken för att hiv sprids via det ökade antal personer som är smittade med klamydia som vi ser i dag. Däremot kan jag vara lite förvånad över att Elina Linna just pekar ut homosexuella män som de största smittspridarna – det ligger som en undertext. Så är faktiskt inte fallet när det gäller hivsmitta.

Jag pekade på Socialstyrelsens arbete med en handlingsplan mot klamydia, och jag tror att det är en väldigt viktig faktor för att öka kondom användningen. Det ligger också i deras uppdrag. Jag pekade på uppgörelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting, som är det nya sättet för regeringen att arbeta med de medel som vi har till förfogande, vilket är ganska stora medel, för hiv/aids-bekämpning och preventivt arbete.

Det som görs på lokal och regional nivå är det som blir verksamt och som får genomslag hos de många människorna. Därför är det av stor vikt att vi har kunnat arbeta på ett nytt sätt, att vi träffar årliga uppgörelser med Sveriges Kommuner och Landsting. Det är något som vi avser att fortsätta med.

För det nya rådet som vi har inrättat, som består av många olika parter, flera olika myndigheter, är samverkan en nyckelfaktor för ett framgångsrikt arbete men också samverkan med det civila samhället.

Det är precis på det här sättet som det är möjligt för ett statsråd att arbeta.

Utöver detta deltar jag naturligtvis i nationella och internationella sammanhang. Senast i dag på morgonen talade jag på en konferens om samarbetet mellan asiatiska och europeiska länder kring hiv/aids-förebyggande arbete. Det är en stor konferens som äger rum i Stockholm just nu med många gäster från asiatiska länder som har varit ute på studiebesök i våra verksamheter i går, och gör det också i dag, för att just utbyta erfarenheter och goda exempel på ett preventivt aktivt förebyggande arbete.

Också inom WHO:s ram förekommer mycket. Det är naturligtvis så att jag delger svenska erfarenheter, vårt sätt att arbeta på, för att det ska kunna användas också på andra håll. Vi har också stor anledning att lyssna in andra länders sätt att arbeta och andra länders erfarenheter för att hämta positiva och goda exempel, så att vårt preventiva arbete kan vara så omfattande och så framgångsrikt som möjligt.

Anf. 13 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Jag finner ingen anledning till den anklagelse som Maria Larsson kommer med om att jag skulle peka ut homosexuella män som största smittspridare. Tvärtom är de homosexuella männen den grupp i Sverige som sedan hiv blev känt och sedan de första insjuknade i Sverige verkligen har tagit sitt ansvar för att se till att den gruppen har använt sig av säkert sex, som det kallas för, och använt kondom.

Det som jag tar upp i interpellationen handlar om en företeelse som kallas för *barebacking*. Det är en större företeelse i USA – det är sant – men det finns också signaler om att det förekommer i Sverige. Och för den delen finns det undersökningar som visar att kondomanvändandet i Sverige minskar och speciellt bland ungdomar.

Jag sökte inför den här debatten kunskaper om och synpunkter på *barebacking* på nätet, för jag är inte heller expert i frågan, utan jag har fått lära mig mycket utifrån synpunkter som läggs ut på Internet. Och det finns synpunkter där som oroar mig. Men en sak är jag säker på, och det är att vi inte ska generalisera och att det finns otroligt många förklaringar till att användandet av kondom minskar.

Det finns till exempel en kille på nätet som har haft hiv i fem år och som mest har sex med andra hivpositiva killar. Han beskriver på det här sättet hur han ser på den här företeelsen: Jag tror att det är lite av en myt att man kan smittas av andra virusstammar. Jag har frågat en del läkare, och de säger att det är extremt ovanligt.

En annan kille säger: Det kanske låter konstigt, men får man hiv så är det ju inte mycket man kan göra. Då gäller det bara att se till att inte smitta någon annan. Jag känner ingen som har hiv eller som har gått bort i sviterna av hiv.

Dessa åsikter stämmer väl överens med mångas åsikter i dag. Om man får hiv gäller det att se till att inte smitta andra, men man kanske inte tänker på att skydda sig själv alla gånger.

Vi har gjort otroligt stora framsteg när det gäller behandlingen av hivpositiva. På 80-talet var hiv dödsdomen. Det är det inte i dag, i alla fall inte hos oss i Sverige där vi har tillgång till effektiv behandling.

Hotet att bli smittad är inte längre så skrämmande. Personer som arbetar med hivprevention märker själva att folk har tröttnat på viruset och att man tycker att det i och med kombinationsbehandlingarna inte är så farligt.

Vad kan då vi politiker göra när vi märker att användandet av kondom, som är det bästa skyddet, minskar? Som alltid när det gäller att påverka attityder gäller det att ha kunskaper. Här handlar det om kunskaper om alla könssjukdomar. Det råder alldeles för stor okunskap om syfilis, gonorré, klamydia och också om hiv.

Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Man kan naturligtvis som underlag för sina interpellationer söka enstaka synpunkter på nätet. Men jag tror att det är viktigt att vi i interpellationsdebatter använder oss av så faktabaserade underlag som möjligt. Sedan kan man alltid exemplifiera med enstaka synpunkter. Men det som vi använder oss av i den nationella hivpreventiva politiken är naturligtvis kunskapen om de riskgrupper som är tydligt identifierade. Där ingår ungdomar, unga vuxna, män som har sex med män, gravida

kvinnor och personer som är prostituerade, personer med injektionsmissbruk, personer med utländsk bakgrund och utlandsresenärer. Det är alla dessa grupper som är föremål för riktade insatser.

Det handlar väldigt mycket om – det vill jag hålla med om – ett attitydskapande arbete. Vi ser en förändring mot en minskad kondom användning. Den ligger väldigt lågt i vårt land vid en internationell jämförelse. Därför är det oerhört centralt att arbeta på ett attitydskapande sätt. Att använda kondom är att ta ansvar både för sig själv och för sin partner, och det är en grundförutsättning för en positiv sexualitet. Att arbeta för att ändra attityder är därför väldigt centralt, och det görs i allra högsta grad inom ramen för det hivpreventiva arbete som regeringen står bakom och driver.

Jag vänder mig emot att Elina Linna pekar ut bara en grupp, för om man tittar på hur hivinfektionen i dag sprids ser man att den vanligaste smittan faktiskt är heterosexuell smitta. Av fallen föregående år, 2006, hade 198 blivit smittade vid heterosexuellt sex, 93 fall vid sex mellan män och 35 fall vid intravenöst missbruk. Det var de tre stora smittgrupperna.

Hivspridningen i Sverige ligger på en internationellt sett låg nivå, även om jag kan se oroväckande tendenser i statistiken för det första kvartalet innevarande år.

Invandring av heterosexuellt smittade personer från högendemiska områden står fortfarande, trots en viss minskning, för en betydande del av de rapporterade fallen. Även av dem som är bosatta i Sverige är ungefär en tredjedel smittade utomlands. Detta är viktig kunskap att ha med oss i bagaget när vi diskuterar och debatterar denna svåra fråga, som ytterst handlar om väldigt mycket attitydskapande åsikter. Där är vi fullständigt överens.

Men jag tror som sagt var att det är viktigt att ha ett underlag för hur situationen ser ut som helhet och att man använder sig av det för sina bedömningar i både frågor och svar.

Anf. 15 ELINA LINNA (v):

Herr talman! Därför vill jag påminna Maria Larsson om att mina frågor handlade om kondom användning hos män som har sex med andra män och hos unga. Där finns det undersökningar som visar att kondom användningen har minskat.

I min interpellation tar jag inte upp heterosexuella relationer eftersom jag där inte vet om kondom användningen minskar eller ökar.

När det gäller ungdomar måste kunskapen om smitta öka. Det handlar om attityder, och kunskap är viktig när man påverkar attityder. Svenska ungdomars kondom användning är liten jämfört med ungdomar i andra länder.

Det kom nyligen en undersökning som visar att endast 65 procent av de svenska ungdomarna i 15-årsåldern använde kondom vid det senaste samlaget. Motsvarande siffra bland spanska ungdomar i samma ålder var 90 procent. Det är alltså mycket stor skillnad. Svenska och finska ungdomar var de som använde kondom minst.

Herr talman! Som jag skriver i interpellationen är sexualiteten en viktig drivkraft för både människor och samhällsutveckling. Sexualiteten

ska vara en källa till livsglädje, gemenskap och lust. Det är synd om sexualiteten överskuggas av rädsla för att bli smittad av sjukdomar.

Jag har ställt interpellationen eftersom jag är orolig över trenden att kondomanvändningen minskar.

Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Också jag är orolig över den ökade smittspridningen av flera sexuellt överförbara sjukdomar. Också jag är orolig över att kondomanvändningen har minskat. Sverige ligger dåligt till i europeiska jämförelser. I en WHO-studie som gjordes i december rörande tonårsgraviditeter, inklusive aborter, ligger Sverige i mitten. Samma studie visar att kondomanvändningen var minst i Sverige. Detta är allvarligt och oroande, och det är en fråga som vi behöver arbeta mer aktivt med.

Socialstyrelsens handlingsplan mot klamydia har en mycket tydlig inriktning på att stimulera ökad kondomanvändning. Den ska vara klar i slutet av året. Den emotser jag med stort intresse, och jag ska naturligtvis ta väl vara på den.

Det här är ett område som behöver ökade insatser. Inte minst att se till att graviditeter är önskade är en angelägen fråga. Vi får säkert skäl att återkomma till detta ämne i en eller annan form. Därmed vill jag tacka Elina Linna för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:560 om våld mot missbrukande kvinnor

Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Eva Olofsson har frågat mig om jag är beredd att verka för att pengar avsätts för utbildning om mäns våld mot kvinnor med missbruksproblem inom missbruksverksamhet, övrig socialtjänst och hälso- och sjukvården. Hon har också frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att säkra att dessa kvinnor får samma skydd och stöd som andra våldsutsatta kvinnor, även om de inte klarar av att avsluta sitt missbruk. Slutligen har Eva Olofsson frågat om jag kommer att vidta några åtgärder för att stimulera utbyggnaden av könseparerad avgiftning och behandling.

Regeringen tar frågan om mäns våld mot kvinnor på största allvar och avser att under hösten 2007 presentera en nationell handlingsplan för att bekämpa detta våld. För att lyckas med detta krävs ett helhetsgrepp med insatser inom flera olika politikområden samt bättre samverkan så att inte den enskilda kvinnan kommer i kläm.

Nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor vid Uppsala universitet, NKC, har ett brett ansvar för att sprida kunskap och information om mäns våld mot kvinnor och följa, sammanställa och sprida forskningsresultat samt analysera behovet av forskning inom området.

Centret ska också vara ett stöd för myndigheter och organisationer i frågor om mäns våld mot kvinnor och därvid särskilt stödja myndigheterna i deras metodutvecklingsarbete och verka för en effektiv samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer.

NKC har under våren 2007 till exempel anordnat utbildningar för yrkesverksamma inom bland annat socialtjänst och hälso- och sjukvård i ämnet Att möta kvinnor som utsatts för misshandel och våldtäkt och efterutbildning för gynekologer, allmänläkare, psykiatriker och tandläkare med temat Hälso- och sjukvårdens ansvar för våldsutsatta kvinnor.

Regeringen gör just nu en omfattande satsning på att förbättra socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld. Alla kvinnor som utsätts för våld ska ha rätt till det stöd och den hjälp de behöver, oavsett om de klarar av att avsluta sitt missbruk eller inte.

Den 1 juli träder en ändring av 5 kap. 11 § socialtjänstlagen i kraft. Ändringen innebär att ordalydelsen i lagen skärps – från bör till skall – så att socialtjänstens ansvar för att ge stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld framgår tydligare.

I propositionen presenterar regeringen även en rad andra åtgärder som tillsammans med lagändringen ska bidra till att stärka stödet.

I propositionen lyfts också vissa grupper av kvinnor fram som i många avseenden är dubbelt utsatta och särskilt sårbara, till exempel kvinnor med missbruk. Kunskapen om deras speciella behov är förstås mycket viktig.

Regeringen fattade i februari i år beslut om särskilda utvecklingsmedel till kommunerna i syfte att kvalitetsutveckla och förstärka arbetet på detta område. Av de riktlinjer som ingår i beslutet framgår till exempel att alla kvinnor som behöver ska ha tillgång till skyddat boende, bland annat kvinnor med missbruksproblem.

Det är viktigt att kommunerna tar sitt ansvar. Vi kommer noga att följa utvecklingen. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att utvärdera satsningen och ska lämna sin redovisning i juni 2009.

Avseende Eva Olofssons fråga om könsseparerad avgiftning och behandling kan följande nämnas: Redan i dag är LVM-vården separerad mellan män och kvinnor. Det är viktigt att alltid se till den enskilda individens särskilda behov, både inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Då är det förstås viktigt att också lyfta fram våldssituationen när en missbrukande kvinna blivit misshandlad. Jag vill också poängtera att socialtjänsten ansvarar för att tillhandahålla såväl det stöd som kvinnan som brottsoffer kan behöva som behandling för missbruket.

Eva Olofsson framhåller vikten av en vårdkedja för kvinnor utifrån deras villkor. Jag instämmer i att en väl fungerande vårdkedja är avgörande för ett lyckat vårdresultat. En fungerande vårdkedja förutsätter samverkan mellan bland annat kommunerna och landstingens beroendevård. Länsstyrelserna pekar även här på att samverkan mellan olika aktörer inom missbrukarvården utvecklas positivt i många kommuner och att det särskilt gäller samverkan mellan kommunerna och landstingens beroendevård när det gäller abstinensbehandling. I år satsar regeringen 250 miljoner kronor till kommunerna för förstärkt vårdkedja.

Som framgår är detta en prioriterad fråga för mig och regeringen. Vi har redan vidtagit en rad åtgärder och avser att verka för en fortsatt utveckling på området.

Anf. 18 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Maria Larsson för svaret när det gäller min interpellation om mäns våld mot kvinnor med missbruksproblem och om avgiftning och behandling för kvinnor utifrån deras behov och villkor.

För mig och Vänsterpartiet är det en oerhört viktig fråga att mäns våld mot kvinnor finns högt på den politiska dagordningen, att det erkänns som det stora samhällsproblem det är, att utsatta kvinnor och barn får skydd och att kvinnojourerna får stabila och långsiktiga villkor samtidigt som stat, kommun och landsting tar sitt ansvar.

Maria Larsson tar i sitt svar upp Nationellt kunskapscentrum vid Uppsala universitet. Det är en mycket viktig och bra verksamhet. Initiativet till verksamheten togs när Vänsterpartiet samarbetade med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Då lades också förslaget om den utredning om förbättrat stöd hos socialtjänsten för våldsutsatta kvinnor fram – den utredning som regeringen nu har lagt fram ett förslag på.

Jag vill tala lite om mina egna erfarenheter och om bakgrunden till denna interpellation. När jag jobbade kommunalpolitiskt i Göteborg med den här frågan kom en rapport från Mobilisering mot narkotika som visade att kvinnor med pågående missbruksproblem var väldigt svårt utsatta. En väldigt stor grupp hade råkat ut för sexuella övergrepp och grov misshandel, ofta många gånger. Ofta var det av någon man tidigare bott tillsammans med, men även av andra bekanta och i vissa fall också av personer från myndigheter som egentligen skulle hjälpa dessa kvinnor.

Problemet är att det inte finns någon struktur till hjälp, skydd och stöd för dessa kvinnor. I många kommuner har man lagt stödet på kvinnojouren. Där kan man bland andra våldsutsatta kvinnor, som ibland har barn med, ta emot kvinnor som har ett pågående missbruk.

När man jobbar med stöd och behandling till kvinnor med ett pågående missbruk är attityden många gånger att det inte finns någon speciellt uppbyggd verksamhet dit de kan ta vägen. Man saknar kunskap om mäns våld mot kvinnor. Det finns inte alltid en tydlig vård- och behandlingskedja hela vägen för kvinnor. Man är ibland ganska villrådig, även om man vill väl och vill ta tag i problemen.

Vi har lagt fram ett uppdrag som nu håller på att verkställas i Göteborg, och min erfarenhet är att man måste ta ett helhetsgrepp. Man måste öka kunskaperna om mäns våld mot kvinnor hos den personal som jobbar med missbruksfrågor. De har inte automatiskt den kunskapen. Man måste också se till att det finns jourplatser dit kvinnor som behöver komma bort från en man som misshandlar dem eller utnyttjar dem sexuellt kan komma. Samtidigt måste man se till att kvinnor har någonstans att bo och någonstans att vara så att de inte behöver sälja sin kropp för att få sova över hos en man till exempel. De måste ha någonstans att ta vägen utan att de först måste sluta med sitt missbruk. Då måste man bygga upp en hel vård- och behandlingskedja som fungerar. De behöver någonstans att

bo, någonstans att vara, någonstans att göra vettiga saker och även avgiftningsplatser inom sjukvården.

Allt detta är en helhet, och det är det som är så speciellt när man ska ge stöd till kvinnor som har ett pågående missbruk, en utsatt livssituation och som ibland blir både slagna och sexuellt utnyttjade. Man måste ta ett helhetsgrepp. Man kan inte jobba med den ena eller den andra frågan.

Jag skulle vilja fråga Maria Larsson vad hon vill göra mer konkret. Väldigt mycket läggs på den kommande handlingsplanen, och den har vi inte sett ännu.

Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Låt oss först slå fast att missbrukarvården och socialtjänstlagen i första hand är kommunernas ansvar tillsammans med landstingen. Det gläder mig att höra om Eva Olofssons erfarenheter från Göteborg, och detta är naturligtvis ett viktigt arbete som ska göras ute i varje kommun.

Jag håller med om att kvinnor som är dubbelt drabbade av både missbruk och misshandel av en våldsam man lever med en särskild utsatthet och att det är samverkan mellan olika parter som kan lösa en sådan problematik. Socialtjänsten ensam kan inte alltid göra detta, och vi säger tydligt i vår hemlöshetsstrategi att socialtjänsten, för att också kunna trygga en bostad om bostadslöshet har inträffat, måste samverka med fastighetsägare och med kronofogdemyndigheter. Man måste ta ett helhetsgrepp.

Eva Olofsson beskriver en utsatt grupp, men lösningen är tillämpbar på väldigt många individer som har hamnat i en särskilt utsatt situation beroende på omständigheter i livet. Lösningen är alltså tillämpbar på många problem som drabbar individer på ett särskilt sätt i många av våra kommuner. Men vi kan inte bortse från att den här problematiken faktiskt inte går att lösa från nationell nivå. Här krävs ett stort antal engagerade kommunpolitiker, och jag vet att det finns många kristdemokrater runt om i landet som har agerat för och jobbat med dessa frågor, både när det gäller missbrukarproblematiken och kvinnor som utsätts för våld.

Det vi har försökt att göra på det nationella planet är att skärpa socialtjänstlagen och kommunernas ansvar när det gäller kvinnor som utsätts för våld, och också barn som bevittnar våld. Vi skickar med resurser för ett utvecklingsarbete. Vi nämner särskilt kvinnor med missbruk i skrivningarna i propositionen. Där finns alltså kopplingen på ett tydligt sätt. Vi ser också till att metodverktyg för att kunna bedriva ett framgångsrikt arbete sätts i kommunernas händer. Ett sådant uppdrag har vi gett, och det kommer så småningom. Det är väldigt viktigt, inte minst i de små kommunerna där ett par tre socialsekreterare ska hantera alla typer av ärenden, och där man naturligtvis inte har samma möjlighet till fördjupning inom ett specifikt område som man har i en större stad, som Eva Olofsson representerar och exemplifierar med. Men detta måste vara en väl fungerande verksamhet i alla kommuner, små som stora.

Här finns också många av lösningarna, eftersom de måste vara lokala. Vi kan skruva en del med lagstiftning, och det gör vi nu. Men utöver det måste väldigt mycket av arbetet anpassas utifrån de lokala förutsättningarna och ett bra samarbete mellan kommun och landsting.

Jag skickar med Eva Olofsson denna fråga tillbaka och hoppas att det intensifierade arbetet fortsätter och att vi kan få en rapport om hur det fungerar i Göteborg och i Västra Götalandsdistrikten. Om man är så framgångsrik i Göteborg som Eva Olofsson beskriver kanske detta exempel kan användas i andra delar av landet.

Sammanhängande vårdkedjor är av största vikt, men de kan bara komma till stånd genom ett aktivt arbete ute i kommuner och landsting. Det är där detta arbete intensivt måste ske. Vi lägger också fram en nationell handlingsplan. Den kan tillgodose vissa delar och också eventuellt stå för lagstiftningsmässiga förändringar. Den är under utarbetande och alltså inte klar ännu, och den ligger inte i första hand i min portfölj. Men det är väldigt glädjande att den är på gång. Den kan säkert bli ytterligare ett verktyg för en bättre fungerande verksamhet.

Anf. 20 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag tycker ändå att statsrådet abdikerar lite när det gäller vad som går att göra på nationell nivå. Det är bra att det står "skall" i stället för "bör" när socialtjänsten ska ge stöd till kvinnor som har misshandlats och utsatts för övergrepp. Det gör det ännu tydligare, och det har Vänsterpartiet motionerat om. Vi lade ju ihop med våra samarbetspartier fram den utredning som ledde fram till detta förslag. Det är bra. Eftersom jag sitter i socialutskottet som jobbar med förslaget vet jag också att missbrukande kvinnor lyfts fram där. Men det går att göra mer.

Vänsterpartiet har lagt fram ett förslag om att inrätta resursjourer som ska kunna hitta ett sätt att jobba med stöd åt kvinnor med pågående missbruk som blir utsatta för våld och utnyttjas sexuellt. De ska också kunna sprida kunskaper om metoder till andra kommuner. Jag instämmer med Maria Larsson om att detta måste fungera även i mindre kommuner. I en del små kommuner tror man fortfarande att ingen man misshandlar en kvinna. Om man inte har en kvinnojour eller samarbete med en kvinnojour är det ett rätt stort steg att börja titta på missbrukande kvinnors situation.

När det gäller kunskap är det bra att Nationellt kunskapscentrum i Uppsala har utbildningar. Min erfarenhet är dock att stimulanspengar till rätt riktade utbildningar till dem som jobbar med missbruksfrågor i kommunerna är väldigt bra. Jag vill ge ett litet aktuellt exempel på att detta inte helt självklart går på räls.

Just nu pågår ett upprop i Stockholm: Kvinnor behöver särskilda avgiftningsplatser – nu! Jag citerar: "Vi, undertecknarna av detta upprop, lovar att kraftsamla över parti- och organisationsgränser för att ge dessa utsatta och ofta hemlösa kvinnor en reell möjlighet att ta kontroll över sina liv. Det första viktiga steget är att landstinget går från beslut till handling och med det snaraste inrättar en särskild avdelning för avgiftning av drogberoende kvinnor. I dag blandas kvinnor och män på samma enhet. Det är många gånger påfrestande för kvinnorna och försvårar för dem att bryta sig ur destruktiva beroendeförhållanden."

Detta är undertecknat av Birgitta Sevefjord, oppositionsråd (v), Inga Pagréus, diakon i Svenska kyrkan, Maria Svensson, fältmotiverare i Klara kyrka, Sonja Wallbom, RFHL, Torbjörn Larsson, Ersta diakoni, Alexandra Charles, 1,6-miljonersklubben etcetera.

Bakgrunden är att det fanns ett sådant beslut i Stockholms landsting, taget för mer än ett år sedan, och det har inte hänt något. Samtidigt har det varit en motion från kd. Jag håller med Maria Larsson om att kristdemokrater flera gånger har jobbat med de här frågorna, men den motionen besvaras när det gäller en akutmottagning för missbrukande kvinnor utsatta för våldtäkt och våld, där man hänvisar till att man kan separera väntrummen.

Det är ett sådant tryck och sådan förståelse för frågan. Jag tror att vi behöver göra mer. Vi behöver nog göra det, både du och jag och alla andra politiker, lyfta och driva frågan och ge konkreta förslag, konkreta stöd, konkreta stimulansmedel och åtgärder för att just den här gruppen inte ska få vara så utsatt och ha det sämsta stödet.

Därför skulle jag fortfarande vilja få reda på av Maria Larsson: Finns det inte fler åtgärder man kan göra på den nationella nivån? Kan man inte se till att det till exempel blir någon form av resursforum, att man får verksamheter som kan sprida kunskap? Kan man inte se till att det blir riktade pengar för att ge utbildning till personalen i missbruksvården om mäns våld mot kvinnor för att förbättra stödet och skyddet?

Anf. 21 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! När det gäller skillnader mellan kvinnor och män så är de ganska stora, inte minst när det gäller insatser i missbrukarvården. Det är något jag beklagar djupt. Vi vet att män av tradition har lättare att få tillgång till dyrare och mer omfattande behandlingar än vad kvinnor har. Jag tror att det är oerhört viktigt och centralt att vi har en god statistikinsamling och också kvalitetsjämförelser som på ett tydligare sätt kan visa både könsskillnader i missbrukarvården, som vi vet finns, och arbeta för en förändring och en förbättring. Det ser jag som en viktig uppgift, att förbättra kunskapen om skillnader mellan män och kvinnor när det gäller tillgången till missbrukarvård.

Men vi gör ganska mycket, Eva Olsson. När vi ändrar lagen om socialtjänstens skyldighet att tillhandahålla stöd och hjälp för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld skickar vi också med stimulanspengar. Stimulanspengar efterfrågades.

När det gäller resursjourer har jag inte sett att Vänsterpartiet har avsatt några särskilda stimulanspengar i sin budget, men det är möjligt att det finns gömt någonstans.

Stockholms läns landstings politik tycker jag att man diskuterar lämpligtvis där och inte här.

Låt mig återigen påminna om den handlingsplan som är att vänta och som kommer att innehålla ytterligare åtgärder. Men det är inget som jag kan avisera i dag, utan det får presenteras när den är färdig.

Det finns alltid, på alla politikområden, förbättringspotential. Så är det ju. Särskilt i opposition är man aldrig nöjd. Så ska det väl vara. Det ska vara en pådrivande kraft. Men jag ser att det finns ytterligare förbättringsarbete att göra.

Låt oss inte glömma att vi faktiskt har gjort en del redan. Jag tror att det ska vara till stort gagn för arbetet ute i kommunerna att det kommer stimulanspengar och att vi också förbättrar statistikinsamlandet.

Anf. 22 EVA OLOFSSON (v):

Herr talman! Jag kan försäkra statsrådet Maria Larsson att vi har avsatt pengar i vår budget till resursjourer. Annars skulle jag inte stå här och säga det. Vi har avsatt 20 miljoner. Vi har avsatt 55 miljoner till utbildning av socialtjänstens personal, personal i missbruksvård och personal som jobbar inom handikappvården, just för att vi vill ha riktade utbildningar. För vi tror att det är strategiskt att människor har kunskap så de vågar se, vågar ställa rätt frågor, kan ge stöd och har rutiner för hur de ska hantera det när det här dyker upp.

Jag hör berättas för mig då och då att där människor med missbruksproblem får bostad bor det par och man råkar ut för våld. Kvinnan kanske flyttar på sig ett tag. Man flyttar isär. Sedan kommer kvinnan tillbaka. Man känner sig ganska frustrerad. Man skulle behöva ha mer stöd och kunskap, behöva ha flera handlingsalternativ.

Det är bra att vi har förstärkt socialtjänstlagen. Det har vi tyckt jättelänge. Jag skulle bli oerhört besviken på den här regeringen om den helt hade slutat med det jobb som vi har jobbat ihop i Vänsterpartiet men också med Socialdemokraterna och Miljöpartiet i många år. Jag har förväntningen att man ska fortsätta att jobba med frågorna. Men jag tror att man måste vara betydligt mer konkret.

För det finns så mycket fördomar och ett synsätt som är moralistiskt när det gäller kvinnor med pågående missbruksproblem: Om du har missbruksproblem vet du väl att du åker på stryk om du umgås med de andra strulputtarna som missbrukar. Sluta med ditt missbruk först innan vi kan göra något!

Hela det samhälleliga synsättet när det gäller kvinnor med missbruksproblem med att det är mycket mer skamligt för en kvinna att fastna i missbruk än för en man gör att vi måste, tror jag, ha väldigt tydliga och konkreta insatser för att ge stöd till kvinnorna. Jag tror att vi måste rikta och öronmärka stödet just för att lyfta upp skyddet och stödet till den här gruppen kvinnor som far så illa.

Anf. 23 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Grunden för den här debatten, som primärt handlar om missbrukarproblematiken, är delvis att missbrukarvården har rustats ned väldigt mycket under en lång rad av år, under den långa rad av år då bland annat Eva Olofssons parti har suttit vid regeringsmakten. Väldigt lite har gjorts för att vända den trenden. Det är beklagligt, och det är tråkigt. Därför befinner vi oss i en situation där naturligtvis en del grupper ramlar mellan stolarna.

När det gäller kvinnor med missbruk och som utsätts för våld kan jag hålla med om att det finns en fördomsfullhet gentemot de kvinnorna ibland. Så ska det naturligtvis inte vara. Låt mig säga det och tydligt markera det.

Det finns också en problematik att kvinnojourer inte kan ta emot kvinnor med missbruksproblem, av förståeliga skäl. Det gör att de hamnar i ett mellanläge där det ibland inte finns något skydds nät och där fallet mellan stolarna kan bli väldigt hårt.

Återigen: Vi är angelägna om att socialtjänstens uppgift och uppdrag ska vara tydligt, också gentemot kvinnor med missbruk. Det är därför vi skrev särskilt om dem som en grupp när vi lade fram propositionen som

nu har behandlats. Det är viktigt. Det är ett led i de åtgärder som regeringen redan har vidtagit, och som sagt var, ytterligare åtgärder kommer.

Till det kommer jag att återkomma i handlingsplanen som kommer att presenteras under hösten. Jag tror att Eva Olofsson kan se fram emot ytterligare förslag som pekar i en stärkande riktning för många kvinnor i olika utsatta situationer.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:540 om den byråkratiska miljöprövningen

Anf. 24 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Ulla Löfgren har frågat mig vilka konkreta regelförenklingar jag avser att ta initiativ till för att påskynda miljöprövningsprocesserna för gruvnäringen i Västerbotten.

Inom regeringen pågår just nu ett intensivt arbete för att förenkla och förtydliga miljölagstiftningen för att minska de svenska företagens administrativa kostnader.

Regeringen har som mål att företagens administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk ska minska med minst 25 procent till hösten 2010. Avsikten är att regelförenklingsarbetet ska leda till en märkbar förändring i företagens vardag.

Etableringar i gruvverksamhet prövas enligt både minerallagen och miljöbalken. Enligt minerallagen ges bearbetningskoncession om en fyndighet sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt och om fyndighetens belägenhet och art inte är olämplig.

Vid denna prövning tillämpas både de grundläggande och de särskilda bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken. Vid den senare mer detaljerade tillståndsprövningen enligt miljöbalken tillämpas inte hushållningsbestämmelserna i miljöbalken då detta redan skett vid koncessionsprövningen enligt minerallagen. Denna ordning bedöms vara praktisk och effektiv för utvinning av de mineral som är industriellt användbara och vars framletande genom prospektering och utvinning är komplicerad och resurskrävande tekniskt, ekonomiskt och miljömässigt.

Jag instämmer med Ulla Löfgren att varje nytt gruvprojekt även fortsättningsvis ska föregås av en ordentlig miljöprövning, och jag bedömer att det finns möjligheter att förenkla miljöprövningen av olika verksamheter.

Regeringen avser inom kort att besluta om en utredning med uppdrag att se över och föreslå förändringar för ett mer samordnat system för miljökonsekvensbeskrivningar. Syftet med en sådan översyn ska vara att förbättra samordningen mellan bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivningar i 6 kap. miljöbalken och andra lagar, bland annat minerallagen. Avsikten är att en sådan samordning ska minska onödigt dubbelarbete och öka effektiviseringen av prövningen.

Samma utredning kommer också att ges i uppdrag att se över instansordningen för prövningen av de största miljöfarliga verksamheterna – de

som kallas A-verksamheterna. Detta bedöms bidra till att handläggningen både vid länsstyrelserna och vid domstolarna kan effektiviseras.

När det gäller handläggningstiderna i miljödomstol har även den tidigare regeringen genom propositionen *En effektivare miljöprövning* – det var proposition 2004/05:129 – genomfört en rad förenklningar. Regeringen avser att under 2008 utvärdera om de under 2005 beslutade förändringarna har medfört kortare handläggningstider.

Anf. 25 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag vill tacka miljöministern för svaret. Anledningen till att jag har tagit upp frågan om de långdragna miljöprövningsprocesserna för gruvindustrin – och det gäller givetvis även många andra verksamheter – är att det tycks råda en utbredd uppfattning om att miljöprövningen till stor del handlar om byråkrati som alltså inte bidrar till bättre miljö-satsningar eller miljölösningar. Därmed blir miljöprövningsprocessen i Sverige till en konkurrensnackdel, åtminstone för gruvindustrin.

Många utländska prospekteringsföretag har etablerat sig i Sverige, men det är inte bara Sverige som är intressant. Även vårt grannland Finland har stora mineraltillgångar eftersom det faktiskt är samma malmbas som går över på andra sidan. Finland undersöks nu också av prospekteringsföretag. Även där öppnas nya gruvor till följd av den prospektering som pågår. Skillnaden är att miljöprövningsprocessen i Finland bara tar mellan en tredjedel och hälften så lång tid som i Sverige.

Var kan man tänka sig att de utländska investerarna helst lägger sina pengar? Givetvis där de snabbare börjar få avkastning på investeringarna!

Herr talman! En viktig skillnad mellan Sverige och Finland är att man i Finland kan få besked från myndigheterna. I Sverige upplever man att det är en mängd tidsödande samråd med länsstyrelsen som inte leder någon vart annat än till nya ofruktsamma samråd. I sanningens namn ska sägas att det är skillnad mellan länsstyrelserna, men även det måste ju vara någonting som regeringen bör titta på och försöka ändra på. Likheten inför lagen måste ju gälla även i länsstyrelsernas myndighetsutövning.

Enligt lagen ska den enskildes och det allmännas intressen vägas samman. Ibland upplever man att myndigheterna har glömt bort den enskildes intressen. Regeringen kanske i regleringsbrevet borde trycka hårdare på att man ska ta hänsyn till bägge parternas intressen.

Herr talman! Den mängd papper som ofta helt i onödan produceras under prövningsprocessen påverkar också prövningen i miljödomstolarna eftersom domarna måste läsa in sig på allt detta material. Därvid blir även handläggningstiderna i miljödomstolarna onödigt tidskrävande. Miljödomstolen i Umeå är underbemannad och har stora balanser, vilket ger ytterligare fördröjningar. Även det faktum att andra myndigheter inte kommer in i tid med sina yttranden till domstolen ger onödiga fördröjningar. Ibland sker överklaganden till regeringen, och även där kan beredningen bli utdragen innan besked lämnas.

För att få en så snabb process som möjligt måste varje instans lägga sig vinn om att vara så effektiv som möjligt. Ju klarare lagstiftning och bättre regler, desto lättare är det ju så klart!

Herr talman! Jag har i likhet med miljöministern konstaterat att den förra regeringen påbörjade förenklingsarbetet. Av svaret på min interpel-

lation förstår jag att den nya regeringen har för avsikt att förenkla ytterligare, och det är jättebra.

Naturvårdsverket lämnade 2004 till den förra regeringen ett förslag på förenklingar. Stämmer det att den nya regeringen nu äntligen tänker fatta beslut om dessa förenklingar? Jag har sett ett utkast till Svensk författningssamling. Är det någonting som kommer att genomföras?

Anf. 26 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Vi är helt överens, Ulla Löfgren och jag, om hur viktigt det är att verkligen ha en bra miljöprövning och att den ska se till att man klarar miljökraven. Det är dock också viktigt att säga att miljöprövningen ska testa att man klarar miljökraven. Den ska inte vara till för att testa om man klarar segdragen och i värsta fall olidlig byråkrati. Därför är det regeringens mening att vi verkligen ska se till att minska företagens administrativa kostnader med minst en fjärdedel till hösten 2010.

Vi har också, med det arbete som regeringen lägger upp, tänkt gå igenom och också kvantitativt noga följa upp att vi verkligen har lyckats nå det målet. Jag ska också se till att vi bidrar med vår del på miljöområdet. Det ligger i miljöns intresse att vi lyckas med det.

Ulla Löfgren frågade mig om vi nu också planerar förenklingar i förordningarna som gäller när man söker tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Det stämmer helt! Vi har förberett ett beslut som vi ska se till att fatta inom kort. Det ska leda till enklare regler samtidigt som vi upprätthåller de rätta miljökraven.

Miljöbalkskommittén lade redan för några år sedan fram ett förslag om att man skulle kunna förbättra miljöprövningen. Där sades att det bästa var att prövningen i första instans skulle ske på länsstyrelsen, helst några länsstyrelser, och att man där skulle kunna ha så bra kompetens att man sedan kunde låta miljödomstolen koncentrera sig mer på renodlad tvistelösning. Jag tycker att det är en mycket intressant inriktning, för då kan man se till att väntetiderna blir kortare. Vi kan se till att det finns rätt kompetens på rätt ställe och att man ändå kan upprätthålla de miljökrav som är viktiga.

När nu regeringen inom kort tillsätter en utredning för att arbeta igenom hela synsättet med miljöprövningen kommer det att vara en viktig grund för utredningen.

Anf. 27 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag tycker att det som miljöministern säger verkar intressant. Jag har läst en forskningsrapport som heter *Miljöregler – hinder för utveckling och god miljö?* Den är från 2004 och är skriven av Lars Emmelin vid Blekinge Tekniska Högskola. Jag antar att miljöministern har läst den.

Man kan undra om vi är inne på rätt spår. Lars Emmelin tycker det inte. Han skriver inledningsvis så här: ”Miljöarbetet i Sverige kan förefalla inne på två olyckliga spår. Det ena leder via okoordinerade regelverk och detaljbyråkrati till rättsosäkerhet, minskat intresse för konkreta miljöfrågor och minskad respekt för miljöomsorg. Det andra leder via diffust formulerade miljömål och hållbarhetsretorik in i symbolpolitik; verkningslös eller i värsta fall kontraproduktiv. Båda medför att krafter

slösas, som behövs för att lösa akuta eller mera långsiktiga miljöproblem.”

Jag tror att detta i väldigt hög grad beskriver hur det ser ut i Sverige. Han tycker alltså att vi behöver se över hela systemet.

Jag vet ju inte vad den här utredningen ska titta på, men i Naturvårdsverkets redovisning till regeringen med förslag på regelförenklingar föreslår man bland annat att Miljödepartementet ”förtydligar verkets uppdrag i förordningen (2001:1096) med instruktionen för Naturvårdsverket, så att vägledning direkt till verksamhetsutövare inte utesluts”. Då undrar jag: Ska man tolka det som att Naturvårdsverket ska få ge klara besked i stället för hummanden till de sökande, och kommer regeringen att ge dem ett sådant förtroende att ge besked, som man upplever att myndigheterna i Finland gör?

Jag har en fråga till. När kommer den här utredningen att vara färdig? Jag tror att det är ganska bråttom med det här.

Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag reagerar lite grann på vad miljöministern säger. Han säger att man har kvantifierat målet för regelförenkling. Ja, det tycker jag är bra. Jag tycker mig känna igen metoden på något sätt. Det är väldigt lätt att kvantifiera. Sedan har jag också suttit i denna kammare och lyssnat till föregående opposition och dess resonemang om att det här praktiskt taget var bara att genomföra. Det skulle gå väldigt snabbt och väldigt effektivt. Jag har också erfarenheter från EU-nämnden, där denna fråga dyker upp eftersom den också är en EU-fråga. De debatterna handlade oftast om inrikespolitik snarare än om EU-politik på den tiden, dessvärre.

Här tycker jag mig ytterligare en gång känna igen hur statsråden hanterar de här frågorna. Det är ett utredande, det är ett hummande, det är ett diskuterande och det är ett omprövande. Men, herr talman, jag vill faktiskt veta lite mer konkret: När kommer förslagen? När kan vi förvänta oss att vi får de skarpa förslagen?

Kvantifieringen har vi hört om. Jag är ganska säker på att vilken regering som helst av vilken kulör som helst hade fattat ett liknande beslut. Om det sedan hade gällt 25 procent, 15 procent, 30 procent eller vad det nu hade varit fråga om, det kan vi låta någon annan sia om. Men jag är ganska säker på att något liknande, oaktat kulör på regering, skulle ha beslutats. Det är ju heller ingenting nytt i svensk politik.

Det intressanta är då att när man väl har fattat det här beslutet så kommer praktiskt taget ingenting i detta sammanhang.

Jag skulle också vilja ta upp en annan sak. Ibland gör man jämförelser, och i synnerhet i den här kammaren brukar man göra jämförelserna med andra nordiska länder. Då brukar det finnas andra hakar när man tittar på länderna. Några sådana gånger har man också – även jag själv ska erkänna att jag har gjort det – sagt till exempel ”Det är mycket bättre i Danmark” eller ”Det är mycket bättre i Norge”. Och så konstaterar man att det var så beträffande just den här lilla delen. Men totalt sett så var det kanske ännu värre i just det landet. Ibland kan det bli fel att jämföra länderna rakt över.

Men som sagt: Min huvudfråga gäller fortfarande. När kommer de skarpa förslagen – inte bara att man ska göra någonting utan att det verk-

ligen ska göras någonting som är väldigt konkret? Det finns ju trots allt ett antal organisationer – både arbetstagarorganisationer och näringslivsorganisationer – som har tagit fram en del förslag som går ganska lätt att lägga fram även på miljöns område, så det borde väl inte vara så svårt att få fram en proposition om detta, i synnerhet som vi hade en opposition förut som tyckte att vi i princip kunde lägga fram detta vid sittande bord.

Anf. 29 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Först vill jag ta upp Ulla Löfgrens kommentar om de okoordinerade reglerna och prövningarna. Det är ju en av de saker som vi nu antligen försöker se till att göra någonting åt, bland annat när det gäller miljöbalken och plan- och bygglagen, där vi arbetar för att samordna det här mera mellan lagstiftningarna. Där har jag redan under det första riksdagsåret också lagt fram en principproposition till riksdagen som beskriver en enklare och tydligare instansordning där det blir färre led när man överklagar. Detta lägger redan i starten grunden för mindre byråkrati.

Det är också svaret när det gäller frågan om Naturvårdsverket. Det stämmer att Naturvårdsverket har lagt fram förslag till regelförenklingar. Det stämmer också att Miljödepartementet har utarbetat en rad förenklingar när det gäller tillståndspliktiga verksamheter, och vi kommer inom kort att kunna ta det beslutet.

Det är väl också den kommentar jag har till Börje Vestlunds fråga. Det var kanske lite svårt att förstå bakgrunden. Man brukar ju säga att det är bra att se till att ha torrt på fötterna när man hoppar på. Jag kan bara konstatera att man så tidigt som 1999 tillsatte en utredning om den nya miljöbalken, men de förra regeringarna, i pluralis, lyckades inte ordna den under två mandatperioder.

Nu kommer vi att lägga fram det förslaget under vår första mandatperiod. Vi har dessutom redan lagt fram en proposition i riksdagen som lägger grunden för detta.

När det gäller en del av regelförenklingarna lades förslagen fram för ett par år sedan. Den förra regeringen hann aldrig lägga något sådant ordentligt förslag. Vi kommer att göra det, förmodligen under mitt första ministerår. Jag har alltså ett ganska gott kredd att visa upp. Jag tycker att det var ett alldeles utmärkt anförande som Börje Vestlund höll, och jag tycker att det gärna kan skickas vidare till de tidigare statsråden i de förra regeringarna, som då leddes av Socialdemokraterna.

Anf. 30 ULLA LÖFGREN (m):

Herr talman! Jag är inte så insatt i den här lagstiftningen, kan jag väl erkänna, men jag vet att i den svenska modellen har vi både en stor och en liten miljökonsekvensbeskrivning. Jag förstod inte riktigt av miljöministern om den kommer att försvinna eller om den kommer att vara kvar. I andra länder har man först en screening som pekar ut vad som är viktigt att göra miljökonsekvensbeskrivning om, och då har man en miljökonsekvensbeskrivning.

Jag hoppas och tror att miljöministern har förstått hur angeläget det är att det blir en snar förändring inom det här området, och därför är jag fortfarande nyfiken på när den här utredningen ska vara klar. För företagen är det ju inte miljökraven som är betungande, utan det är den utdragna processen och brist på besked. Därför är det viktigt att den utredning som regeringen nu tillsätter arbetar snabbt.

Vi behöver ju inte uppfinna hjulet en gång till. Det finns en mängd erfarenhet runt omkring i världen. Bedömning av miljökonsekvenser inför myndighetsprövning har funnits internationellt i 35 år, men endast en kort tid i Sverige. Vår lösning behöver ju inte vara unik för att bli bra. Så när kommer förslagen?

Jag vill också tacka miljöministern, för jag tror att han har förstått hur betydelsefull den här frågan är för svensk gruvindustri och för svenskt näringsliv över huvud taget, och därmed också för Sverige. Därför är jag säker på att det kommer bra förslag. Jag vill också passa på att inbjuda ministern till Västerbotten och till besök i gruvindustrin. Varför inte komma till Umeå den 23 augusti, då det blir en gruvdag? Välkommen till Västerbotten, och tack för debatten!

Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag vill bara säga att miljöministern alltid är välkommen till Stockholm!

Det jag ville säga i mitt anförande är att det här ju är en ambition som jag tror att vi är ganska eniga om, nämligen att vi ska minska regelverket i företagen. Det finns väl ingen som kan säga att inte ambitionerna funnits. Sedan har det funnits problem i det här fallet liksom i många andra fall, och det är väl det som är lite talande.

Ja, det är sant att det finns en del utredningar gjorda på området, men det kanske var mer komplicerat än när man bara såg regelverket. Man såg att det inte fungerade och kunde beskriva det på samma sätt som Ulla Löfgren gjort genom att konstatera att här finns ett uppenbart problem.

Sedan ska problemet lösas, men det visar sig kanske inte vara så enkelt som när man sitter i detta hus eller på andra sidan vattnet och tänker: Vi har ett problem, och det måste lösas snabbt. Då inser man att det faktiskt kan medföra en rad konsekvenser, vilket ju är problemet med en del av regelverket.

Jag tycker att man har en del på fötterna. Jag skulle kunna dra upp många saker. På miljöns område har det, precis som Ulla Löfgren säger, utretts länge eftersom det är en komplicerad materia där det gäller att ta hänsyn till många olika saker. Jag skulle kunna ge exempel från många områden där förenklingar gjorts. Det gäller hanteringen av skattebetalningar och mycket annat. Där har det faktiskt gjorts en lång rad förändringar.

OECD har granskat Sverige och konstaterat att det finns ett par brister. Det är dock inte takten i regelförenklingen som man kritiserat utan övervakningen av hur systemet fungerat sedan förändringen genomförts. Det har man alltså gjort.

Det kanske är så att man helt enkelt sitter i samma båt när det gäller denna fråga. Det är mycket tal om att-satser, men mindre om när det hela ska genomföras. Det var det jag efterfrågade.

Anf. 32 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag ska svara på Ulla Löfgrens frågor. Det stämmer att jag inte kommenterade kravet på förenkling och samordning, framför allt när det gäller miljökonsekvensbeskrivningen. Det är mycket riktigt så att den utredning som vi inom kort ska tillsätta också ska titta på just samordning av miljökonsekvensbeskrivningarna enligt olika lagar. Det är meningen att utredningen ska vara klar i och med utgången av 2008 för att vi sedan ska kunna förbereda och lägga fram förslaget.

Eftersom jag tycker om både Västerbotten och Norrland är det klart att jag ser fram emot att komma dit. Stockholm ser jag ofta; det är en fin stad.

Nu säger Börje Vestlund att vi är ense om ambitionerna, och det är ju gott det. Då är det möjligt att skillnaden helt enkelt bara ligger i förmågan att kunna göra någonting åt ambitionerna. Jag konstaterar att vi redan börjat lägga fram förslagen. De finns i riksdagen. De beslutas vid departementet. Vi kommer inom kort med ytterligare förslag. Under denna mandatperiod kommer vi att kunna lägga fram de förslag som den förra regeringen inte klarade av att lägga fram ens under två mandatperioder.

Jag tror därför att det i den jämförelse som kommer att göras när vi närmar oss nästa val blir ganska uppenbart för svenska folket vilka som både hade ambitionen att förenkla och dessutom förmågan att genomföra förslagen, att göra något i verkligheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2006/07:557 om regeringens nedskärningar på arbetsmiljöområdet

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren har frågat mig

1. vilka åtgärder jag ämnar vidta för att förbättra arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna,
2. vilka initiativ jag ämnar vidta för att minska antalet arbetsrelaterade olyckor.

Liksom vid interpellationsdebatten den 29 maj vill jag framhålla att regeringen anser att arbetsmiljöområdet är mycket viktigt, inte minst för att frågorna har nära beröring med regeringens övergripande prioritering – att bryta utanförskapet.

Goda arbetsförhållanden förebygger utslagning på grund av ohälsa och olycksfall och gör det möjligt för människor att vidareutvecklas i sitt yrkesliv. Samtidigt skapar en bra arbetsmiljö förutsättningar för människor som inte arbetar på grund av ohälsa, funktionshinder eller dylikt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Vad gäller både den första och den andra frågan vill jag återigen framhålla att det på arbetsmiljöområdet pågår en översyn av politiken. Det är ännu för tidigt att säga vad arbetet kommer att leda fram till. En avsikt är dock att det även i arbetsmiljöpolitiken bör finnas en koppling

till frågorna om utanförskap och målsättningen att fler människor ska komma i arbete.

Jag är förvissad om att Arbetsmiljöverket kommer att bedriva en effektiv och målinriktad tillsynsverksamhet inom ramen för de resurser man tilldelas. De besparingar som görs på Arbetsmiljöverket görs stegvis och kommer att följas av regeringen. Det kan i sammanhanget påpekas att med de anslagsminskningar som regeringen har föreslagit kommer verket att ligga på samma anslagsnivå som man gjorde i slutet av 1990-talet.

Samtidigt bör framhållas att arbetsmiljöpolitik inte enbart handlar om anslagen till myndigheterna. Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas. Vid en jämförelse med andra länder kan konstateras att systemet med regionala skyddsombud inte förekommer annat än undantagsvis i andra länder. Det svenska statliga stödet till den verksamheten torde således vara ganska unikt.

Anf. 34 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret. Ministern hade kanske inte behövt läsa upp det, men det tillhör ju ordningen. Han hade mer eller mindre ordagrant kunnat hänvisa till svaret från en tidigare interpellationsdebatt, nämligen den 29 maj. Ministern har inte ens ansträngt sig att formulera om texten. Den är i de flesta stycken ordagrann. Det ger med bästa vilja i världen inte intrycket att man är intresserad av dessa frågor. Snarare ger det ett intryck av nonchalans – och det på världsmiljödagen.

Herr talman! De regionala skyddsombuden och huvudskyddsombuden har på en rad arbetsmiljökonferenser under våren bland annat framhållit att det inträffar många olyckor och tillbud. De hade inte behövt inträffa om det funnits ett fungerande och systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatserna. Då skulle skyddsombuden inte ha behövt ta till den rätt som de enligt arbetsmiljölagen har, nämligen rätten att avbryta ett arbete som innebär omedelbar och allvarlig fara för liv och hälsa för arbetsskamarerna.

Under 2006 var skyddsombuden i Sverige tvungna att göra 121 skyddsombudsstopp. Det är en ökning jämfört med de skyddsombudsstopp som gjordes, och som finns registrerade hos Arbetsmiljöverket, under tidigare år – 72 stopp 2005, 60 stopp 2004, 57 stopp 2003. Arbetsmarknadsministern uttalar gärna att det ska löna sig att arbeta. Delar ministern min uppfattning att det också måste löna sig att arbeta under säkra förhållanden?

Enligt EU-kommissionen behövs insatser både på europeisk och nationell nivå. Den nya strategin syftar till att få ned arbetsolyckorna med 25 procent till 2012. Om man välvilligt försöker analysera de debatter på arbetsmiljöområdet som arbetsmarknadsministern deltagit i den senaste tiden visar det sig att ministern håller samma envisa linje – utanförskapet.

När det gäller EU:s europeiska strategi hänvisas det till att regeringen nu håller på med en nationell handlingsplan där även arbetsmarknadens parter ska vara med. När ska det arbetet egentligen komma i gång? Har man över huvud taget kallat samman arbetsmarknadens parter? Och vad gäller utanförskapet finns det väl i dag många på arbetsmarknaden som

också befinner sig i ett utanförskap, inte minst på grund av dålig arbetsmiljö.

Det är ganska enkelt att konstatera dels att strategin i huvudsak endast tar upp direkta arbetsskador, inte något som gäller just arbetssjukdomar, dels att det är en förenkling av regelverket. Hur ser ministern på det arbetet? Vill arbetsmarknadsministern flytta fram positionerna i stället för att dra ned på ambitionerna och i så fall hur? Inget av detta kommer fram i interpellationssvaret.

Det finns i dag en avsaknad av en övergripande strategi för hållbar utveckling och trepartssamverkan. Statistiken, framför allt gällande arbetssjukdomar, är bristfällig. Utbildningsnivån sjunker och därmed kunskapsnivån. Forskningsresurserna minskar. Den arbetsplatsnära forskningen tas bort. Regelverket ska skäras ned. Det är åtgärder som den borgerliga regeringen med arbetsmarknadsministern i spetsen vidtar och som leder i helt fel riktning.

Kan man säga att man är intresserad av arbetsmiljöarbetet när man agerar på det viset?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Som jag sade nyss, och som jag sade i en motsvarande debatt den 29 maj, bereds frågan i Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma med ytterligare information och diskussion, bland annat i kammaren, under hösten.

Anf. 36 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Det är lite nonchalant att svara på det viset, att frågan bereds. Det händer ingenting. På andra områden, till exempel i fråga om Arbetslivsinstitutet, var man snabb som sjutton med att ta bort resurserna. Det gjordes inte ens en konsekvensanalys. På det här området säger man: Vi ska se vad som händer. Ärendet bereds.

Inte ingenting kommer fram. Samtidigt vet vi att det behövs mer resurser inom arbetsmiljöområdet. Friska arbetsplatser ger friskare människor. Nyckeln till det är det förebyggande arbetsmiljöarbetet, vilket bland annat skyddsombuden verkar för genom sitt uppdrag.

Vi ska inte acceptera olyckor, belastningsskador och stress som sliter ut människor. Att inte förebygga ohälsa är en farlig väg. Ministern framhåller bara sitt mantra om utanförskapet.

Jag måste kommentera det som sägs om regionala skyddsombud i sammanhanget, eftersom ministern inte tycks vara villig att diskutera arbetsmiljöfrågorna när man går vidare i detta. Med stolthet pratar man om RSO. Det är bra att vi har haft ett förebyggande och framåtriktat arbetsmiljöarbete. De regionala skyddsombuden, alltså RSO, har haft en stor och viktig del i detta. Det har också rönt intresse från andra delar av världen. Inte minst Sydafrika har tittat mycket på detta. I Norge och på flera olika ställen i världen har man gjort detsamma.

Man får i det sammanhanget inte heller glömma att det är tack vare det statliga bidraget och arbetsmiljölagen, som gör det möjligt för regionala skyddsombud att verka, som vi även i det sammanhanget har våra kollektivavtal. Det här saknas i många länder. Det kan också göra det svårare att få i gång en sådan verksamhet som de regionala skyddsombu-

den ansvarar för och jobbar med. Men visst är det ett gott exempel att sprida vidare. Det ska vi naturligtvis göra med stolthet.

Det har varit en förmån och en fördel för oss att vi har legat i framkant när det gäller arbetsmiljöarbetet. Det är därför det är så många som är frustrerade och med oro ser hur utvecklingen går. Den går åt fel håll. Ministern tror väl inte på fullaste allvar att stora nedskärningar på Arbetsmiljöverket inte drabbar verksamheten. Det är här trovärdigheten i regeringens agerande sätts ur spel. När en rad tjänster försvinner, däribland flera inspektörer, påverkar det verksamheten i högsta grad.

I interpellationssvaret vill man framhålla att man ska följa utvecklingen och att det är för tidigt att avgöra vad som ska sägas och vad som ska bli nästa steg. "Vänta och se" tycks vara den modell enligt vilken regeringen jobbar på detta område. Men man är tydligen inte helt ute när man i vissa områden vill ta bort olika verksamheter i detta. Forskning i världsklass duger inte. 420 anställda sparkas när ALI läggs ned. Man ställer sig frågan: Varför lägger regeringen ned ett av världens ledande institut inom forskning om arbetslivet? Det motiv som regeringen redovisar är att man vill effektivisera den statliga administrationen som ett led i minskningen av den statliga byråkratin, men ingen beredning har föregått beslutet. Inte heller har någon konsekvensanalys gjorts.

Anf. 37 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Sylvia Lindgren har väckt en viktig fråga. Redan förra veckan debatterade vi på ett liknande sätt frågan om regeringens nedskärningar på arbetsmiljöområdet.

Nästa vecka kommer många ungdomar att gå ut på sitt första sommarjobb. Många kommer dessvärre att skada sig på sitt arbete i sin första kontakt med arbetslivet. I det här läget, när många ungdomar kommer ut i sitt första arbete, säger regeringen att det förebyggande arbetsmiljöarbetet och analysen av hur arbetsmiljön ser ut inte är prioriterat. Det är inte prioriterat, för Arbetsmiljöverket behöver tydligen inte så många inspektörer som kan stötta på små och medelstora företag, där den kompetens som man skulle önska på arbetsmiljöområdet inte alltid finns.

Därför vore det intressant att höra vilka åtgärder arbetsmarknadsministern tänker vidta för att förbättra arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna, vilket, herr talman, han inte säger i debatten och inte heller sade förra veckan. Han avvaktar och ska väl förmodligen se hur många skador som uppstår och hur många som kommer att bli sjuka på grund av sitt arbete. Sedan ska han återkomma.

Jag tycker inte heller att det är ett svar att säga att vi är nere på 1990-talets budgetars nivå. Det är inget svar, för det är fler människor ute i arbete i dag än det var i slutet på 90-talet. Därmed tror jag också att det är viktigt att man har en ordentlig analys över arbetsmiljösituationen.

Ministern säger att man minskar på byråkratin. Men ibland är det bra med byråkrati. Man ska inte glömma bort att det är viktigt att konstatera att det finns någon som följer lagar och regler i landet. Om man inte har inspektörer på de platser där det inte finns skyddsombud eller kollektivavtal, vem ska då se till att lagen efterlevs? Jag har påpekat detta tidigare, och jag vet att många skyddsombud som i dag efterfrågar Arbetsmiljöverkets hjälp inte kan få den, på grund av att man nu drar ned på deras verksamhet.

Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag läste följande på Eva-Lena Janssons blogg på förmiddagen: ”Och eftersom alla interpellationsdebatter är öppna för andra ledamöter så kan det bli en lång kväll för Littorin.” Jag inser att det är strategin.

Sedan den 6 oktober har jag haft 78 interpellationer, i det här ämnet senast för exakt en vecka sedan. Som jag sade då, och som jag sade nyss, bereds frågan i Regeringskansliet, och regeringen avser att återkomma med ytterligare information och diskussion i frågan under hösten.

Anf. 39 SYLVIA LINDGREN (s):

Herr talman! Oppositionens roll och oppositionens verktyg är att ställa interpellationer till statsråd. Då förväntar man sig också att få hövliga svar. Det känns lite magstarkt – nej, inte lite, mycket magstarkt – när man bara skriver av tidigare svar och inte har något nytt att komma med när det gäller dessa ack så viktiga frågor.

När det gäller arbetsmiljötillsynen inom till exempel näringarna skogsbruk, jordbruk och trädgård vet vi att Arbetsmiljöverket planerar att drastiskt minska resurserna. Det är naturligtvis mycket oroande. Arbetsmiljöverkets plan är att enbart ha ett reducerat antal inspektörer i dessa näringar. Man drar också ned på handläggning och central tillsyn.

Herr talman! Det här är följder av regeringens prioriteringar och minskningen av anslagen till Arbetsmiljöverket. Skogsbruk, jordbruk och trädgård är näringar med hög frekvens av olyckor och belastningsskador. Till detta kommer naturligtvis också exponering för kemiska ämnen, vibrationer och mycket varierande klimat.

Jag tycker att det är lovvärt att folk ska ha jobb. Jag tycker att det är rätt. Det är alldeles utmärkt att vi får fler människor i arbete. Men jag tycker att det är bedrövligt att man i nästa andetag minskar resurserna till Arbetsmiljöverket, de regionala skyddsombuden och inspektörerna och det förebyggande olycksfalls- och hälsoarbetet. Då kan man långt ifrån säga att man står för arbetsmarknadens positiva arbete när det gäller friskvård och arbetsmiljö. Det här är ett trepartsarbete. Samhället har ansvar när det gäller hälsoarbetet.

Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag tackar Sylvia Lindgren. Du visar ett djupt och stort engagemang i dessa frågor, vilket dessvärre arbetsmarknadsministern inte gör.

Att jag på min blogg gissar att det kommer att kunna bli en lång debatt i dag beror på att vi är många socialdemokrater som har ett djupt och stort engagemang i frågor som rör arbetsmarknaden. Den borgerliga regeringen har visat att deras engagemang sträcker sig till att sänka skatterna för välavlönade. Där finns deras engagemang. När man sänker ersättningen för de arbetslösa och sjukpensionärerna visar man var man har sitt stora engagemang.

Sylvia Lindgren har i dag visat vem som har engagemang i arbetsmiljöfrågor. Det är inte arbetsmarknadsministern, vilket jag djupt beklagar, herr talman.

Anf. 41 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag hade verkligen inte tänkt begära ordet i debatten. Jag hade egentligen bara för avsikt att lyssna på den. Det är inte precis dessa frågor som jag brukar debattera här i riksdagen, även om jag känner ett djupt engagemang för arbetsmiljöarbetet.

Mitt skäl till att gå upp i debatten är att interpellationsinstrumentet är en del av riksdagens kontrollmakt. Interpellanten får här ett svar där det sägs att frågan bereds och att man i övrigt inte har några kommentarer för närvarande. Jag måste säga att det är nonchalant, arbetsmarknadsministern. Det är på gränsen till vad som är riktigt god ton i kammaren.

Jag tycker ärligt talat att när vi ledamöter ställer frågor och vill diskutera, och inte hovsamt skrapa med foten och be om att få ytterligare information, utan vill ha konkreta svar på konkreta frågor, har vi rätt att få det.

Herr talman! På det här området har det skett nedskärningar. Det är inte minst internationellt omvittnat att arbetet har gett ett bra resultat. Det ger fortfarande bra resultat där man har det som en viktig del av arbetsmarknadspolitiken.

Man vill avrusta eller lägga ned detta. Man kan kalla det vad man vill. Men tar man bort resurser från en myndighet är det väl ändå så, herr talman, att någon verksamhet blir lidande.

Jag tror att vi alla här varit med om att fatta beslut mer eller mindre villigt, eller kanske ibland helt beräkande, där vi sagt: Vi ska faktiskt bara skära bort en liten del. Sedan visar det sig när man gör analysen av detta att det inte alls blev så. Det var till och med så att verksamheten drabbades.

Vi kallar det gärna för effektivisering, att man ska strama upp eller göra någonting annat. Men det är nästan alltid så att verksamheten drabbas.

Det här är en verksamhet vi i sammanhanget kan vara stolta över. Vi har valt en lite annorlunda väg. Det har också varit så att vi har kunnat hålla nere en kanske lite större organisation. Därför är stöden till de regionala skyddsombuden så viktiga.

Huvudanledningen till att jag begärde ordet i debatten är att jag inte tycker att det anstår ett statsråd, oaktat vilken regering han kommer från, att inte svara på de frågor han får från ledamöterna.

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Sylvia Lindgren och Börje Vestlund tycker att det är dumt att jag svarar på samma sätt som jag svarade på den här frågan i förra veckan. Det var samma fråga som i förra veckan, och självklart kommer det då samma svar.

Den här frågan bereds i Regeringskansliet, precis som jag sade tidigare. Byggt på den europeiska arbetsmiljöstrategin vill vi nu ta fram en nationell strategi. Vi har all anledning att se fram emot en livlig och intensiv debatt om den under hösten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Fredrik Lundh har frågat mig vilka skäl jag har till att verka för en avveckling av det statliga stödet för feriearbeten samt om jag kommer att lägga fram något annat förslag på hur man från statligt håll kan stödja kommuner och landsting att erbjuda feriejobb.

Att lägga resurser på ett område innebär att lägga mindre på ett annat. Svaret på den första frågan är att regeringen prioriterar om resurserna inom arbetsmarknadspolitiken till dem som står längst från arbetsmarknaden och som därmed har störst behov av stöd.

Jag vill också poängtera att feriejobb inte är en isolerad del av arbetsmarknaden. Feriejobb är en naturlig del av arbetsmarknaden precis som andra tillfälliga arbeten. Vi ser nu resultat av de satsningar som regeringen gjort för att öka sysselsättningen även på feriearbetena. Under första kvartalet 2007 rapporterades det in 55 000 feriearbeten till Ams. Det är den högsta siffran sedan 1990.

Mot bakgrund av det stora antalet feriearbeten som skapas utan statligt stöd ser jag inget behov av att vidta några åtgärder på området.

Anf. 44 FREDRIK LUNDH (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för det svar jag fått på min interpellation om sommarjobb. Jag måste tyvärr konstatera att jag och ministern lever i två helt olika världar.

Jag ska kort inledningsvis bemöta vad som han sade om resursfrågan. Man kan konstatera att regeringen i första hand har prioriterat att kraftfullt skära ned på arbetsmarknadspolitiken för att i stället lägga pengarna på annat, bland annat stora skattesänkningar för de redan rika. I andra hand har regeringen försökt att driva en arbetsmarknadspolitik på de kronor som blev kvar. Det tycker jag är tråkigt.

Googlar man "sommarjobb" får man 1 080 000 träffar. Det är plattsannonser, söksajter, LO:s framgångsrika sommarjobbskampanj Facket i sommarland, positiva Amssiffror, erbjudanden om examensarbeten, kommuner med feriegaranti för universitetsstudenter och mycket mer, vilket är kanonbra.

Men tyvärr hittar man också väldigt många nyhetsartiklar från den här våren som denna: "Båstads kommun brukar alltid erbjuda gymnasiungdomar feriejobb under sommarloven. I år kommer det inte att finnas några. För det första har den nya regeringen dragit in det statliga bidrag som kommunerna använt för att kunna erbjuda ungdomar feriearbeten och för det andra hotas kommunens arbetsmarknadsenhet av ett stort underskott på 875 000 kronor."

Tyvärr är inte Båstad unikt. Man hade hoppats på det. Sida upp och sida ned kan man läsa om kommuner som i år inte tillhandahåller ett enda sommarjobb. Jag tycker att det är en tragisk utveckling och är starkt kritisk till att regeringen har dragit in pengarna till stöd för ferieplatser för tonåringar, eftersom effekterna blir så tydliga och negativa för landets ungdomar.

Svar på
interpellationer

Sommarjobb är viktiga utifrån många olika aspekter. Det handlar om att lära sig att passa tider och leverera, känna sig behövd och lära sig nya saker och att få arbetslivserfarenhet. Det handlar om att få tjäna sina egna pengar och inte minst att få pröva på och kanske hitta vidare vägar till såväl fortsatt extraarbete som kommande utbildningsinriktningar i livet.

Herr talman! Min fråga till arbetsmarknadsministern är fortfarande hur regeringen kunde fatta en sådant korkat beslut att dra in dessa pengar samt om inte arbetsmarknadsministern kan tänka sig att lägga fram något nytt förslag till hur man kan stödja kommuner och företag att erbjuda feriearbeten för våra tonåringar. Vi ser nu de förödande effekterna runt om i kommun efter kommun.

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Man ska komma ihåg att den statliga subventionen, de 100 miljoner kronor vi talar om, har varit ett bidrag till kommunernas administrations- och lönekostnader. Men de har på intet sätt täckt hela kostnaden för att anställa ferieungdomar. Det har dessutom i normalfallet varit rätt korta anställningar. Det har handlat om tre veckor i genomsnitt. Det är en siffra som vi har fått från Ams.

Man måste välja vad man prioriterar när man har knappa resurser, som vi alltid har i den offentliga sektorn. Om vi nu ser att vi har det största antalet sommarjobb förmedlade via Ams sedan år 1990 är det och har det varit vår bedömning – och det var också det svar jag gav förra gången jag diskuterade en exakt likalydande interpellation den 15 maj i år av Johan Löfstrand – att vi prioriterar dem som befinner sig längst ifrån arbetsmarknaden.

Vi vill lägga mer resurser, som vi också har gjort, på till exempel jobb- och utvecklingsgarantin eller jobbgarantin för unga snarare än att lägga resurserna, som är knappa, på ett område som ser bättre ut än det har gjort någon gång sedan år 1990.

Anf. 46 FREDRIK LUNDH (s):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar till mig följande: ”Svaret på den första frågan är att regeringen prioriterar om resurserna inom arbetsmarknadspolitiken till dem som står längst från arbetsmarknaden och därmed har störst behov av stöd.” Det är just detta ni inte gör.

Ni har prioriterat en kraftig neddragning av arbetsmarknadspolitiken. När vi talar om dessa 100 miljoner till stöd för ferieplatser som den borgerliga regeringen dragit in drabbas tusentals ungdomar i vårt land som verkligen står längst ifrån den vanliga arbetsmarknaden.

Vi talar om ungdomar i åldern 14–17 år runt om i landet som i de flesta fall aldrig är gångbara till alla de jobb du nu talar om. Jag var i går inne på Ams hemsida för att kolla läget. Jag gick till mitt eget hemlän Norrbotten. Det fanns 34 sommarjobbplatser. Jag är fullt medveten om att det för några veckor sedan fanns betydligt fler och att sommaren ändå har dragit igång.

Det handlar om receptionister, vikarierande distriktsveterinärer, lastbilsförare, montörer, bagare, sommarkockar och behandlingsassistenter. Jag hittade en annons där det stod: Vi behöver dig i sommar. Vårdcen-

tralen i Övertorneå söker en distriktsläkare. Men det är kanske inte ett alternativ för 14–17-åringar.

Byggfirman som omgående behöver en eller två personer med byggkunskap eller allmän händighet kunde kanske vara någonting. Men då är kravet att man har körkort och tillgång till egen bil.

Jag hittade ett sommarjobb för sommararbetande ungdomar med intresse för service och yrket. Det gällde bland annat diskning, lättare mat- och bräckplockning på ett kafé i Arvidsjaur.

Ja, visst finns det en del jobb utlagda som passar för den målgrupp som jag försöker fokusera på, alltså 14–17-åringar som till stor del har haft endast kommunala feriejobb att tillgå.

Vilka av de här jobben tänker arbetsmarknadsministern uppmana en 15-åring i Luleå att söka? Det är väldigt få av dem.

Vidare är det viktigt att ministern inser att regeringens nationella arbetsmarknadspolitik, underfinansieringen och övervältringen av ansvar på kommunerna också har lett till att det inte bara gäller dessa 100 miljoner kronor som nu sparas utan betydligt mycket mer.

Herr talman! Min fråga till arbetsmarknadsministern är följande: Ser inte du en risk i att kommunerna när staten sparar på dessa tonåringar uppfattar att signalen är att det inte är viktigt att skapa sommarjobb till ungdomar och att vi nästa år får se ännu fler kommuner helt nolla antalet sommarjobb för landets tonåringar?

Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag har också en stund ägnat mig åt att titta på hur det ser ut i Stockholms län. Där ser det ut ungefär så som Fredrik Lundh beskriver. Det är ganska kvalificerad arbetskraft man söker, och det är inte precis de jobb som jag utgår från att både jag själv och arbetsmarknadsministern hade när vi hade sommarlov, det vill säga enklare jobb på diverse ställen.

Det krävs utbildning. Det krävs körkort. Det krävs yrkeserfarenhet. Inte minst krävs det kanske också lite större livserfarenhet om man ska jobba till exempel i behandlingssvängen. Kanske är det inte sådant som man vill sätta sin 16-åriga son eller dotter på.

Ja, visst är det så att de 100 miljonerna kan vara ett sådant bidrag som man valt att prioritera bort. Men, arbetsmarknadsministern, kom inte och säg att det inte var möjligt att göra en annan prioritering!

Problemet i sammanhanget är väl att vi skulle kunna ha en mycket lång och intressant debatt om hur regeringen har prioriterat just sådant som kanske till och med går emot regeringens principer när det handlar om att skapa arbeten.

Båstads kommun nämndes. Jag tror att vi skulle kunna rabbla upp en lång rad kommuner, inte minst sådana som bytt politisk ledning, som har slutat med att anvisa jobb. Inte minst min egen kommun, Stockholms kommun, har slutat med det arbetet.

Jag måste också fråga: Vilka signaler tror arbetsmarknadsministern att det här ger till de ungdomar som i dag inte får arbete, och vad blir resultatet av att en lång rad ungdomar under en hel sommar inte kommer att få någon som helst sysselsättning?

Det finns liksom dubbla skäl till att man tagit fram den här möjligheten i kommunerna, tillsammans med staten, för att administrera detta. Så

har det varit just för att sysselsätta ungdomarna men också för att se till att man inte har det som jag är ganska säker på att inte bara jag utan också arbetsmarknadsministern till och med deltagit i, upplevt och – framför allt kanske i vuxen ålder – allt oftare läst om, nämligen de sociala problem som nästan varje sommar uppstår därför att man har ungdomar.

Vilka resultat tror alltså arbetsmarknadsministern att det blir om man inte är beredd att satsa på att ungdomarna ska få arbete under sommaren?

Anf. 48 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag har med stort intresse läst arbetsmarknadsministerns svar på Fredrik Lundhs fråga om sommarjobb. Jag tror att det ibland blir en sammanblandning av sommarjobb, feriejobb och feriepraktikplatser, för ministern svarar: Vi ser nu att antalet feriearbeten ökar utan statligt stöd.

Jag vet inte om arbetsmarknadsministern menar feriepraktik som kommuner och landsting har eller om han pratar om sommarjobb – vikariat och så vidare – eller vilken del hans svar gäller. Också där skulle jag vilja ha ett svar.

I svaret från arbetsmarknadsministern, herr talman, finns det också ett påstående: ”Vi ser nu resultatet av de satsningar som regeringen gjort för att öka sysselsättningen även på feriearbetena.” Min bild är att man har dragit ned med 100 miljoner på denna verksamhet. Hur det då kan framställas som en satsning skulle jag också vilja ha ett svar om.

Vi pratar ju om gruppen 14–17 år. Den grupp som man för så där 14–17 år sedan brukade kalla för babyboomen kommer nu ut. Den här veckan eller nästa vecka går de ut nian. De ska ut och konkurrera om sommarjobben.

Det är som Fredrik Lundh beskrivit sommarjobben. En hel del företag ställer faktiskt krav på körkort eller yrkesutbildning, något som 14–17-åringar sällan har. De är i stället ofta hänvisade till kommunal eller landstingskommunal verksamhet där de får prova på att komma i tid och där de får en ersättning på ungefär 45 kronor i timmen och därmed gör sitt första besök på arbetsmarknaden.

Jag skulle vilja ha ett svar från arbetsmarknadsministern på frågan om vilka satsningar regeringen har gjort, för jag uppfattar att det faktiskt är en neddragning med 100 miljoner.

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Jag skulle vilja påminna om tre saker.

För det första: Subventionerna, de 100 miljonerna vi pratar om, har långt ifrån täckt hela kostnaden för att anställa sommarjobbare.

För det andra: Nio av tio kommuner går med finansiellt överskott.

För det tredje: Vi ser fler förmedlade sommarjobb nu än vi gjort sedan 1990.

När man väger samman de tre argumenten kan man konstatera att det med knappa resurser är nödvändigt att välja att prioritera. Vi har valt att prioritera dem som står längst ifrån. Därför lägger vi 9,8 miljarder brutto på jobb- och utvecklingsgarantin och 2,8 miljarder brutto på jobbgarantin för unga. Det är den prioritering vi har att göra.

Beträffande Eva-Lena Janssons sista fråga vill jag bara konstatera att jobbpolitiken, alltså arbetslinjen, också får effekt på sommarjobbstillväxten. Det är det som är avsikten. Möjligen kan det vara ett syftningsfel, och kanske borde kommateringarna ha varit bättre för att det skulle framgå på ett tydligare sätt.

Det är klart att en arbetsmarknad som växer kraftigt och en arbetsmarknad som utvecklas i takt med att ekonomin också växer naturligtvis kommer även de ungdomar till del som behöver sommarjobb. Det är det som vi nu ser. Därför är det oerhört glädjande att vi har fler sommarjobb och feriearbeten än vi haft på 17 år.

Under hela den här diskussionen finns, hoppas jag, en gemensam samsyn kring att den första kontakten med arbetsmarknaden är väldigt viktig och kring att man har en möjlighet att testa sina vingar och att ta det första ansvaret och kanske få den första lönen och på olika sätt därigenom lättare göra sig bekant med arbetsmarknaden för att så småningom, när man har läst klart, kunna gå ut i arbete.

Sommarjobb är viktigt. Därför ska vi glädjas åt den fantastiska utveckling som gäller just sommarjobben och som nu pågår.

Anf. 50 FREDRIK LUNDH (s):

Herr talman! Den socialdemokratiska regeringens satsning om 100 miljoner förra året har föregåtts av stöd till kommunerna under flera år, något som gett en mycket god effekt runt om i landets kommuner. Den här satsningen hade behövt byggas på – inte skrotas! – så att ännu fler ungdomar kunde få möjlighet till sommarjobb.

Det här har varit en viktig satsning. Förutom att ungdomar fick en egen inkomst fick de arbetslivserfarenhet och en möjlighet att få in en fot på arbetsmarknaden. Det är därför olyckligt att regeringen slopar denna möjlighet.

I Luleå och på många andra platser i vårt röda Norrbotten tar lokalpolitikerna, oftast med stöd från borgerliga politiker som tycker att förslaget är helt idiotiskt, beslut om att skjuta till kommunala pengar för att klara sommarjobben. Jag är stolt över detta. Men hur mycket ska och inte minst kan kommunerna täcka upp när staten drar sig bort från ett så här viktigt område?

Vi har sagt att vi ska skjuta till kommunala pengar för att klara feriejobben i Luleå. Vi har även försökt att hitta lösningar så att ungdomar inte ska behöva hamna i passiv arbetslöshet, men vi kommer inte att klara av allt lokalt.

Vi har fått en arbetsmarknadspolitik som leder till större klyftor. Det kommer att skapas nya fattiga och ökade behov av försörjningsstöd. Det blir inget bra samhälle av en sådan politik.

Herr talman! Mot bakgrund av det stora antalet sommarjobb för 14–17-åringar som har försvunnit utan det statliga stödet är min avslutande fråga till arbetsmarknadsministern, förutom de övriga jag redan har ställt utan att direkt få svar: Ser ministern verkligen inte något behov av att vidta några åtgärder på området?

Anf. 51 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det är återigen fråga om riksdagens kontrollmakt. Då tycker jag att man ska svara på de frågor man får.

Det är helt riktigt att ekonomin växer, att antalet arbetsplatser växer och att arbetsmarknaden utvecklas, och då växer också antalet feriejobb. Men fortfarande finns det problem. Frågan är om det inte beror lite grann på hur man uttrycker det. Att det behövs semestervikarier i största allmänhet är inte detsamma som en möjlighet för de ungdomar som kommer från skolorna, framför allt från gymnasieskolorna och i vissa sammanhang också grundskolorna, att söka de jobben. Det har de oftast inte kvalifikationer till, och det har man i värsta fall inte ens om man har en ganska avancerad högskoleutbildning.

Det är just detta som är poängen i hela vårt resonemang i det här sammanhanget. Det handlar om jobb som vi normalt sett har kunnat ta fram i kommuner och landsting där man har kunnat ha enkla uppgifter som man inte har behövt någon utbildning för, och där man har kunnat gå in ganska fort.

Det andra som jag skulle vilja säga handlar om dem som står längst från arbetsmarknaden. Risken är ju, herr talman, att vi får en grupp som går sysslolös hela sommaren. Vi vet också att det därigenom finns en risk att problemen på våra gator och torg från norr till söder ökar. Det är detta jag tycker att man ska lägga fokus på i den här debatten, och det är också därför jag ställer dessa frågor.

Anf. 52 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Anser arbetsmarknadsministern att det är kommunerna som ska ta över mer av arbetsmarknadspolitiken? Han säger ju att man klarar av det här med feriejobb själv. Är det så man ska tolka hans svar?

Sedan tycker jag att det är bra att han klargör att det inte är någon satsning, trots att man kunde tolka svaret så, utan att det är en neddragning som regeringen gör med 100 miljoner på ungdomar. Man gör det därför att man prioriterar skattesänkningar. Den borgerliga regeringen prioriterar skattesänkningar för rika framför att satsa på sommarjobb för ungdomar. Det är en tydlig prioritering, en prioritering som jag inte delar. Jag hade gjort ett helt annat val om vi hade haft en annan regering. Det tycker jag är synd.

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Herr talman! Det är väldigt bra att Socialdemokraterna bryr sig om ungdomarna. Tänk om man hade gjort det när man var i regeringsställning. Ni lämnade efter er 100 000 ungdomar under 24 år som stod utanför arbetsmarknaden. Det gör att vi hamnar på plats nr 20 av 27 EU-länder. Det gör oss till ett av de absolut sämsta länderna när det gäller den ungdomsarbetslöshet som vi har i Europa. Det lämnade ni efter er.

Sedan säger Eva-Lena Jansson att vi prioriterar skattesänkningar för de rika i stället för sommarjobb till ungdomar. Med all respekt: Det är nys. Vi konstaterar att det nu växer fram fler sommarjobb än det har gjort på 17 år. Då är frågan om vi ska använda dessa 100 miljoner på det här området, där det faktiskt växer just nu, eller om vi ska lägga dem på jobbgarantin för unga eller jobb- och utvecklingsgarantin. Vi har valt att göra den prioriteringen, precis som jag sade i den förra interpellationsdebatten i exakt samma fråga den 15 maj.

Jag vill samtidigt göra Börje Vestlund glad. Jag tänker svara väldigt tydligt på en fråga. Den fråga jag fick från Fredrik Lundh var om jag ser något behov av fler statliga åtgärder på det här området. Svaret på frågan är, liksom i den skriftliga dokumentationen och liksom jag sade i mitt första anförande, nej.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2006/07:120
5 juni

Svar på
interpellationer

11 § Svar på interpellation 2006/07:546 om EU-kommissionen och arbetsmiljön

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Herr talman! Hillevi Larsson har frågat mig

1. om jag stöder EU-kommissionens strategi mot arbetssjukdomar och arbetsrelaterade olyckor i EU,
2. om jag kommer att utarbeta en nationell strategi för att minska dessa problem på den svenska arbetsmarknaden i enlighet med kommissionens övergripande strategi,
3. på vilket sätt jag kommer att se till att kompensera det kompetens- och resursbortfall på arbetsmiljöområdet som blir resultatet av ALI:s nedläggning, bantningen av Arbetsmiljöverket och det minskade stödet till landets skyddsombud samt
4. om jag avser att verka för att ILO:s rekommendationer följs av FN:s medlemsländer.

Vad gäller den första frågan så är svaret att jag välkomnar strategin. I den konstateras att viktiga framsteg har gjorts men samtidigt att mycket återstår att göra. Det är dock viktigt att framhålla att fokus på kvantitativa målsättningar inte får skymma behovet av konkreta åtgärder. Jag vill dessutom nämna att en invändning som kan anföras mot kommissionens strategi är att den i alltför stor omfattning, och med alltför stor detaljeringsgrad, föreskriver vilka åtgärder medlemsländerna ska vidta. Vi menar att detta är frågor som i stor utsträckning måste bestämmas av medlemsländerna själva utifrån sina nationella förutsättningar.

Det för oss vidare till den andra frågan om en nationell strategi ska utarbetas. Här vill jag framhålla att det på arbetsmiljöområdet pågår en översyn av politiken. Det är ännu för tidigt att säga vad arbetet kommer att leda fram till. En avsikt är dock att det även i arbetsmiljöpolitiken bör finnas en koppling till frågorna om utanförskap och målsättningen att fler människor ska komma i arbete. Den nationella politiken måste självfallet kopplas samman med den inriktning som läggs fast på EU-nivå.

Vad gäller den tredje frågan om kompensation för kompetens- och resursbortfallet på arbetsmiljöområdet vill jag nämna att de åtgärder som regeringen har vidtagit efter beslutet om nedläggning av Arbetslivsinstitutet syftar till att säkerställa en fortsättning av forskningen på arbetslivsområdet.

Vår grundläggande utgångspunkt är att för att säkerställa kvaliteten på forskningen inom arbetslivsområdet bör denna bedrivas och bedömas

i konkurrens på sedvanligt sätt. För att främja fortsatt arbetslivsforskning innan den hunnit etableras vid universitet och högskolor har regeringen beslutat att ALI får använda högst 70 miljoner kronor för att underlätta omställning av forskningsverksamheten inom arbetslivsområdet.

Vidare har regeringen beslutat att den nyligen inrättade utredningen om det framtida huvudmannskapet för företagshälsovårdsutbildningen också ska svara för att den pågående och planerade företagshälsovårdsutbildningen fortgår. På något längre sikt kommer alltså en ny huvudman för företagshälsovårdsutbildningsfrågorna att ta vid.

Regeringen har också gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att i samverkan med ALI inordna i verket sådan toxikologiskt inriktad kriterieverksamhet som utgör underlag för hygieniska gränsvärlden. Denna tas alltså över från ALI. Vidare föreslår regeringen i den ekonomiska vårpropositionen att 3 miljoner kronor avsätts för att ALI:s arbetslivsbiblioteks samlingar ska kunna tas om hand av Stockholms universitet.

Vad gäller Arbetsmiljöverket vill jag framhålla att besparingarna på denna och en rad andra myndigheter är viktiga förutsättningar för regeringens övergripande prioritering att fler människor ska komma i arbete och att det utanförskap som många människor befinner sig i ska brytas. Åtgärder för att bryta detta utanförskap är viktiga även ur ett hälso- och arbetsmiljöperspektiv.

Besparingarna görs stegvis och kommer att följas av regeringen. Det kan i sammanhanget påpekas att med de anslagsminskningar som regeringen har föreslagit kommer verket att ligga på samma anslagsnivå som man gjorde i slutet av 1990-talet.

Samtidigt bör framhållas att arbetsmiljöpolitik inte enbart handlar om anslagen till myndigheterna. Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas. Vid en jämförelse med andra länder kan konstateras att systemet med regionala skyddsombud inte förekommer annat än undantagsvis i andra länder. Det svenska statliga stödet till den verksamheten torde således vara ganska unikt.

Vad slutligen gäller den fjärde frågan bör först uppmärksammas att det inte finns någon ILO-rekommendation i sedvanlig mening om lämpliga nivåer på antalet arbetsmiljöinspektörer. Det Hillevi Larsson hänvisar till handlar om ett riktmärke som kan användas vid jämförelser av tillsynsförhållandena i olika ILO-länder. Det kan dock inte ensamt läggas till grund för en bedömning av de svenska insatserna på arbetsmiljöområdet. Även andra insatser och verktyg måste uppmärksammas. Vid en jämförelse med andra länder kan konstateras att systemet med regionala skyddsombud inte förekommer annat än undantagsvis i andra länder. Det svenska statliga stödet till den verksamheten torde således vara ganska unikt.

Anf. 55 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag ställde fyra frågor i min interpellation. Den första frågan var om regeringen stöder EU-strategin, alltså det arbete som pågår med arbetsmiljöfrågor på EU-nivå. Då är svaret att regeringen stöder denna strategi men har vissa invändningar. Jag förstår inte riktigt de här invändningarna. Det sägs att det var för många kvantitativa mål när det borde vara konkreta åtgärder. För mig är det ungefär likvärdigt. Sedan anmärks det också på att det är en för hög detaljeringsgrad som kom-

missionen kommer med. Ska man vara konkret måste det vara en viss detaljeringsgrad. Det har till exempel föreslagits att man ska satsa på inspektionsverksamhet och nationella forskningscentrum kring arbetsmiljön. Det är just det här som regeringen då väljer att lägga ned. Det känns nästan lite som att det kanske är därför regeringen anmärker på detaljeringsgraden, på grund av att man har valt att lägga ned just de här sakerna.

Om vi går vidare till nästa fråga säger också statsrådet att regeringen är för att det ska tas fram en nationell strategi på arbetsmiljöområdet, som EU-kommissionen har begärt att vi ska göra. Däremot vet man inte vad den nationella strategin ska innehålla. Då tycker jag att det är viktigt att man redan nu anger vad man vill med arbetsmiljöarbetet. Vill man höja ambitionsnivån? Vill man sänka den? Vill man ligga kvar på samma nivå? Vad är målet? Det är också så att det faktiskt förpliktas om man vill satsa på arbetsmiljöarbetet. Det kostar faktiskt. Så även om man inte kan säga exakt vad resultatet blir skulle jag gärna vilja veta vad regeringen egentligen vill. Det borde ju ändå vara utgångspunkten för det hela.

Sedan säger man också att det är viktigt att satsa mot utanförskapet. Jag förstår inte hur detta går ihop med nedskärningar på arbetsmiljöområdet. Om fler skadas och slås ut från arbetslivet, hur kan det leda till mindre utanförskap? Jag ser snarare att det är precis tvärtom, att det leder till ett ökat utanförskap.

När det gäller kompetensbortfallet, det handlar ju framför allt om nedläggningen av Arbetslivsinstitutet men även om nedskärningar inom Arbetsmiljöverket, säger man att den forskning som bedrivits av Arbetslivsinstitutet nu ska bedrivas i konkurrens med annan forskning. Det tycker jag är väldigt olyckligt, för risken är att projekt som anses mer spännande, sådant som ger Nobelpriset, vilket den här forskningen inte gör, kommer i första rummet. Jag tycker också att det är konstigt att Folkhälsoinstitutet får finnas kvar och fortsätta att bedriva forskning. Då borde man väl även konkurrensutsätta den forskningsverksamheten.

Det sägs också att man lägger ut den toxikologiskt inriktade kriterieverksamheten som handlar om hygieniska gränsvärden. Det är väldigt komplicerat, men detta är alltså en arbetsuppgift som nu flyttas från ALI, Arbetslivsinstitutet, till Arbetsmiljöverket för att det här har lagts ned. Då undrar jag: Innebär det här ytterligare nedskärningar av Arbetsmiljöverket eller kommer verket att få ytterligare resurser för att klara av den här verksamheten?

Jag ska väldigt kort också ta upp den sista frågan. Den handlar om att FN-organet ILO rekommenderar att man ska ha minst en arbetsmiljöinspektör per 10 000 anställda. Vi ligger nu under den nivån. Jag undrar om detta verkligen är rimligt.

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag ska börja med den första frågeställning som Hillevi Larsson tog upp, om invändningarna. Den baseras ju på den diskussion som vi hade i EU-nämnden inför det rådsmöte som antog den europeiska arbetsmiljöstrategin. Där brukar den nationella bestämmanderätten över den här frågan poängteras, och att vi ska vara lite försiktiga med en harmonisering. Det handlar ju framför allt om att med utgångspunkt i den europeiska arbetsmiljöstrategin sedan kunna arbeta vidare. Men jag väl-

komnar ändå att det finns en grundläggande samsyn i de här frågorna. Jag vill ta den som utgångspunkt för det arbete som nu pågår med vår nationella strategi och som vi har berört i olika diskussioner tidigare, också i interpellationsdebatter här i riksdagen.

Det arbetet pågår nu som bäst, som jag sade tidigare. Vi har inlett det. Vi jobbar med det. Som jag vet att några av er vet var Kenth Pettersson och jag i Danmark för inte ens två veckor sedan just för att få inspiration av det danska arbetsmiljöarbetet och lära oss mer om detta. Det vill vi naturligtvis fortsätta med, och vi kommer säkerligen att återkomma i olika former med den typen av diskussioner framöver. Men jag vill som sagt inte föregripa det arbetet, för det skulle vara att gå fel.

Sedan finns det som jag ser det, och det visar också statistiken, inget rakt samband mellan anslagen, alltså förvaltningsanslagen till Arbetsmiljöverket, och arbetsskadorna. Det går inte att dra den typen av raka slutsatser, utan det handlar väldigt mycket om att se till att det finns förutsättningar för ett gott arbete. Det handlar också om hur många som deltar i arbetskraften, vilken annan typ av lagstiftning som finns eller vilka andra typer av drivkrafter för goda arbeten som finns.

Jag är glad för att Hillevi Larsson är väldigt engagerad i de här frågorna. Jag delar det engagemanget. Jag tycker naturligtvis att det är oerhört viktigt med ett preventivt syfte; att man kan undvika att göra sig illa, bli sjuk eller till och med dö på jobbet. Det tycker jag är självklart. Det andra är att jag till och med tycker att man borde vidga begreppet och diskussionen kring arbetsmiljöfrågor till att också bli positivt laddat, det vill säga: Hur kan vi bidra till att man kan gå glad till jobbet, känna tillfredsställelse, uppskattning, glädje och framtidstro under dagen, och därmed också kunna gå hem från jobbet med samma entusiasm, glädje och längtan tillbaka? Det där har vi all anledning att återkomma till, och jag ser fram emot en höst full av diskussioner på det här området.

Sedan vill jag bara kort kommentera att Hillevi Larsson också tar upp Arbetslivsinstitutet. Vi har ju haft möjlighet att debattera det många gånger förut, och jag kanske inte ska upprepa diskussionen annat än att konstatera att redan före årsskiftet bedrevs ju fyra femtedelar av forskningen i de här frågorna på universitet och högskolor runt om i landet. Den var utsatt för konkurrens, om vi kallar det för det, på det sätt som Hillevi Larsson oroar sig för. Det jag konstaterar är att avvecklingen av ALI har gått väldigt bra. Vi har hittat ”famnar”, som jag uttryckte det i en av de debatter som Hillevi Larsson och jag, tror jag, hade för ett halvår sedan, för just den forskning och den verksamhet som har bedrivits vid ALI. Därmed kommer den här viktiga forskningen också att fortgå även om den inte kommer att fortgå i ALI:s regi.

Anf. 57 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Ja, jag är mycket engagerad i de här frågorna, och jag har ett antal riksdagskolleger som också är det. Jag kan verkligen understryka att detta inte är något spelat engagemang. Många av oss har rest från andra delar av landet för att komma hit. Det är inte självklart för oss att vara i Stockholm den här veckan, inte för alla i alla fall. Vi är alltså många som har ett engagemang i de här frågorna.

Jag tänkte gå vidare lite när det gäller rekommendationen från ILO, alltså det här FN-organet. Sverige har nu gjort en nedskärning i och med

den nya regeringen som innebär att vi ligger under ILO:s riktmärke för hur många arbetsmiljöinspektörer man ska ha. Jag undrar: Hur kan man stödja denna ILO-rekommendation och tycka att det är en bra rekommendation till FN:s medlemsländer när man samtidigt inte följer den själv? Dessutom står det i svaret att vi har regionala skyddsombud. Det är riktigt, men det kan inte ersätta arbetsmiljöinspektörer. Det är trots allt de som gör jobbet.

Det finns en annan intressant aspekt på det här, och det är att man i en del länder har ett annat system än vi har i Sverige, som går ut på att arbetsgivaren när han eller hon försäkrar sina anställda mot arbetsskador betalar en differentierad summa. Det betyder att ju fler arbetsolyckor man har på arbetsplatsen, ju sämre man sköter sig som arbetsgivare, helt enkelt, för att förebygga sjukdomar och arbetsolyckor, desto högre försäkringspremier får man betala. Det här är ju ett sätt att förebygga framtida arbetsskador, för kostar det ligger det extra mycket i arbetsgivarens intresse att förbättra arbetsmiljön.

Det här systemet har vi inte i Sverige, utan här betalar alla arbetsgivare samma avgift. Det gör man då visserligen till staten, men det är ändå samma avgift när man försäkrar sina anställda oavsett hur farlig arbetsplatsen är, oavsett hur man sköter sig som arbetsgivare när det gäller arbetsmiljöarbete. Det här tycker jag är något för oss i Sverige. Vi borde fundera på om vi skulle ha ett liknande system, där arbetsgivaren gynnas om han eller hon ser till arbetsmiljön och där den som inte ser till sina anställdas hälsa missgynnas. Det är den ena aspekten. Den andra aspekten är att det då blir extra viktigt att vi lever upp till rekommendationerna när det gäller antalet arbetsmiljöinspektörer, vilket vi alltså tyvärr inte gör nu. Danmark är ett väldigt intressant exempel. För ett par år sedan gjorde de en stor nedskärning av sin inspektionsverksamhet, som vi har gjort nu när det gäller Arbetsmiljöverket. Men resultaten blev mycket dåliga. Man kunde helt enkelt se att deras motsvarighet till Arbetsmiljöverket hade gjort nytta. Just när man skar ned verksamheten såg man de negativa effekterna för arbetslivet och för de anställdas hälsa.

Nu har man gjort en enorm satsning. Man har tillsatt 110 arbetsmiljöinspektörer. Det visar att det faktiskt är en dyrköpt erfarenhet. Jag tycker att det är väldigt tragiskt om vi i Sverige ska få samma dyrköpta erfarenhet, det vill säga att vi lägger ned en stor del av verksamheten, ser att olyckorna ökar, sjukdomarna ökar och därmed utanförskapet för dem som drabbas, och om ett par år kanske vi också ska göra en helomvändning och satsa mer. Det tycker jag är fel väg att gå.

När vi kan se vad vårt grannland har gjort, låt oss redan nu lära av deras erfarenheter. Det är alltså en högerregering i Danmark, vill jag betona. Detta är inte bara en höger-vänster-fråga, utan en högerregering kan faktiskt också inse sitt misstag och ändra sig, vilket jag hoppas att vår regering ska göra nu.

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag tar Hillevi Larssons passning. Jag tar gärna inspiration från en borgerlig regering i till exempel Danmark. Det var ett väldigt intressant besök. Det fanns många lärdomar att dra som jag tycker är viktiga att ta till sig.

Hillevi Larsson började med ILO-resonemanget. Jag ska bara kort säga att det inte är en ILO-rekommendation i sedvanlig mening, alltså den typen av rekommendationer som är skarpa, utan det handlar om ett riktmärke. I det riktmärket tar man inte hänsyn till att det ser lite olika ut och är organiserat på lite olika sätt. Det är klart att våra regionala skyddsombud trots allt bör vägas in i helhetssynen. Så är det området så att säga behandlat.

Sedan vill jag komma över på en annan fråga som Hillevi Larsson tog upp, resonemanget om ekonomiska incitament i arbetsskadeförsäkringen eller i arbetsmiljöarbetet i stort. Jag tar gärna den pucken också och tycker att det är ett intressant resonemang. Det finns delar av det i andra länder i vår närhet, och jag tycker att man definitivt ska analysera det här arbetet. Jag tar gärna med det resonemanget också i det arbete som nu pågår.

Jag ser framför mig och hoppas på att det som kommer ut ur det arbete som vi nu har inlett ska bli en ganska bred diskussion under hösten, där vi ska kunna ta upp intressanta lärdomar från olika håll och ha en ganska bred och allmän debatt som involverar parterna på arbetsmarknaden men också andra som har intresse, insyn och engagemang i den här typen av frågor. Jag ser fram emot Hillevi Larssons fortsatta engagemang i den här frågan.

Anf. 59 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag ser också fram emot det, för jag tycker att det är en sådan stor, viktig och avgörande fråga att vi verkligen måste ta debatten och se till att vi får resultat. Hittills ser jag tyvärr att det fortfarande inte finns många öppningar. Det prat man hör är: Vi tycker att det är jätteviktigt, vi ska se över det här. Men det som händer i verkligheten, hittills i alla fall, är gigantiska nedskärningar inom området.

Jag kan bara hoppas att regeringen ändå tar till sig den kritik som nu kommer, inte bara från en del av oss riksdagsledamöter utan faktiskt även från dem som berörs och som vet vad det handlar om.

I liten mån skulle man kompensera bortfallet från ALI, Arbetslivsinstitutet, och göra en liten satsning. Stockholms universitet får då ta över samlingarna. Men tyvärr tror jag att det är väldigt svårt att reparera det som nu har slagits sönder. Arbetslivsinstitutet har haft en världsledande roll i att samordna forskning om arbetslivet. Slår man sönder den verksamheten får man inte just den samordningen och helhetssynen.

Dessutom finns risken att man på biblioteket vid Stockholms universitet inte har kompetent personal. Personal från Arbetslivsinstitutet har också hållit i biblioteket och kunnat hjälpa folk till rätta. Det är faktiskt väldigt svåra frågor det här.

Riktmärke eller rekommendation är för mig ungefär samma ord. Om man har ett riktmärke eller en rekommendation är för mig oväsentligt. Det väsentliga är att vi ligger under gränsen för vad ILO, FN-organet, säger är den anständiga gränsen när det gäller arbetsmiljöinspektörer. Vi borde få 80 extra arbetsmiljöinspektörer. Jag hoppas verkligen att vi också kommer att få det inom en snar framtid.

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag kan bara återupprepa att jag ser fram emot att fortsätta diskutera de här viktiga frågorna, inte bara under hösten utan framgent och att det pågår ett utvecklingsarbete där jag tänker ta intryck från andra länder och från olika erfarenheter som finns runt omkring.

Jag är inte riktigt lika övertygad som Hillevi Larsson om att det finns ett rakt samband mellan Arbetsmiljöverkets anslag och den målsättning vi vill uppnå. Det kan finnas ett delsamband, men det finns också andra viktiga frågor som jag vill försöka ta in i detta. Det viktigaste är väl att man har ett så öppet sinne som möjligt och har målsättningen tydlig och klar för sig.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2006/07:559 om nedläggningen av Arbetslivsinstitutet

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Lars Lilja har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för hur forskningen och den verksamhet som bedrivits inom ramen för Arbetslivsinstitutet ska bedrivas framöver.

Med utgångspunkt i att forskning inom arbetslivsområdet fortsättningsvis ska utföras vid universitet och högskolor har jag redan vidtagit åtgärder för att underlätta en omställning. Bland annat har Arbetslivsinstitutet fått möjlighet att använda 70 miljoner kronor av sitt förvaltningsanslag i detta syfte.

Arbetet har gått mycket bra, och de särskilda medlen har bidragit till att underlätta omställningen. Samtliga doktorander som önskat fullfölja sin utbildning har fått ny placering vid universitet eller högskola. När det gäller arbetslivsforskningen har intresset från lärosätena varit stort för att utöka sin verksamhet med sådan forskning som bedrivits vid institutet. Genom de särskilda medlen har det vid tolv olika lärosäten tillkommit ca 85 anställningar för forskare inom området. Arbetslivsinstitutets disputerade forskare har hög kompetens och står sig väl i konkurrensen om nya tjänster vid universitet och högskola.

Vidare har Arbetsmiljöverket fått i uppdrag att överta Arbetslivsinstitutets toxikologiskt inriktade kriterieverksamhet.

När det gäller andra delar av Arbetslivsinstitutets verksamhet kan jag berätta att arbetslivsbibliotekets samlingar flyttar över till Stockholms universitet. Flera av institutets publikationsserier kommer också att leva vidare i ny regi. Exempelvis tar Arbets- och miljömedicin vid Göteborgs universitet över utgivningen av *Arbete & Hälsa*, och Växjö universitet tar över utgivningen av *Arbetsliv i omvandling*.

Arbetslivsinstitutet har även bedrivit utbildning av företagshälsovårdens personal, och med anledning av nedläggningen av institutet har en kommitté inrättats med uppdrag att utreda och lämna förslag på hur utbildningen ska bedrivas i framtiden. Fram till dess ny huvudman kan överta uppgiften ansvarar kommittén för utbildningen.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att de åtgärder som vidtagits och som jag nu beskrivit har gett resultat. Min bedömning är att behovet av forskning och kunskapsförmedling inom arbetslivsområdet även i framtiden kommer att tillgodoses.

Anf. 62 LARS LILJA (s):

Fru talman! Även jag vill påpeka att det finns ett genuint intresse för oss att diskutera de här frågorna. Personligen lägger jag tolv timmar av denna dag för att resa hit och härifrån för att ta denna debatt under kanske 15 minuter.

Regeringen hävdar många gånger att man ska ha en vetenskaplig grund för sina förslag. Det var något som hävdades när sänkningarna av a-kassan gjordes. Satsning på kunskap är också någonting som vi har hört från den här regeringen, kunskap i grundskolan, kunskap i gymnasiet och kunskap på universitet och högskolor.

Arbetslivsinstitutets uppgift var just kunskap. Det var kunskap om arbetslivets villkor. De tittade bland annat på orsakerna till att så många människor blev sjukskrivna, och lång sjukskrivning leder utan tvivel till det utanförskap som regeringen säger sig vilja bekämpa.

Enligt vissa siffror menar man att vi har haft ett framgångsrikt arbetsmiljöarbete i Sverige. De sammantagna ansträngningarna när det gäller arbetsmiljön påstås kanske ha betytt att vi har haft 30 000 olycksfall i stället för 80 000. På så sätt har vi sparat 2,2 miljarder frånvarotimmar till en kostnad av 4 ½ miljard.

Regeringen erkänner också att det finns ett stort kunskapsbehov inom det här området men menar att det ska hanteras av universitet och högskolor och att det ska ske under konkurrens.

Det finns väl en poäng i det, men problemet är att mycket av den arbetslivsrelaterade forskningen är tillämplig forskning. Det är inte universitetets huvuduppgift. Universitetets huvuduppgift är ofta grundforskning. Det kräver andra finansierare, till exempel Fas.

Fas har fått ett mindre tillskott, och det räcker inte på långa vägar för att kompensera för det bortfall som nu sker genom att Arbetslivsinstitutet läggs ned. Visst är 70 miljoner till omställning bra. Avvecklingsmyndighetens anslag bidrar naturligtvis till att forskningen kan fortsätta i vissa delar. Ministern sade i sitt svar att 85 tjänster har tillkommit tack vare dessa pengar. Samtidigt hade Arbetslivsinstitutet 420 anställda. Det blir ett litet glapp, även om disputerade forskare naturligtvis har stora möjligheter att få jobb.

Man kan naturligtvis fundera på vad forskarna kommer att göra nu. Arbetslivsinstitutets generaldirektör sade att de jobbar med nya lösningar och med nya arbetsuppgifter. Forskarna har visserligen fått jobb, men risken är stor att de kommer att jobba med andra saker än arbetsmiljöforskning. Det är ju precis som ministern säger, nämligen att de är duktiga.

Även om det finns 70 miljoner för omställningen och för Avvecklingsmyndigheten hade Arbetslivsinstitutet en budget på 378 miljoner. Nu finns pengar för en överföring. Det intressanta är hur den arbetslivsinriktade forskningen ska finansieras långsiktigt.

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Lars Lilja pratade om vetenskaplig grund. Det är naturligtvis en viktig utgångspunkt. Det är därför det är så glädjande att se att alla doktorander och 130 av 140 disputerade forskare har hittat nya jobb. Det visar att arbetslivsforskningen i Sverige är vid god vigör.

Jag vill passa på i kammaren – jag vet inte om det hör till kutymen – att ge en stor eloge till Mikael Sjöberg, generaldirektören för Arbetslivsinstitutet, som jag tycker har gjort ett oerhört förtjänstfullt arbete.

Den senaste uppgiften jag har är att av dem som per den 1 oktober 2006 var anställda på Arbetslivsinstitutet, 422 personer, har för någon vecka sedan 342 personer fått nya jobb eller ny lösning. Det innebär att det har gått väl.

Jag kan säkert återkomma i olika sammanhang med en sammanställning, men låt mig nämna några saker.

Publikationen *Arbete & Hälsa* har övertagits av Göteborgs universitet. *Arbetsliv i omvandling* har övertagits av Växjö universitet. *Arbetsmarknad & Arbetsliv* har tagits över av Karlstad universitet. *Arbetslivsrapporter* har tagits över av Högskolan Dalarna. *EU & Arbetsrätt* har tagits över av Stockholms universitet. *Perspektiv på arbetslivet* har tagits över av Talentum.

Arbetslivsinstitutets webbplats, Saltsa, tas över av Uppsala universitet. Internetportalen Forum för forskning om arbetsrätt har förts över till Stockholms universitet. Kemsajt tas över av Arbetsmiljöverket, som också tar över följande webbdelar: Arbetsplatsolyckor, Datorarbete, Ergonomi och belastning, Företagshälsovård och rehabilitering, Hot, våld och mobbning, Kemiska och biologiska hälsorisker, Kriteriegruppen, Organisationsförändring, Stress och utbrändhet, Unga i arbetslivet, Vibrationer, Äldre i arbetslivet och Nordiska expertgruppen. Arbetslivets många ansikten och Skolliv tas över av Göteborgs universitet. Delat ledarskap och Dialogkompetens tas över av Arbetsmiljöupplysningen.

Det här var några exempel på hur väl jag tycker att Mikael Sjöberg och kollegerna på Arbetslivsinstitutet har hanterat den här avvecklingen.

Den sista frågan får jag möjligen återkomma till, om det är okej med Lars Lilja.

Anf. 64 LARS LILJA (s):

Fru talman! Varken jag eller de jag träffade som jobbade på Arbetslivsinstitutet var väl särskilt oroliga för sin egen skull. Medarbetarna på institutet var kompetenta, och de var inte ett dugg oroliga över att de skulle få arbete eftersom de flesta har en gedigen utbildning.

Vad de har varit oroliga för är det jag har frågat om, nämligen hur arbetslivsforskning ska bedrivas lika framgångsrikt i framtiden när dessa människor sprids ut på olika lärosäten och olika typer av jobb. I någon mening vill jag hävda att när institutet läggs ned dräneras svensk arbetsmiljöforskning på kompetens, eftersom många av dem får jobb inom andra sektorer och en del sprids ut på de olika lärosätena. De kan säkert också göra ett utmärkt arbete där. Under en övergångsperiod kan de med hjälp av de medel som finns fortsätta med det de har hållit på med, men sedan blir de tvungna att syssla med något annat.

Jag kan ge ett exempel. I Umeå, en förort till Vännäs, har 9 av 14 forskare fått jobb på Umeå universitet, vilket i och för sig är bra. Men det beror på att Umeå universitets styrelse – den förra styrelsen som inte var tillräckligt kompetent – tillsammans med landstinget och Umeå kommun har finansierat forskarnas fortsatta arbete inom universitetet. Det sker under en treårsperiod. Sedan vet vi inte hur arbetet ska finansieras i fortsättningen. Det är alltså 9 av 14. Det är alltså 5 forskare som har fått andra arbetsuppgifter och som inte kommer att jobba med arbetslivsorienterad forskning. De kanske går över till något helt annat.

Jag vill haka på lite grann av det Hillevi Larsson sade, nämligen att Arbetsmiljöverket ska ta över den toxikologiskt inriktade kriterieverksamheten. Ministern kanske kan förklara vad det är för något! Konsekvensen är ändå att ett verk som har fått kraftigt minskade anslag ska få ytterligare arbetsuppgifter. Hur ska verket klara av detta på ett rimligt sätt?

Min huvudfråga, den jag ställde i slutet av mitt förra anförande, är hur den långsiktiga finansieringen av svensk arbetsmiljöforskning ska genomföras på sikt när vi faktiskt har dragit bort 378 miljoner. Det finns några hundra miljoner de närmaste åren – men sedan? Det är den springande punkten och den intressanta frågan i sammanhanget. I kombination med vad som händer på Arbetsmiljöverket blir jag lite orolig.

Jag vill dessutom knyta an till vad Hillevi Larsson talade om, nämligen de internationella kontakterna i arbetsmiljöarbetet. De upprätthölls till stora delar av Arbetslivsinstitutet. Det är väl därför det finns en poäng med att ha ett statligt institut som kanske har ett samlat ansvar för verksamheten, delvis bedriver egen forskning men delvis samarbetar med andra högsolor. Hur ska detta långsiktigt finansieras?

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig först tacka Lars Lilja för engagemanget. Det är en lång resa i solskenet för att komma hit. Det ska inte underskattas utan uppskattas.

Jag fick två frågor. Den ena rörde den toxikologiska kriterieverksamheten. Jag ber att få återkomma till de exakta delarna i detta!

Sedan var det finansieringsfrågan. I vårpropositionen föreslog regeringen – det har också beslutats – att 2,6 miljoner ska överföras för att finansiera övertagandet. Därmed kan jag lugna både Lars Lilja och Hillevi Larsson i den delen. Jag är ledsen att jag inte svarade på den frågan i den förra debatten med Hillevi Larsson.

Den andra frågan som Lars Lilja ställde gällde hur arbetslivsforskning ska kunna bedrivas lika framgångsrikt i framtiden. Min bedömning är att eftersom fyra femtedelar av forskningen redan tidigare bedrevs på universitet och högsolor, och eftersom övergången har gått så pass väl – mycket tack vare Mikael Sjöbergs utmärkta arbete, jag vill gärna understryka det en gång till – har alla doktorander och så gott som alla disputerade forskare kommit vidare i forskningsmiljöer som är lite bredare än vad den kanske var på Arbetslivsinstitutet. Det visar först och främst på det som Lars Lilja nämnde, nämligen att den här forskningen står sig väl i den akademiska konkurrensen. Med dessa saker som utgångspunkt är det min bedömning att den här forskningen kommer att kunna bedrivas lika framgångsrikt i framtiden och kommer att stå sig väl i den finansie-

Anf. 66 LARS LILJA (s):

Fru talman! Jag kan meddela statsrådet Littorin att det var lika soligt hemma i Vännäs.

Jag tycker att det är bra att Mikael Sjöberg, som kanske har fått ta emot en del kritik för sitt släktskap med en före detta statsminister, nu får ett erkännande för att han har gjort ett mycket bra arbete. Det fanns förmodligen en diskussion om att det var en politisk tillsättning – vilket det i någon mening var, eftersom det är regeringen som tillsätter generaldirektörer. Det är naturligtvis trevligt att en tidigare statssekreterare kan få beröm för ett gott arbete.

Jag delar naturligtvis inte statsrådets uppfattning att den här forskningen kommer att bedrivas lika framgångsrikt i framtiden, med tanke på det jag har sagt tidigare, nämligen att resurserna totalt sett kommer att minska och att det på lång sikt inte finns någon finansiering på samma sätt som vi har haft tidigare.

Det jag också tycker att man kan nämna i sammanhanget är hur den här nedläggningen har gått till, och det är lite trist. Man fattar ett snabbt beslut, sannolikt mer på ideologiska grunder än på sakliga grunder. Sedan inser man att det kanske inte var så bra, och så får man ta till en avvecklingsmyndighet och får skjuta till mer pengar. Andra samhällssektorer, till exempel landstinget hemma, Umeå kommun och andra, får gå in och täcka upp för de misstag som regeringen har begått i det här sammanhanget. Jag tror tyvärr inte, som sagt var, att svensk arbetslivsforskning kommer att stå sig lika starkt om några år, även om vi kanske klarar de närmaste åren.

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! En nedläggning är naturligtvis alltid väldigt trist för den enskilde. Därför är det glädjande att så många av dem som har varit anställda på Arbetslivsinstitutet har hittat vidare.

För det andra när det gäller släktskap: Jag tycker inte att släktskap ska ligga någon till last, utan man ska bedömas efter förtjänst och skicklighet. Där tycker jag att Mikael Sjöberg visat sig väl förtjänt av det beröm som vi kan ge honom.

För det tredje och slutligen hoppas jag att Lars Lilja ska få en solig nationaldag i Vännäs eller varhelst det månne vara.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2006/07:554 om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig om jag avser att utreda vad ett obligatorium kommer att innebära för den svenska modellen och den ordning som råder på svensk arbetsmarknad.

*Svar på
interpellationer*

Sven-Erik Österberg menar att en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring raserar kopplingen mellan facket och arbetslöshetskassan, vilket i sin tur urholkar kollektivavtalsmodellen och skapar en låglönepress på arbetsmarknaden.

Arbetslöshetsförsäkringens utformning har stor betydelse för hur arbetsmarknaden och lönebildningen fungerar. För att se till att utformningen av försäkringen har en så positiv effekt som möjligt på sysselsättningen ska frågan om ett obligatorium utredas under hösten. Alla som förvärvsarbetar ska ha rätt till inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet.

Min avsikt är inte att radera kopplingen mellan fackliga organisationer och arbetslöshetskassan. Jag anser att den nuvarande arbetslöshetsförsäkringens struktur, med självständiga arbetslöshetskassor, fungerar väl och effektivt. Dessa fördelar ska tas till vara vid införandet av en obligatorisk försäkring.

Vidare håller jag inte med Sven-Erik Österberg om att en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring skapar en låglönepress på arbetsmarknaden. I stället anser jag att förändringen av arbetslöshetsförsäkringen – inklusive ett obligatorium – leder till att möjligheter skapas för varaktigt högre sysselsättning.

En obligatorisk arbetslöshetsförsäkring måste ses i ett större sammanhang. Regeringens politik för varaktigt högre sysselsättning och minskat utanförskap har en bred ansats och en långsiktig inriktning. Ekonomins olika delar hänger samman, och reformer på ett område får större genomslag om det samtidigt genomförs reformer inom andra områden.

Jag har i olika sammanhang uttalat mig om värdet av att ha en arbetslöshetsförsäkring, och det är en åsikt som jag står fast vid.

Arbetslöshetsförsäkringen är en grundläggande och viktig del i det svenska välfärdssystemet. Behovet av ett gott ekonomiskt skydd vid arbetslöshet gäller alla på arbetsmarknaden.

Utifrån ovanstående anser jag inte att ett obligatorium skulle innebära några negativa konsekvenser för den svenska modellen och den ordning som råder på svensk arbetsmarknad. Jag ser därför inte skäl att låta utreda denna fråga.

Anf. 69 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag ska inledningsvis ta tillfället i akt och konstatera att det är glädjande att arbetsmarknadsministern ger beröm till Mikael Sjöberg.

Jag märkte i början av interpellationsdebatterna att det fanns en viss irritation hos arbetsmarknadsministern över att frågor kommer tillbaka. Det var precis vad det gjorde under den tiden när jag var statsråd och interpellationerna kom om inte minst Mikael Sjöberg, därför att det ansågs att han var utnämnd på grund av att han var kusin med förre statsministern. Vi hävdade att det var förtjänst och skicklighet som låg till grund.

Det har nu verifierats av arbetsmarknadsministern, vilket jag förmodar att hela regeringen står bakom. Det är en glädjande tillnyktring på det här området, just vad gäller Mikael Sjöberg – kanske också andra så småningom när det har gått ett tag.

Det som oroar mig med den obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen och det som har sagts är det som arbetsmarknadsministern sade inledningsvis när han tillträdde, att hans syfte var att åstadkomma en sådan. Jag har fått det verifierat igen. Arbetsmarknadsministern säger att han tycker att löntagare ska vara med i a-kassan – kanske företagare också enligt de regler som finns där.

Jag har noterat att arbetsmarknadsministern står bakom den svenska modellen och tycker att löntagare ska vara med i facket – det har han sagt. Han tycker att vi ska slå vakt om den svenska modellen och att det är kollektivavtalen som ska styra reglerna på arbetsmarknaden, inte att vi ska lagstifta mer än vad som är nödvändigt. Jag har noterat i debatt efter debatt att arbetsmarknadsministern säger detta.

För mig är det ganska starkt kopplat att en hög anslutningsgrad till den fackliga organisationen är grunden till att kollektivavtalen får den dignitet och den styrka som de har, att det finns en tilltro till systemet.

Vi vet detta av erfarenhet. A-kassorna bildades av den fackliga organisationen en gång tiden, utan statsbidrag. Medlemmar samlade själva ihop resurser för att kunna hjälpa den kamrat som förlorade jobbet på ett eller annat sätt. Utvecklingen har sedan lett till att skattebetalarna har gått in och hjälpt till så att man har fått en bättre försäkring.

Vi vet att kopplingen mellan arbetslöshetskassa och den fackliga organisationen har varit en viktig ingrediens i att se till att man har en hög anslutningsgrad. Det har uppfattats av medlemmarna som en avgift till a-kassa och till fackförbund. Det har varit ett ganska enkelt och rakt system.

Vi har sett att länder som har brutit upp och tagit bort det här sambandet får en mycket lägre anslutningsgrad. Det blir resultatet av det här.

Vi ser just nu att många fack tvingas skilja på avgifterna för att kunna definiera dem, inte minst genom den pålaga som regeringen lade på i inledningen av denna mandatperiod, de 10 miljarder som skulle inkaseras av finansministern för skattesänkningar – till exempel en direkt pålaga på arbetslöshetskassans medlemmar.

Samtidigt har de regelförändringar som försämrat försäkringen gjort att vi har fått en ganska stark flykt från a-kassan. Bedömningen kanske är lite svår, som har sagts tidigare, men a-kassans samorganisation säger att kanske så många som upp till 330 000–340 000 kommer att lämna a-kassan under året på grund av högre avgift och sämre försäkring. Det får också till följd en lägre organisationsgrad.

Det är det jag menar: Om arbetsmarknadsministern är så värtalig och står bakom den modellen är det han gör i handling och i praktiskt politiskt arbete att ta bort de ingredienser som har varit så viktiga i den svenska modellen, för att man ska kunna ha precis det som arbetsmarknadsministern står bakom.

Inser inte Littorin att det här är en viktig del i att utsätta den svenska modellen för en fara?

Anf. 70 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag ska inleda med att säga att interpellationer är något roligare när man är i opposition än vad de kanske ibland kan vara när man är i regeringsställning. Nu har jag så bra motdebattörer att jag tycker att det här riktigt roligt, om jag ska vara helt ärlig. Och det är viktigt, för

det är, precis som vi har hört förut, en riksdagens kontrollmakt som utövas.

Låt mig ta tillfället i akt och säga att min utgångspunkt i själva sakfrågan är att det redan innan vi gjorde några förändringar var drygt 700 000 löntagare som inte hade en arbetslöshetsförsäkring. Jag tycker att det är ett problem, ur två synvinklar. Det är dels att det är så pass många löntagare på svensk arbetsmarknad som inte hade eller har en arbetslöshetsförsäkring, dels att det är så pass många som inte deltar i en solidarisk finansiering av de kostnader för arbetslöshet som uppstår.

Då kan man naturligtvis fundera över om man tycker att det är fel. Jag har någon gång jämfört det, väldigt förenklat, med att man ska ha en trafikförsäkring om man har bil. Om man har ett jobb borde man ha en arbetslöshetsförsäkring. Det tycker jag fortfarande inte är orimligt. Då har det funnits en diskussion som har förts ganska offentligt om att man kanske borde ha en statlig arbetslöshetsförsäkring. Jag vet att den förra borgerliga regeringen 1991–1994 föreslog det och jobbade med det.

Jag tycker att det är fel av just de skäl som Sven-Erik Österberg anför. Jag tycker att det är viktigt att vi har en hög organisationsgrad. Jag tycker att det är viktigt med den svenska modellen. Jag är också glad över att 94 procent av löntagarna på den svenska arbetsmarknaden omfattas av kollektivavtal.

Det är viktigt – vi har diskuterat det flera gånger förut och jag kan understryka det igen – att konstatera att vad som är kännetecknande för den svenska arbetsmarknaden inte är konflikt. Detta behöver vi inte bråka om, för jag tror mig veta att Sven-Erik Österberg delar den uppfattningen. Det har vi märkt inte minst under det här året, när vi nu har haft en lönerörelse som pågått.

Jag tror att vi kan dra en slutsats av detta. När vi har haft denna lönerörelse som har pågått och dessutom haft diskussioner om den obligatoriska a-kassan kan jag inte omedelbart på grundval av resultatet av lönerörelsen dra slutsatsen att vi har hamnat i en låglönemarknad eller en utveckling dithän. Det tycker jag naturligtvis är bra.

Grundläggande i Sven-Erik Österbergs fråga är naturligtvis att det här är ett komplicerat område. Det är en komplicerad utredning och en komplicerad materia. Det ska man naturligtvis ha respekt för. Men grunden för mitt ställningstagande är att vi vill se till att löntagare på den svenska arbetsmarknaden omfattas av en arbetslöshetsförsäkring och den andra grunden är att det är bra att vi inte har en statlig a-kassa utan att vi har den organiserad ungefär på samma sätt som i dag. Delvis är detta också för att jag tycker att kopplingen mellan de olika delarna på arbetsmarknaden och själva försäkringssystemets uppbyggnad är viktig. Därför gör jag en bedömning som är lite annorlunda än Sven-Erik Österbergs. Jag tror inte att man ska ha den stora oro som Sven-Erik Österberg ger uttryck för. Den svenska modellen kommer även med en obligatorisk a-kassa att stå sig väl av väldigt många olika skäl.

Anf. 71 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Det parti som Littorin tillhör brukar inte vilja förstatliga, så i den meningen finns det en logik i det hela. Men jag vet att den förra borgerliga regeringen hade planer på detta och utredde frågan. Jag upp-

levde att man den gången väl hade ganska djupa ideologiska skäl. Vi behöver inte fastna i det.

Problemet för mig är inte att vi i ord i denna debatt står särskilt långt från varandra. Jag tycker också att de som är aktiva på arbetsmarknaden ska tillhöra en arbetslöshetsförsäkring, inte minst för deras egen skull. Det finns en solidarisk tanke i det också – man kan själv bli arbetslös, och därför ska man bidra till dem som råkar bli det, så att man gemensamt bär kostnaden.

Det var en ganska het debatt om detta i slutet av 1990-talet, då de borgerliga motionerna på området just talade om ett förstatligande av a-kassan. Man menade att av föreningsrättsliga skäl borde ingen tvingas in i en facklig a-kassa. Vid det tillfället bildades Alfakassan som ett led i detta. Vill man inte tillhöra en facklig organisation står det var och en fritt. Även om jag tycker att man ska vara med kan jag respektera dem som säger att de inte vill vara med, av vilka skäl det nu kan vara. Detta hör till föreningsrätten, som ska vara otvungen från båda håll. Den socialdemokratiska regeringen skapade Alfakassan av precis det skälet att den inte är facklig. Den är en statlig kassa som man tillhör och försäkras sig i.

Jag tycker att det vore bättre om vi slog vakt om det system som har varit och i stället funderade lite över avgifter och regelverk för att göra försäkringen attraktiv, så att man vill vara med i den och tycker att det är värt att betala de pengar som det kostar. Littorins problem just nu är att många inte tycker att det är värt pengarna. Man tycker att försäkringen inte är så bra som den skulle vara i relation till vad den kostar. Man kan alltid diskutera detta, men jag tolkar läget på det här sättet. Man har lite grann tappat solidariteten i försäkringen.

Alfakassan finns ju. Förbättra systemet och hänvisa till Alfakassan som en viktig del i systemet. Använd systemet i stället för att bryta sönder det och göra något obligatoriskt som ska läggas ut. Jag vet att Littorin har sagt att facken gärna kan vara administratörer av detta. Nu vill jag inte gräva för djupt i problemen, men jag kan se problem med att det ska vara obligatoriskt samtidigt som det är en facklig a-kassa som förvaltar det. Vi har debatterat detta förut, och jag tror att vi har en samsyn när det gäller att frågan inte är helt oproblematiske.

Systemet har varit bra för den svenska modellen. Det har varit hög facklig organisationsgrad och hög tilltro till kollektivavtalen. Den svenska modellen har fungerat väl. Det har varit hög fredsbenägenhet i avtalsrörelsen, inte minst detta år när ekonomin ändå går på högvarv och det har varit en rad olika indikationer som har kunnat reta upp inte minst den ena delen av arbetsmarknadens parter. Trots detta har avtal kunnat slutas på nivåer som ligger väl i nivå med vad Konjunkturinstitutet och andra har gissat.

Den svenska modellen fungerar på det sätt som har varit. Här ser jag en koppling, och jag är rädd för att när den försvinner i och med en obligatorisk försäkring och man delar upp det hela kommer man att få en försvagning av den. Det är inte bara facket som blir svagare – det kanske Littorin kan stå ut med innerst inne när han kommer på sin egen kammar, även om jag naturligtvis oroar mig för det. Men försvagningen innebär också kanske att den modell vi har försvagas och vi får ökade strejker, ökade konflikter, starkare motsättningar mellan regeringar och

Svar på
interpellationer

arbetsmarknadsparter och mellan arbetsmarknadens parter, vilket inte gagnar det svenska samhället och tillväxten. Det är det som oroar mig och som jag tycker att också arbetsmarknadsministern borde fundera lite mer på.

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg inledde med att säga att det är viktigt att man har ett skydd. Det är viktigt att man också tar ett solidariskt ansvar för finansiering. Jag delar den uppfattningen. Jag tycker att det är så. Därför blir min omvända frågeställning: Varför är man då emot ett obligatorium? Varför är man beredd att acceptera ett läge där man redan innan vi gjorde några som helst förändringar hade över 700 000 som stod utanför försäkringen?

Sven-Erik Österberg säger lite retoriskt att det handlar om att göra försäkringen så attraktiv som möjligt. Ja, uppenbarligen var den inte det eftersom så många ju stod utanför. Då är min fråga: Finns det någon gräns för hur generös man ska vara? Man kan ge bort försäkringar förstås, men då är det ju en statlig försäkring. Jag förstår inte riktigt det resonemanget.

Vi tror att organisationsgraden, som jag också slår vakt om, inte avgörs av a-kassan utan snarare av den totala medlemsnyttan som man visar sina medlemmar. Där handlar det om möjligheterna och sättet på vilket man förhandlar. Det handlar om vad man i övrigt gör för att ta hand om, engagera och få fler medlemmar.

Tyvärr har organisationsgraden sjunkit. Det gjorde den också under den tid då Sven-Erik Österberg var statsråd. Där finns det paralleller och likheter mellan fackföreningsrörelsen och partioorganisationerna, Svenska kyrkan och andra ideella organisationer i vårt land. Det ställer till lite bekymmer.

Men det finns samtidigt ljuspunkter, tycker jag. Jag noterade inför TCO-kongressen i våras att Sture Nordh var väldigt engagerad i just diskussioner om hur man kan öka sin attraktionskraft och förnya sig så att medlemmar kommer till.

Till exempel Sveriges Ingenjörer bedriver ett väldigt intensivt arbete för att locka till sig fler medlemmar och arbeta på olika sätt. En slutsats som man har dragit är policyslutsatsen att var fjärde medlem ska byta jobb varje år. Det har man som en målsättning, för man ser att det är positivt både för löneutvecklingen för den enskilde och för att det påverkar arbetsstimulans och erfarenhetsutbyte, det vill säga lärandet på jobbet. Som en följd av det resonemanget börjar man fråga sig vad man kan göra för medlemmarna för att detta ska ske. Det handlar både om utbildning och om att man tillsammans med några andra Sacoförbund startar en arbetsförmedling. Den typen av diskussioner som adderar medlemsnytta är nog definitivt viktiga för att hålla organisationsgraden uppe.

Sven-Erik Österberg och jag har debatterat delar av den här frågan tidigare. Vi kommer säkert att återkomma framöver. Det är en viktig fråga, och jag har, precis som Sven-Erik Österberg säger, all respekt för att det är en väldigt komplicerad materia. Men jag delar inte uppfattningen att ett obligatorium skulle påverka den svenska modellens grundpelare negativt på det sätt som Sven-Erik Österberg har uttryckt.

Anf. 73 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Det senare beror naturligtvis på hur det utformas och hanteras. Det vet vi i dag ingenting om.

Jag blev lite besviken när arbetsmarknadsministern för kanske någon månad sedan – tiden går fort eller sakta beroende på hur man ser på det – sade att det skulle vara en enmansutredare och att det hela var mest av teknisk karaktär.

Jag tycker att det finns en massa ideologiska frågor som mycket väl skulle ha lämpat sig för en bredare utredning när man tittade på det här, hur det hade varit. Vi får väl se vad som händer. Sista ordet är kanske inte sagt.

Sedan gällde det attraktionskraft. Det var inte tillräckligt attraktivt när arbetsmarknadsministern blev minister, så att säga. Det var fortfarande 700 000 som inte fanns där. Ja, om *det* hade varit viljan från regeringen och arbetsmarknadsministern hade man väl inte startat med att höja avgiften med 300 procent och försämra regelverket. Det är väl ingen som har trott att attraktionskraften skulle bli starkare hos a-kassan i det läget.

Om *det* var meningen och vi ska anklagas för att vi inte hade gjort försäkringen tillräckligt attraktiv, så att alla var med, kan man ju säga att starten från den här regeringen verkligen inte gick åt det hållet. Det är väl där som jag tycker att jag har min poäng.

Littorin är inte bara bekymrad över att det är 700 000 som inte är med. Han vill ha ett annat system. Det är det som ligger i grund och botten. Arbetsmarknadsministern startade sin karriär inom regeringen genom att säga att han ville ha en obligatorisk a-kassa av det skälet. Sedan har det naturligtvis blivit förtjänstfullt att peka på att man är orolig för att många lämnar och att inte alla omfattas av trygghetssystemet. Det har ju kommit in som senare argument.

Det får väl vara som det är i den här diskussionen. Jag kommer i varje fall att fortsatt noga följa vad som händer med den svenska modellen och oron när det gäller detta. Jag tycker att vi har och har haft en modell i Sverige som vi ska se till att vara rädda om.

Jag har sett de ingrepp som har gjorts på arbetsmarknaden som att regeringen egentligen bara har stökat till det här för att reta upp den ena parten. Nu är jag rädd att modellen också riskerar att rasa så småningom.

Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag kan möjligen glädja Sven-Erik Österberg med att jag har lyckats reta upp i princip alla.

Fackföreningsrörelsen är naturligtvis irriterad på de förändringar vi har gjort i arbetslöshetsförsäkringen. Det har vi debatterat många gånger. Jag har full respekt för det. Jag har också lyckats reta upp arbetsgivar sidan genom att just säga nej till alla typer av försök att begränsa, med proportionalitetsregler och annat, den svenska modellen. Och de på ledarsidorna är som vanligt aldrig riktigt förtjusta i vad man håller på med.

Själv tycker jag att det är ett ganska bra utfall. Det betyder förmodligen att man inte har hamnat i säng med någon och att man faktiskt har gjort någonting också.

Jag minns under valrörelsen – jag var partisekreterare då – att Socialdemokraterna hade en väldigt fyndig slogan: Alla ska med.

Problemet var att 700 000 inte var med. Vi tycker i grunden att det är fel, och det vill vi göra någonting åt. Det är därför vi vill återkomma med förslag om en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2006/07:561 om ytterligare skärpningar i arbetslöshetsförsäkringen

Anf. 75 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Sven-Erik Österberg har frågat mig om jag har för avsikt att utreda vilken effekt den aviserade förändringen av arbetslöshetsförsäkringens finansiering har för arbetsmarknaden och lönebildningen.

Sven-Erik Österberg framhåller att grundprincipen i arbetslöshetsförsäkringen är att alla ska dela solidariskt på risken eftersom fackförbunden drabbas olika hårt av arbetslöshet. Annars blir avgifterna orimligt höga.

Jag vill hänvisa till vårpropositionen där det framgår att avsikten med förändringen av finansieringsavgiften inte är att höja det samlade avgiftsuttaget. Syftet med vår reform är att göra arbetslöshetsförsäkringen mer försäkringsmässig. Finansieringen av arbetslöshetsförsäkringen kommer dock även fortsättningsvis i huvudsak att vara ett samhälleligt ansvar.

Sven-Erik Österberg säger att vi är ute efter att skapa en låglöne-marknad. Det håller jag inte med om. Syftet med att förändra finansieringsavgiften är att skapa större koppling mellan premie, ersättning och risk.

Regeringen vidtar många olika åtgärder som tillsammans ska leda till att fler personer kommer in på arbetsmarknaden. Att förändra den förhöjda finansieringsavgiften är en av dem.

Anf. 76 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Jag kan inte låta bli att kommentera det sista som arbetsmarknadsministern sade i den förra debatten, att han hade lyckats reta upp alla.

Under den tid då jag var verksam som skogsarbetare hade vi en jägmästare som inte var speciellt omtyckt av någon. Men då var det en facklig förtroendeman som sade: Han är i varje fall rättvis, för han är lika elak mot alla. Jag gör ingen liknelse med arbetsmarknadsministern. Men jag tyckte att det passade ihop lite grann med det tidigare inlägget.

När det gäller den här frågan, om finansieringen och försäkringsmässigheten, finns det något som oroar mig. Som jag har tolkat de utsagor som har gjorts ska de som har högre benägenhet att bli arbetslösa också betala mer premier därför att de i högre grad utnyttjar försäkringen. Så har jag egentligen tolkat det här med försäkringsmässigheten. Jag tror att det är en rättvis tolkning. Jag har inte blivit motsagd när jag har nämnt den vid tidigare tillfälle.

Det som oroar mig – det gäller kopplingen till låglönemarknaden – är att vi vet vilka grupper det är i samhället som har störst benägenhet att bli

arbetslösa. Det är oftast inom tjänstesektorn, ofta inom kvinnliga yrken och oftast inom verksamheter som är säsongsbetonade.

Vad man egentligen säger när man säger att försäkringsmässigheten ska öka är att det inte är nog med att de som jobbar inom de här branscherna – det är branscher som är oerhört viktiga för att samhällsservicen i vårt samhälle ska fungera – ganska ofta ska riskera att bli utan jobb och få leva på a-kassa som ger betydligt sämre ersättning än vad lönen gör, och den blir nu ännu sämre om arbetslösheten blir längre, med de nya reglerna. Det är inte nog med att de ska leva med den oron, utan de ska dessutom betala för den här risken själva. Det handlar om en bransch som inte kan ge en anställningsform som någorlunda tryggar anställningen. Ryckigheten gör att det här ytterst drabbar dem som är anställda. De ska också vara med själva och betala till det här systemet. Det är försäkringsmässigheten.

Jag kan inte se annat än att det leder till det som väl är Littorins grundtanke, som han har diskuterat i regeringen och inte minst i Moderata samlingspartiet. Man vill naturligtvis undvika arbetslöshet. Ett sätt som arbetsgivare alltid har sagt att man ska undvika arbetslöshet på är att ha lägre lönekrav vid löneförhandlingar. Vi tar ut mindre, så kan någon mer få jobb. Det finns utrymme i det här.

Det är egentligen emot den svenska modellen, där vi har sagt att vi ska hålla uppe lönerna. Vi ska inte konkurrera med låga löner. Vi ska hålla uppe löner, och de branscher som inte kan betala vettiga löner rationaliseras bort på ett eller annat sätt.

Så kan man se att det har varit under hela industriutvecklingen. Det är den så kallade isbolagsmetoden, som man sade en gång i tiden. Man försökte piska ihjäl åkarkamparna för att man skulle köra is och konkurrera med elströmmen. Det gick ju inte. Det var också lönepress på dem som jobbade inom den här branschen därför att ny teknik tog över. Det där funkar ju aldrig i längden.

Det är precis den modellen som arbetsmarknadsministern egentligen pratar om. Man ska ta ut lägre lön för att färre ska bli arbetslösa. På så sätt ska det också kosta mindre, försäkringsmässighet i försäkringen, att försäkra sig mot arbetslöshet. Det är precis det som är min poäng i den här interpellationen.

Jag tycker att det är djupt orättvist. En grupp som redan är utsatt på arbetsmarknaden ska utsättas ännu hårdare. Och du vet vilka branscher det är som nästan aldrig löper någon stor risk att få arbetslöshet. Det är oftast välbetalda män som kommer att få en låg premie till arbetslöshetsförsäkringen därför att det är väldigt liten risk att de behöver använda den. De kanske inte ens är med. Men i Littorins obligatorium måste de väl vara med. Då ska de åtminstone belönas med lägre avgift så att de inte ska bli irriterade. Det är så jag tolkar hela det här uttalandet.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! I en tidigare interpellationsdebatt under eftermiddagen pratade Hillevi Larsson och jag om ekonomiska incitament i arbetsmiljöfrågor. Hillevi Larsson är inte här, så jag ska naturligtvis inte parafrasera henne mer, men hon talade sig varm för ekonomiska incitament.

Vi vill att försäkringsmässigheten ska stärkas ytterligare – det var det som stod i vårbudgeten – genom att det ska bli en tydligare teknisk kopp-

ling mellan avgifter och kostnader för arbetslöshet i respektive kassa. Men vi var också tydliga med att säga att det samlade avgiftsuttaget inte ska höjas.

Sven-Erik Österberg säger att det här riskerar att leda rakt in i låglöneträsket, om jag har förstått dig rätt. Jag gör inte den bedömningen. Den differentierade avgift som vi har nu har ju, såvitt vi kan bedöma, inte påverkat löneutvecklingen i den här avtalsrörelsen på det sätt som Sven-Erik Österberg ger uttryck för. Det är snarare precis tvärtom, det som har skett. Så jag tror att vi kan vara väldigt försiktiga med den oron.

Däremot, som jag har sagt alla gånger tidigare, vill vi återupprätta arbetslöshetsförsäkringen som den omställningsförsäkring den är tänkt att vara. Det är omställning och försäkring. Omställning är att den inte är evig, och försäkring är att det finns en viss koppling mellan premie, risk och ersättning. Vi tycker inte att det är alldeles orimligt. Men den diskussionen har vi haft flera gånger förr.

Slutsatsen, i alla fall, tycker jag är att det, såvitt vi kan bedöma av den här lönerörelsen, inte finns någon grund för den typ av oro som Sven-Erik Österberg ger uttryck för.

Anf. 78 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Den differentiering som arbetsmarknadsministern hänvisar till är väl den lilla som blev av gentemot Sacoförbunden. Det var inte regeringens differentiering. Man pratade om differentiering men hittade ingen väg för hur man skulle lösa det rent tekniskt.

Differentieringen kom snarare sedan genom sänkningen, därför att det slogs fast – som Lagrådet pekade på – att man inte kan ta ut mer avgift än vad medlemskollektivet tar ut i ersättningsnivå. Det var det som var grunden till differentieringen. Den är ju ganska liten i sig och berör ett helt, brett Sacokollektiv gentemot de andra stora, breda kollektiven inom TCO och LO.

Därför är det inte så konstigt att vi inte har sett någonting i den pågående lönerörelsen som visar att detta skulle få något slags utfall i form av sämre löner för de grupper som skulle löpa högre risk för detta.

Det vore bra om arbetsmarknadsministern stod upp för det han egentligen vill göra. Det som irriterar mig mest är att det är något slags läpparnas bekännelse över försäkringsmässigheten. Jag tror inte för ett ögonblick att det inte är noga diskuterat i regeringen och inte minst hos arbetsmarknadsministern och hans närmaste vad detta får för effekter och hur det ska vara. Det ligger i linje med det Svenskt Näringsliv pekar på. De är uppretade på Littorin, men han kanske försöker hämta hem några poäng där också och möta dem på något sätt. De vill ju ha differentierade löner. Det är precis detta de pekade på! Betalar man mer för sin egen arbetslöshet kommer man att vara hovsammare med lönekraven för att man vet att detta slår in.

En försäkringsmässighet som det pratas om här och som har nämnts i vårbudgeten ser jag är av en helt annan dignitet än denna lilla differentiering som nu blev till genom att Lagrådet grep in.

Jag tycker att det är en liten pinne som arbetsmarknadsministern försöker gömma sig bakom, men skuggan döljer inte det där. Det är inte det som är svar på frågan, utan hela försäkringsmässigheten står kvar.

Jag vill återigen peka på det försäkringssystem som har funnits. Titta bara på vad som har hänt med a-kassan! Om man är deltidsarbetande, eller om man så bara jobbar en timme, får man full avgift. Det är ett dåligt incitament att gå ut i arbete, och många är oerhört förtvivlade över detta.

Det gamla systemet, där a-kasseavgiften låg ihop med den fackliga avgiften och hade procentavdrag, hade en rättvis spegling av att man faktiskt betalade fackavgift och a-kasseavgift efter bärighet och efter vad man hade gjort. Det var alltså ett rättvist system som fungerade som ett rättvist skattesystem. Det var en solidarisk tanke bakom detta.

Med försäkringsmässigheten blir det precis tvärtom. De som tjänar mest, har stadigast förankring på arbetsmarknaden, bäst utbildning, bäst tillgång till vidareutbildning och bäst möjlighet till karriärvägar kommer att få den lägsta avgiften. De som är mest utsatta på arbetsmarknaden med lägst lön, störst risk för arbetslöshet, minst utveckling i arbetet och oftast ganska begränsade karriärvägar ska vara med och betala för risken att branschen inte fungerar på ett sätt så att man kan få vettiga anställningsvillkor.

Det är inte branschernas fel att det fungerar så, men jag tycker att det borde finnas ett solidariskt ansvar i samhället att se till att de här nödvändiga branscherna – till exempel hotell- och restaurangbranschen – fungerar. De är helt nödvändiga branscher för att samhället ska fungera. Är det inte rimligt att de som har det lite bättre också är med och solidariskt finansierar detta? Det är rimligare än att tala om försäkringsmässighet.

Det kan låta väldigt sympatiskt när man först hör talas om det, men följderna är horribla, arbetsmarknadsministern! Säg inte ännu en gång att detta inte påverkar lönebildningen, för det är ju precis det som är meningen. Erkänn det, så kan vi ha en rak och öppen debatt i stället för att stå här i talarstolarna och hymla om vad följderna blir. Det skulle jag uppskatta.

Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Den grundläggande utgångspunkten för hela vår förändring av a-kassan – det vi gjorde under hösten och det vi har fortsatt med nu – är att lägga grunden för det som Socialdemokraterna misslyckades med, nämligen att få incitament för återgång i arbete och se till att fler bryter utanförskapet som ni lämnade efter er. Den diskussionen har vi haft många gånger, och det kan vi naturligtvis fortsätta med.

När det gäller försäkringsmässigheten vill jag säga att resultatet blir att om man har en hög arbetslöshet inom ett område kommer det att påverka hur man ser på lönebildning och annat. Det är klart att det är på det sättet!

Samtidigt är det så att om man menar allvar med att man ska ha en arbetslöshetsförsäkring som bygger på att det är en omställningsförsäkring – att det både är en omställning och en försäkring – då måste det finnas *någon* koppling mellan den premie man betalar, den risk som finns att bli arbetslös och den ersättning man får. Det har jag sagt hela vägen, och så är det naturligtvis.

Jag kan bara konstatera att jag bedömer farhågan att det skulle leda till en låglönemarknad som kraftigt överdriven. Det finns en differentie-

ring i dag. Den kan inte sägas ha påverkat löneutvecklingen under denna avtalsrörelse, såvitt jag kan bedöma.

Dessutom vill vi ha – precis som det står i vårpropositionen – en tydligare teknisk koppling mellan avgifter och kostnader för arbetslöshet i respektive kassa. Det samlade avgiftsuttaget ska inte höjas.

Jag hoppas att vi har möjlighet att återkomma till denna diskussion när det faktiskt finns ett förslag att diskutera. Nu diskuterar vi ju det som ännu inte är ett faktiskt förslag. Vår ambition är, som vi skrev i vårpropositionen, att vi ska återkomma i budgetpropositionen i höst. Jag vågar dock inte lova det, för vi måste också lagrådsbehandla detta och remittera det i förväg. Vi arbetar på att återkomma i frågan.

Anf. 80 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s):

Fru talman! Om arbetsmarknadsministern snabbt vill återvända till debatten kan jag ju skriva en ny interpellation så att vi kan diskutera igen! Men det kanske inte var det som var avsikten.

Jag skämtar lite grann. Jag förstår vad Littorin säger.

Detta med låglönemarknader är intressant. När diskussionen om a-kassan gick som hetast pratades det om vad det blir för nya jobb genom att man sänker a-kassan. Jag minns en debatt väl som jag var med i på TCO där bland annat Lars Calmfors, som regeringen hänvisade mycket till, var med. Han fick frågan av mig vilka nya jobb detta skapar. Han sade att sänkt a-kassa i sig inte ger några nya jobb, men det kommer att påverka lönebildningen att man får en press nedåt på de lägsta lönerna, vilket skapar ett antal nya arbetstillfällen. Det är det som är vitsen med hela fördyrandet av a-kassan.

Den kopplingen ser jag också ganska tydligt när det gäller försäkringsmässigheten. Littorin erkänner det nu själv – till 75 procent i varje fall – även om han tror att följderna blir mindre än vad jag befarar. Vi får väl se vem som får rätt. Hur stor försäkringsmässigheten och kostnaderna blir beror ju också på hur detta utformas.

Att differentieringen inte har gett resultat har jag talat om förut. Den var ju så pass liten. Å andra sidan kan vi säga att vi har en stor del av lönerörelsen kvar i och med de så kallade nollavtalen. Man vet inte var de hamnar någonstans. Svenskt Näringsliv oroar sig verkligen för vad nollavtalen ska innebära. Det behöver de inte vara oroliga för. Det kan de ju hantera själva genom sitt chefskap. Men när det gäller nollavtalen ber de i princip andra om hjälp trots att de helt och hållet kan ha dem i sin hand. Det finns inte ens någon strejkrätt när det gäller nollavtalen, utan företagen kan bestämma själva.

Dock är det är svårare gentemot mot dem som sitter i rummet bredvid än mot ett kollektiv som finns på ett verkstadsgolv någonstans. Det är väl så det fungerar i arbetsgivarnas värld, kan jag tänka mig.

Jag är orolig för detta och försäkringsmässigheten. Var så säker, arbetsmarknadsministern, jag kommer att följa detta! Vi kommer med all säkerhet att ha fler debatter om detta även om jag inte ska skriva en ny interpellation i morgon. Vi återkommer i höst!

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag ser fram emot det! Även om jag har fått ganska många interpellationer måste jag säga att jag faktiskt tycker att det är

roligt. Vi kommer att fortsätta att ha en diskussion, och detta är också ett sätt att illustrera skillnader i åsikter och annat.

Lars Calmfors säger naturligtvis också mycket klokt, men han vill ju till exempel ha en statlig a-kassa, vilket jag har sagt nej till. Jag håller alltså inte med honom i allt han säger.

Erfarenheterna från en politik, till exempel i Blairs Storbritannien, som har ökat arbetsutbudet på det sätt som vi har försökt jobba med har visat att det inte har lett till den typ av låglönemarknadsutveckling som Sven-Erik Österberg varnar för.

Jag vill påminna om att det som nu händer är att arbetslösheten sjunker, sysselsättningen ökar, utanförskapet minskar och obalanstalen sjunker. Det är väldigt glädjande, och det ska vi jobba vidare med. Det är naturligtvis också ett resultat av den politik som vi bedriver.

Vi har en god högkonjunktur i botten, men vi vill förlänga och förstärka den utvecklingen för att få fler tillbaka i arbete så att jämviktsarbetslösheten sjunker och så att vi kan bryta det utanförskap som den förra regeringen lämnade efter sig. Jag ser fram emot framtida debatter på detta tema!

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2006/07:562 om stärkt rätt till heltidsanställning

Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jennie Nilsson har frågat mig om jag ämnar ta några initiativ för att stärka rätten till heltidsanställning.

Frågan är ställd bland annat mot bakgrund av att det är betydligt vanligare att det är kvinnor än män som innehar deltidsanställningar. Jennie Nilsson för i sin interpellation fram lagstiftning om rätt till heltid som ett sätt att intensifiera arbetet för att få till stånd fler heltidsanställningar.

Frågan om lagstiftning om rätt till heltid besvarade jag redan i oktober 2006 i en interpellation om det ämnet. Det besked jag då gav var att jag inte hade för avsikt att ta några initiativ i den riktningen. Jag ger samma svar i dag. Regeringen avser inte att lägga fram ett förslag till ändrad lagstiftning i syfte att stärka arbetstagares rätt till heltidsanställning på det vis som Jennie Nilsson efterlyser.

En av grundbultarna i den svenska arbetsrätten är att det är arbetsgivaren som i princip har att avgöra hur arbetet ska ledas och fördelas. Denna princip var en av de bärande delarna i den så kallade decemberkompromissen 1906, genom vilken den svenska arbetsmarknadsmodellen grundlades.

Den lagstiftning om rätt till heltid som den socialdemokratiska regeringen övervägde gick alltså på tvärs med själva grunderna för den hundraåriga svenska arbetsmarknadsmodellen. Jag har redan åtskilliga gånger i denna kammare uttalat att jag inte är beredd att ändra på de grundläggande spelreglerna för den svenska arbetsrätten. Det gäller självfallet också i detta fall.

Det finns också mer pragmatiska skäl att vara emot en lag om rätt till heltid. Jag tror nämligen att ett försök att genom lagstiftning kommen-

dera fram heltidstjänster skulle vara direkt kontraproduktivt. Jag tror att en sådan lag skulle avhålla arbetsgivare från att anställa när de endast har ekonomiskt utrymme för att anställa på deltid. En lagstadgad rätt till heltid skulle därmed riskera att i praktiken bli en rätt till nolltid för vissa arbetstagare. Det är inte någon som skulle vara behjälpt av en sådan situation.

Vi får inte glömma att det främsta målet för regeringens politik är att se till att fler personer kommer i arbete; det är detta som är den stora utmaningen. Sett från den heltidsarbetslöses utgångspunkt är ett deltidsarbete bättre än inget arbete alls. Det är mot den bakgrunden oerhört viktigt att inte vidta åtgärder som skulle försvåra för arbetslösa att få arbete, vilket är just vad jag anser att en lagstadgad rätt till heltid skulle innebära.

Vad gäller problemet med deltidsarbetslöshet är det enligt regeringens mening alltså bättre att arbeta med andra incitament än att med tvång försöka få arbetsgivare att omvandla deltidstjänster till heltidstjänster. Regeringens politik går ut på att ge förutsättningar för ett ekonomiskt klimat där arbetsgivare vågar anställa personer och alltså även vågar göra det på heltid. Låt mig ge några exempel på denna politik.

Det finns stora kvinnodominerade yrkesgrupper inom den offentliga sektorn. Jag tänker i första hand på yrken inom vård och omsorg. Regeringens uppfattning är att med fler arbetsgivare att välja mellan läggs grunden för bättre arbetsvillkor och bättre löneutveckling i offentlig sektor. Regeringen kommer att arbeta för att öka utrymmet för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet.

Alla människors vilja till arbete måste tas till vara. Detta gäller också de deltidsarbetslösa. Kärnan i regeringens ekonomiska politik och därmed även i arbetsmarknadspolitiken är att skapa förutsättningar för fler människor att komma in på arbetsmarknaden och att få arbeta i den omfattning de önskar. Den ekonomiska politiken ska användas för att försöka komma till rätta med de obalanser mellan könen som finns inom ett antal områden i dag. Ett av syftena med sänkta arbetsgivaravgifter i vissa tjänstebanscher är att förbättra situationen för deltidsarbetslösa kvinnor och män.

Jag tror att en politik som den beskrivna ger goda förutsättningar att komma åt problemet med deltidsarbetslöshet, även om jag självfallet inser att det rör sig om ett komplext problem som är svårt att lösa.

Anf. 83 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för svaret, men jag tvingas konstatera att jämställdhetsfrågor uppenbarligen är en ganska svag gren för ministern. I sitt svar på min interpellation nämner han exempelvis decemberkompromissen 1906 som ett av de viktigaste skälen till att han anser att vi inte bör lagstifta om stärkt rätt till heltid. Låt mig påpeka för ministern att sedan 1906 har en omfattande lagstiftning inom det arbetsrättsliga området genomförts, allt inom ramen för den svenska modellen, som för mig mer handlar om parternas rätt och ansvar att i första hand teckna branschpassade avtal i frågor som rör förhållandet mellan arbetstagare och arbetsgivare. Semesterlagen, arbetstidslagen och föräldraledighetslagen är dock alla exempel på att man inte alltid lyckas. Det påverkar alla, också den grundprincip ministern åberopar i sitt svar.

Nu tror jag inte att det är så att ministern tycker att dessa lager är exempel på att den svenska modellen inte fungerar. Låt oss i stället vara överens om att ibland, när man har nått till vägs ände, så är lagstiftning nödvändigt.

Vidare för ministern ett resonemang om varför han inte tror på lagstiftning utan i stället vill arbeta med andra incitament för att få arbetsgivare att omvandla deltider till heltider. Det är intressant och sympatiskt som en teori. Jag tror att vi alla gärna skulle anamma de idéer som kunde göra lagstiftning överflödig på det här området.

Problemet är bara att ministern här blir oss svaret skyldig. Inget av hans följande resonemang håller ens för den allra minsta lilla granskning. SCB:s statistik för april månad visar att antalet undersysselsatta, de som vill arbeta mer, ökar – inte minskar, trots brinnande högkonjunktur. Vi kan även på det här området konstatera att högkonjunkturen med automatik inte kommer alla till del.

Flera arbetsgivare att välja mellan inom ett avtalsområde är inte heller någon lösning, för om det vore så skulle inte situationen se ut som den gör inom exempelvis handeln eller inom hotell- och restaurangbranschen.

Den gemensamma nämnanen är snarare att vi inom de här områdena har många kvinnor, kvinnor som systematiskt diskrimineras och används som något slags arbetskraftsreserv. Ett tydligt exempel är en Clas Ohlson-butik och en Lindexbutik som ligger vägg i vägg i ett köpcentrum, där den mansdominerade Clas Ohlson-butiken, med i övrigt exakt samma förutsättningar, nästan uteslutande erbjuder heltider medan den kvinno-dominerade klädbutiken i första hand erbjuder deltider.

Att sedan påstå att regeringens ekonomiska politik i övrigt på något sätt ska ses som ett sätt att komma till rätta med obalansen mellan könen är i det närmaste obegripligt. Såväl regeringen själv som utomstående bedömare har konstaterat att den inte ens är neutral ur ett jämställdhetsperspektiv.

De förslag som hittills kommit och som på ett tydligt sätt berör gruppen deltidsarbetslösa har snarare inneburit tuffare villkor för den enskilde individen. Ingenting talar för att sänkta arbetsgivaravgifter i vissa tjänstebanscher kommer att ha någon effekt på deltidsproblematiken. Erfarenheten visar snarare att om detta vidareutvecklas till en typisk kvinnoarbetsmarknad så kommer deltiderna snarare att bli fler än färre.

I budgetpropositionen för 2007 kan man utläsa att 250 000 personer arbetar mindre än vad de skulle vilja. 200 000 av dem önskar heltid, och 80 procent av dem är kvinnor. Genom att ofrivilligt arbeta deltid har de utöver svårigheten att försörja sig på sin egen lön överlag en svagare förankring på arbetsmarknaden. De har oftast sämre löneutveckling, mindre kompetensutveckling, färre karriärmöjligheter, lägre sjuk- och arbetslöshetsersättning och sämre pension. Tycker ministern verkligen att det är rimligt?

För att komma till rätta med problemet vill vi socialdemokrater ha en lagstiftning som innebär att heltid är en rättighet och deltid en möjlighet. Att heltid ska vara norm innebär inte att alla som förvärvsarbetar ska arbeta heltid men att skäl måste anges när man avviker från normen.

Min avslutande fråga till ministern måste följaktligen bli om ministern avser att ta några som helst initiativ för att stärka deltidsarbetslösas situation på arbetsmarknaden och i sådana fall vad och när.

Anf. 84 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Så här dagen före nationaldagen är det roligt att se att vi har en så aktiv opposition att vi behöver en arbetsmarknadsminister på minst heltid.

Jag tackar också för både interpellationen och svaret. Jag är enig med statsrådet om slutsatserna. Men att jag begärde ordet beror på att jag inte är helt enig med statsrådet om vägen dit.

Jag menar att vi har ett väldigt bra system med kollektivavtalslagarna, 1928 års kollektivavtalslag. Avtalsfriheten stod i centrum i 1932 års huvudavtal, Saltsjöbadsavtalet, och de kompletterande och i vissa avseenden mera problematiska lagarna från 1975, Åmanlagarna med MBL-lagstiftningen.

Jag ser en ideologiskt stor skiljelinje vid det politiska kravet på att man ska ha rätt till heltid. Jag har full förståelse för att alla människor strävar dithän. Men när det gäller att också bygga in detta som ett politiskt krav och samtidigt ha kvar de här lagarna från 1928, 1932 och 1975 ser jag en ideologisk motsättning som jag har uppfattat att statsrådet inte till fullo tog fasta på.

Jag tycker att det är den avgörande frågan: Om vi ska kunna bevara avtalsfriheten inom branscher och företag så måste vi, såvitt jag förstår, verkligen också bevara just denna avtalsfrihet. Vi kan inte inskränka den genom lag. Därför är en väldigt viktig fråga om en sådan här lagstiftning ska vara tvingande eller dispositiv. Det är en helt avgörande fråga. På den punkten menar jag att om man skulle ha tvingande lagstiftning så kommer man också att tvingas ha minimilöner och egentligen gå ifrån hela det svenska systemet.

Jag tror också att det är väldigt klokt att ta utgångspunkt i en annan synpunkt, nämligen inte bara hur de anställda har det utan också hur företagsamheten har det. Vi har nu lyssnat på sju interpellationsdebatter, mycket bra sådana, men inte någon gång har ordet företagsamhet, företagare eller företag egentligen nämnts.

Inför denna debatt ringde jag till tre glastillverkande företag med 500 anställda i Limmared och frågade: Vad blir resultatet om ni får större krav på heltidsanställningar? Svaret blev att de som redan är anställda får mer övertid. Jag ringde också ett mindre företag i Täby, starkt utsatt för internationell konkurrens, och frågade vad det skulle betyda för dem. Det var alltså ett företag med kollektivavtal, och frågan var om det skulle innebära mer jobb för dem. Nej, sade de, de har så varierande krav från beställare att de i stor utsträckning, vid toppar och liknande, måste ta in deltidsanställda. Slutligen ringde jag ett av alla de små dataföretag som finns. De ställde sig helt frågande till detta.

Dessa olika företag illustrerar att vi har en mycket differentierad arbetsmarknad. Kravet på en nästan tvingande rätt till heltid uppfattar jag som möjligen användbart i den offentliga sektorn, men när det gäller den flexibla arbetsmarknaden med många olika anställningsformer håller jag med statsrådet om att det i den konkurrensutsatta sektorn i praktiken är ett sätt att minska möjligheten för fler att få deltidsjobb eller sysselsättning.

Anf. 85 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Den här regeringen strävar mot full sysselsättning, det vill säga att alla som vill och kan vara med också ska ha möjlighet till det.

Jag kan naturligtvis dela den oro som Jennie Nilsson ger uttryck för. Det finns många på den svenska arbetsmarknaden som arbetar deltid men skulle vilja gå upp till heltid. Det vore givetvis fantastiskt om det blev på det sättet. Jag önskar att alla som vill ska ha den möjligheten. Där finns en stor del av dem vi i statistiken kallar undersysselsatta, det vill säga de som vill arbeta mer än de har möjlighet till. Jag vill naturligtvis se till att de har möjlighet att arbeta mer.

Jag kan alltså dela oron. Däremot tror jag att receptet är helt fel. Jag bara konstaterar att när utredningen gick ut på remiss avstyrkte 30 av 41 remissinstanser det förslag som fanns. Endast sex tillstyrkte förslaget. Bland dem som avstyrkte finner man Ams, Arbetslivsinstitutet, TCO, Saco och många andra. De tyckte att det var fel väg att gå, och de hade sex skäl för det. Låt mig repetera dem.

Det första skälet var att det skulle innebära, som de såg det, ett ingrepp i partsautonomin. Det andra var att det skulle vara ett allvarligt ingrepp i arbetsgivarens arbetsledningsrätt på det sätt som jag utgick ifrån i svaret. Det kan kanske tyckas lite töntigt att utgå från decemberkompromissen 1906, följt av kollektivavtalslagen och de andra rättsakterna, eller vad vi ska kalla dem, som ligger till grund för den svenska arbetsmarknadsmodellen. Där ligger just en respekt för parternas möjlighet att själva träffa den typen av avtal.

Det tredje argumentet mot förslaget var ökad administrativ börda för företagen, det fjärde att det skulle försvåra konkurrensen för svenska företag och det femte att en rättslig prövning skulle, som man såg det, komma i konflikt med reglerna om uppsägning, alltså en juridisk problematik. Det sjätte skälet var att förslaget riskerade att leda till ökad heltidsarbetslöshet. Jag tycker att det kanske är den allra viktigaste invändningen.

Om jag ska sammanfatta kritiken säger man alltså att med det tvingande förslaget kommer heltidsarbetslösheten att öka mer än vad deltidsarbetslösheten kommer att minska. De redan svaga grupperna på arbetsmarknaden drabbas mest. Ams pratar om problem för ungdomar. Integrationsverket pratar om problem för invandrare att ta sig in på svensk arbetsmarknad. Försäkringskassan, som också var emot, talar om problem för sjukskrivna att ta sig in på arbetsmarknaden om denna lagstiftning införs. Slutsatsen är, för att lugna Gunnar Andrén, att jag inte tycker att man alls ska lagstifta på detta område, varken dispositivt, tvingande eller på något annat vis.

Sammanfattningsvis är slutsatserna av remissinstansernas behandling av det förslag som fanns att det inte riskerar att innebära vare sig heltid eller deltid utan just nolltid, det vill säga att arbetslösheten faktiskt ökar med förslaget. Då tycker jag att man grovt åsidosatt det som åtminstone är den här regeringens utgångspunkt, nämligen att öka sysselsättningen, se till att arbetslösheten sjunker, utanförskapet minskar och obalansstalen förbättras. Jag kan dela utgångspunkten, men receptet att göra det på är tyvärr fel.

Anf. 86 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Jag kan sympatisera, precis som jag sade i mitt första inlägg, med ministerns önskan att hitta andra sätt än lagstiftning för att lösa den här problematiken. Som jag också sade tidigare tror jag att vi alla gärna skulle se att det fanns andra sätt. Problemet med denna fråga, liksom med en rad andra frågor som jag tidigare försökte ge exempel på, är att trots en lång och enträgen önskan från alla parter har man inte lyckats lösa situationen.

Forskning, försök på området och så vidare visar att det är möjligt, men ändå kommer man inte fram. Jag sympatiserar med det ministern säger om att han önskar hitta andra incitament, men vilka är då dessa incitament? Det hade varit intressantare för mig att ha en seriös debatt om vad ni tycker att man ska göra för att få detta att hända utan lagstiftning. Det hade varit den seriösa debatten här i dag. Tyvärr är det inte riktigt det vi nu diskuterar.

Ministern har ett favorituttryck, åtminstone har jag uppfattat det som ett favorituttryck. Han brukar i alla möjliga och framför allt omöjliga sammanhang säga att om man gör som man gjort så går det som det gått. Om det finns något område där det stämmer så är det just här. Om vi fortsätter att göra som vi gjort, om det inte kommer några nya förslag till de incitament som ministern efterlyser, kommer det att gå som det gått.

Det känns lite grann som om man inte tar frågan på allvar. Man tycker att det är okej att vi använder kvinnor som en arbetskraftsreserv. När man tittar på frågan ser man att det alltigenom är en jämställdhetsfråga. Inom samtliga branscher där detta är ett stort problem är majoriteten av dem som jobbar kvinnor. Handels är det ultimata exemplet. Trots att man har exakt likadana förutsättningar skiljer det ändå på hur många heltider och deltider det finns i en mans- respektive kvinnodominerad butik.

Offentlig sektor nämndes som exempel på stora problem. Kanske kan vi alla ta på oss en del av skulden för att vi politiskt i kommuner och landsting inte lyckats hantera frågan bättre. Det har gjorts försök på vissa ställen, och de har visat att det är fullt möjligt. Men det kräver en hel del vilja att organisera och tänka nytt. Man tar inte dessa steg om man inte blir tvingad till det. Det är min absoluta uppfattning. Man har ju försökt jobba med dessa frågor mycket länge.

Om man lagstiftar på detta område ska lagstiftningen givetvis vara dispositiv. Ministern säger att han inte är intresserad av någondera form av lagstiftning. Men poängen är att det handlar om att tvinga fram ändringar, att sätta sig ned och se seriöst på dessa frågor. De gör lite grann som ministern i denna debatt, sticker huvudet i sanden och vill inte låtsas om problemet. Men det måste man.

Sedan ska man självklart även fortsättningsvis ha ett system som innebär att man via avtal kan branschanpassa. Jag kan tillägga att jag ser fram emot ministerns förslag, som jag utgår från att han har i bakfickan, om vad han vill göra i stället. Hur tänker han skapa de incitament som gör att arbetsgivare på frivillig väg, utan lagstiftning, omvandlar deltider till heltider? När tänker han presentera de förslagen, och vad är det för förslag han tänker på?

Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag skulle vilja rekommendera arbetsmarknadsministern att läsa Gertrud Åströms utredning om jämställdhet som lämnades till den förra regeringen, jämställdhetsutredningen. Där står en hel del kloka ord om deltid. Bland annat konstateras att deltidsarbetslösa är sjukare än de som har heltid. Det är alltså bättre om alla får heltid i stället för att ha deltid för då blir svenska folket mycket friskare.

I svaret till Jennie Nilsson sägs att "regeringens uppfattning är att med fler arbetsgivare att välja mellan läggs grunden för bättre arbetsvillkor och bättre löneutveckling i offentlig sektor", det vill säga om vi privatiserar offentlig sektor blir det förmodligen bättre. Man kan titta på handels- och hotell- och restaurangbranschen där merparten har deltid. Det har inte lett till att de fått heltid bara för att det finns fler arbetsgivare att välja mellan.

När det gäller de incitament som Jennie Nilsson efterfrågar är även jag intresserad av vad det finns för incitament. Det sägs i svaret att "vad gäller problemet med deltidsarbetslöshet är det enligt regeringens mening alltså bättre att arbeta med andra incitament". Arbetsmarknadsministern måste syfta på några speciella saker som han tänkt göra. Jag tror nämligen inte att han i svaret syftar på att man sänker ersättningen för de deltidsarbetslösa när det gäller a-kassan utan det måste vara fråga om något man får som incitament från arbetsgivaren. Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det är ju attans att gamla citat kommer och biter en i svansen! Men så är det.

Min slutsats är naturligtvis att vi inte kan använda en lagstiftning som kommer att leda till ökad arbetslöshet. Det är det som är kontentan av det som remissinstanserna uttryckt. Den vägen måste vara stängd. Det är fel väg att gå om man vill uppnå att fler ska komma tillbaka till arbetsmarknaden.

Om man ska se till att det finns möjligheter att komma upp i heltid om man önskar det – för det skulle jag också vilja – tror jag att det finns två sätt att göra det på.

Det ena är lite luddigt. Det handlar om en växande arbetsmarknad. I en arbetsmarknad som växer, där det finns efterfrågan på arbetskraft och konkurrens bland arbetsgivare om arbetskraften, är det klart att man också måste ta mycket större hänsyn till hur de potentiella arbetstagarna vill ha sitt arbete organiserat. Där finns det en drivkraft för företagen och andra som anställer att bli bättre på att kunna erbjuda heltid för dem som så önskar. En växande arbetsmarknad och en växande ekonomi är väldigt viktiga inslag för att uppnå just det som jag tror att både Jennie Nilsson och jag efterlyser.

Det andra är goda förebilder. Jag skulle vilja lyfta fram Nynäshamns kommun. Där har man nu en plan på att erbjuda samtliga anställda heltidsarbete under den här mandatperioden. Det är en kommun som styrs av partikamrater till Jennie Nilsson. Jag vill peka på att det går att göra på det sättet. Det kanske inte går överallt, men det går på vissa håll. Det går uppenbarligen i Nynäshamn.

Det är lite av poängen. Genom olika typer av tryck i avtalsrörelser och olika förebilder kan man visa att det fungerar. En tvingande eller dispositiv lagstiftning skulle möjligen kunna sägas vara en god intention. Men detta riskerar, som noterades i remissrundan, att leda till det precis omvända, nämligen en ökad arbetslöshet. Det kommer vi inte att medverka till.

Anf. 89 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Vi kan delvis vara överens i en del av slutsatserna. Det är klart att vi kan det. Det är klart att vi alla vill ha en växande arbetsmarknad. Vi har just nu en växande arbetsmarknad. Vi har en högkonjunktur som vi inte har sett maken till på hemskt, hemskt länge. Jag vågar inte säga hur länge, för jag är trött, och det är säkert du också. Trots det visar SCB:s statistik att andelen deltidsarbetslösa inte sjunker. Detta löser alltså inte problemet. Det räcker inte för att lösa problemet.

Arbetsmarknadsministern talar om goda förebilder. Jag tror också att det är oerhört viktigt med goda förebilder. Jag försökte säga i mitt förra anförande att det finns en rad exempel på försök där man har gått in och haft väldigt lyckad verksamhet på det här området och bevisat att det faktiskt går. De exemplen finns i Nynäshamn och på andra ställen. Men det räcker inte. Vi kommer ändå inte åt problemet.

Så jag förväntar mig fortfarande mer av ansvarig minister. Om det är så att du inte vill lagstifta på området har jag respekt för det. Du äger den frågan. Men du delar ändå min bild att det här är ett problem. Jag förväntar mig att du kommer med fler och nytänkande förslag på området, att du knäcker de koder som vi andra har misslyckats med. Det är det minsta som måste fram i det här läget.

Denna fråga har varit aktuell så länge, har varit ett problem så länge. Den har inte lösts genom något av de exempel som ministern har anfört så här långt i debatten. Han måste komma med nya saker på området. Jag ser med förväntan fram emot vad ministern ska komma fram till.

Anf. 90 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern hänvisar till vad remissinstanserna sade i det här fallet. De remissinstanser som fanns när det gällde akassan var också ganska kritiska, skulle jag vilja säga, men då lyssnade inte arbetsmarknadsministern lika mycket.

I Örebro upphävde Littorins partikamrater det beslut som hade fattats i kommunfullmäktige om att alla nya tjänster som tillsattes i kommunen skulle vara på heltid. Det var det första beslut som den nya fullmäktigemajoriteten med Moderaterna i spetsen rev upp. Det var inget gott exempel. Nynäshamn är dock ett gott exempel.

Den fråga som jag hade var vad det fanns för incitament för arbetsgivare. Jag uppfattade inte att det fanns några incitament från regeringens sida. Jag skulle gärna se att det fanns någon form av incitament för att anställa folk på heltid om det finns många deltidsarbetslösa. Men det kom inte fram något sådant. Jag skulle vilja veta vad regeringen har för svar på frågan. Jag hävdar fortfarande att heltidsfrågan är en jämställdhetsfråga. Vi kan inte säga att kvinnorna ska vara andra klassens medborgare i arbetslivet. De ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom arbetslivet som männen.

Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
Fru talman! Är det redan slut i dag?

Eva-Lena Jansson efterlyser incitament. Det tycker jag är bra. Det är bra att man efterlyser incitament att anställa. Vi har sedan valet bedrivit ett hårt arbete för att stärka de generella incitamenten, så att man vågar anställa och ha anställda. Det handlar om allt ifrån riktade arbetsgivaravgiftssänkningar till olika typer av regelförenklingar och vad det nu kan vara. Eva-Lena Jansson efterlyser ju mer riktade incitament till att gå från deltid till heltid. Jag tar gärna med mig den frågeställningen och den andra frågeställningen, den grundläggande i diskussionen, som Jennie Nilsson tog upp i sin interpellation. Vi kan väl uppmana varandra att tänka lite extra på det över sommaren och vid andra tillfällen.

Jag skulle helst vilja hitta – det är naturligtvis den viktiga frågan, och jag inser att den ligger på mitt bord – goda lösningar på det grundläggande problemet i form av incitament, morötter hellre än piskor, incitament som inte leder till ökad arbetslöshet. Det som Jennie Nilsson säger är helt riktigt: Det här är en fråga som vi har diskuterat länge och som vi kommer att fortsätta att diskutera. Jag hoppas att vi framgent kan utbyta goda idéer och tips i en sådan hälsosam debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Trafikutskottets betänkande 2006/07:TU13
Näringsutskottets betänkande 2006/07:NU15
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU17
Utbildningsutskottets betänkande 2006/07:UbU17
Utrikesutskottets betänkande 2006/07:UU3

17 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2006/07:123 Ändringar av förbudet mot märkt olja i fordonstank

Trafikutskottets betänkande
2006/07:TU16 Statens ansvar för vissa betaltjänster m.m.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2006/07:MJU16 Tävling med hästdjur
2006/07:MJU17 Ett utvidgat miljöansvar

Skatteutskottets betänkande
2006/07:SkU22 Skatt på trafikförsäkringspremier m.m. (förnyad behandling)

Prot. 2006/07:120
5 juni

Svar på
interpellationer

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 5 juni

2006/07:1303 EU:s uppförandekod för företagsbeskattning

av *Fredrik Olovsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1304 Underleverantörers situation vid försäljning av statliga företag

av *Phia Andersson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1305 Våld mot kvinnor och barn

av *Inge Garstedt* (m)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:1306 Situationen i Kashmir

av *Walburga Habsburg Douglas* (m)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1307 Svenskar i etiopiskt fängelse

av *Thomas Bodström* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1308 Etiopiensvenskar

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:1309 Flygskolan i Söderhamn

av *Åsa Lindestam* (s)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 juni.

19 § Kammaren åtskildes kl. 17.37.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 11 § anf. 55 (delvis) och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om extra suppleant i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet	1
3 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträden	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
5 § Svar på interpellation 2006/07:491 om direktiv för styrelser samt representation i statliga bolag	3
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	3
Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (s)	5
Anf. 3 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	6
Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (s)	7
Anf. 5 FREDRIK LUNDH (s)	7
Anf. 6 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	8
Anf. 7 EVA-LENA JANSSON (s)	9
Anf. 8 FREDRIK LUNDH (s)	10
Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	10
6 § Svar på interpellation 2006/07:523 om barebacking och smittorisker	11
Anf. 10 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	11
Anf. 11 ELINA LINNA (v)	12
Anf. 12 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	13
Anf. 13 ELINA LINNA (v)	14
Anf. 14 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	14
Anf. 15 ELINA LINNA (v)	15
Anf. 16 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	16
7 § Svar på interpellation 2006/07:560 om våld mot missbrukande kvinnor	16
Anf. 17 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	16
Anf. 18 EVA OLOFSSON (v)	18
Anf. 19 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	19
Anf. 20 EVA OLOFSSON (v)	20
Anf. 21 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	21
Anf. 22 EVA OLOFSSON (v)	22
Anf. 23 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	22
8 § Svar på interpellation 2006/07:540 om den byråkratiska miljöprovningen	23
Anf. 24 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	23
Anf. 25 ULLA LÖFGREN (m)	24
Anf. 26 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	25
Anf. 27 ULLA LÖFGREN (m)	25
Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (s)	26
Anf. 29 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	27
Anf. 30 ULLA LÖFGREN (m)	27
Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s)	28

Anf. 32 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c).....	29
9 § Svar på interpellation 2006/07:557 om regeringens nedskärningar på arbetsmiljöområdet	29
Anf. 33 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	29
Anf. 34 SYLVIA LINDGREN (s)	30
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	31
Anf. 36 SYLVIA LINDGREN (s)	31
Anf. 37 EVA-LENA JANSSON (s).....	32
Anf. 38 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	33
Anf. 39 SYLVIA LINDGREN (s)	33
Anf. 40 EVA-LENA JANSSON (s).....	33
Anf. 41 BÖRJE VESTLUND (s)	34
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
10 § Svar på interpellation 2006/07:518 om sommarjobb.....	35
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	35
Anf. 44 FREDRIK LUNDH (s)	35
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	36
Anf. 46 FREDRIK LUNDH (s)	36
Anf. 47 BÖRJE VESTLUND (s)	37
Anf. 48 EVA-LENA JANSSON (s).....	38
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	38
Anf. 50 FREDRIK LUNDH (s)	39
Anf. 51 BÖRJE VESTLUND (s)	39
Anf. 52 EVA-LENA JANSSON (s).....	40
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	40
11 § Svar på interpellation 2006/07:546 om EU-kommissionen och arbetsmiljön	41
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	41
Anf. 55 HILLEVI LARSSON (s).....	42
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	43
Anf. 57 HILLEVI LARSSON (s).....	44
Anf. 58 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	45
Anf. 59 HILLEVI LARSSON (s).....	46
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	47
12 § Svar på interpellation 2006/07:559 om nedläggningen av Arbetslivsinstitutet.....	47

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	47
Anf. 62 LARS LILJA (s).....	48
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	49
Anf. 64 LARS LILJA (s).....	49
Anf. 65 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	50
Anf. 66 LARS LILJA (s).....	51
Anf. 67 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	51
13 § Svar på interpellation 2006/07:554 om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring	51
Anf. 68 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	51
Anf. 69 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	52
Anf. 70 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	53
Anf. 71 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	54
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	56
Anf. 73 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	57
Anf. 74 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	57
14 § Svar på interpellation 2006/07:561 om ytterligare skärpningar i arbetslöshetsförsäkringen	58
Anf. 75 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	58
Anf. 76 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	58
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	59
Anf. 78 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	60
Anf. 79 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	61
Anf. 80 SVEN-ERIK ÖSTERBERG (s)	62
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	62
15 § Svar på interpellation 2006/07:562 om stärkt rätt till heltidsanställning	63
Anf. 82 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	63
Anf. 83 JENNIE NILSSON (s)	64
Anf. 84 GUNNAR ANDRÉN (fp)	66
Anf. 85 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	67
Anf. 86 JENNIE NILSSON (s)	68
Anf. 87 EVA-LENA JANSSON (s)	69

Prot. 2006/07:120
5 juni

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	69
Anf. 89 JENNIE NILSSON (s).....	70
Anf. 90 EVA-LENA JANSSON (s).....	70
Anf. 91 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	71
16 § Förnyad bordläggning.....	71
17 § Bordläggning.....	71
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	72
19 § Kammaren åtskildes kl. 17.37.	72

